Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Maupassant, Guy de.; af Guy de Maupassant ; paa Dansk ved Loulou Lassen ; Illustrationer af Geo-Dupuis, Træsnit af G. Lemoine.
Titel | Title:	Pierre og Jean
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : A. Christiansens Forlag, 1907
Fysiske størrelse | Physical extent:	309 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58, - 309.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 12134 X

+ REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

MAUPASSANT SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTREREDE AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
f. *MARCUSSEN*

rhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

172. HEFTE
30 ØRE

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris.

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)

Specialitet:
Richardts Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Toilet-Sæber

og

Parfumer

danske og udenlandske.

Stort Udvalg i

Svampe.

GUY DE MAUPASSANT

PIERRE OG JEAN

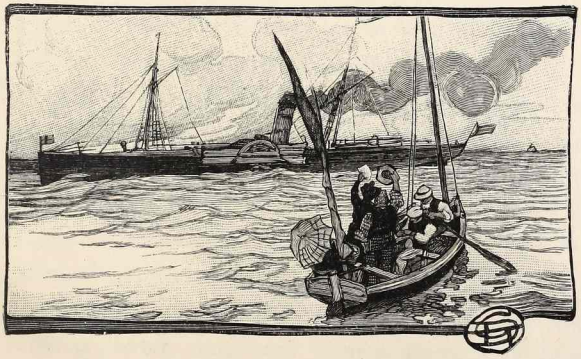
SAMLEDE VÆRKER
AF
GUY DE MAUPASSANT

PIERRE OG JEAN

PAA DANSK VED LOULOU LASSEN

ILLUSTRATIONER AF GEO-DUPUIS

TRÆSNIT AF G. LEMOINE

KØBENHAVN MDCCCCVII
forhen A. CHRISTIANSENS FORLAG

PARIS BERLIN LEIPZIG
SOCIÉTÉ D'ÉDITIONS LITTÉRAIRES ET ARTISTIQUES
Librairie PAUL OLLENDORFF

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET HOFFENSBERGSKE ETABL.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

»ROMANEN«

Det er ikke min Hensigt her at ville føre en Forsvarstale for efterfølgende lille Roman. De Anskuelser, som jeg vil prøve paa at klarlægge, vil maaske tværtimod snarere drage en Kritik af den psykologiske Studie, som jeg i „*Pierre og Jean*“ har gjort, efter sig.

Jeg vil beskæftige mig med Romanen i sin Almindelighed.

Jeg er ikke den eneste, mod hvem der af de samme Kritikere bliver rettet den samme Bebrejdelse hver Gang en ny Bog kommer ud.

Midt iblandt de mest rosende Sætninger finder jeg regelmæssigt, skreven af de samme Penne, denne:

„Bogens største Fejl er, at den ikke i egentlig Forstand er en Roman.“

Man kunde med samme Argument svare:

„Den største Fejl hos den Kritiker, der gør mig den Ære at bedømme mig, er, at han ikke er nogen Kritiker."

Hvilke Egenskaber er i Virkeligheden de mest fremtrædende hos en Kritiker?

Han skal uden nogetsomhelst indtaget Partistandpunkt, uden forudfattede Meninger, uden Tanke paa nogen Skole, uden nogensomhelst Tilknytningspunkter til nogen Kunstnerfamilie, kunne forstaa, skelne og gøre Rede for de mest modsatte Tendenser, de mest modstridende Temperamenter og vide at anerkende enhver ærlig Kunststræben, i hvilken Retning den saa gaar.

Den Kritiker, der efter Abbed *Prévost*'s: „Manon Lescaut", *Bernardin de Saint-Pierre*'s: „Paul og Virginie", *Cervantes*': „Don Quichot", *Choderlos de Laclos*: „De farlige Elskovsæventyr", *Goethe*'s: „Werther" og „Wahlverwandtschaften", *Richardson*'s: „Clarisse Harlowe", *Rousseau*'s: „Emil", *Voltaire*'s: „Candide", *Alfred de Vigny*'s: „Cinq-Mars", *Châteaubriand*'s: „René", *Dumas*': „De tre Musketerer", *Georges Sand*'s: „Mauprat", *Balsac*'s: „Fa'r Goriot" og „Kusine Bette", *Prosper Merimée*'s: „Colomba", *Stendhal*'s: „Rødt og Sort", *Gauthier*'s: „Frk. Maupin", *Victor Hugo*'s: „Vor Frue af Paris", *Flaubert*'s: „Salammbô" og „Fru Bovary", *Ben-*

jamin Constant's: „Adolphe", *Octave Feuillet*'s: „Hr. de Camors", *Zola*'s: „Mukkerten", og *Daudet*'s: „Sapho" o. s. v. endnu tør skrive: „Dette er en Roman og dette er det ikke", forekommer mig at være udrustet med en Skarpsynethed, der stærkt ligner Mangel paa kritisk Forstaaelse.

I Almindelighed forstaar Kritiken ved en Roman et mere eller mindre sandsynligt Æventyr, der ligesom et Theaterstykke er arrangeret i tre Akter, hvoraf den første indeholder Indledningen, den anden Handlingen og den tredie Opløsningen.

Denne Maade at komponere en Roman paa er fuldkommen berettiget, paa den Betingelse, at man ligeledes akcepterer alle de øvrige.

Eksisterer der Regler, efter hvilke en Roman skal skrives, og udenfor hvilke en skreven Historie bør bære et andet Navn?

Hvis „Don Quichot" er en Roman, er „Rødt og Sort" det saa ogsaa? Hvis „Monte Christo" er en Roman, er saa „Mukkerten" det? Kan man anstille en Sammenligning imellem *Goethe*'s: „Wahlverwandschaften", *Dumas*: „De tre Musketerer", *Flaubert*'s: „Fru Bovary", *Feuillet*'s: „Hr. de Camors" og *Zola*'s: „Germinal". Hvilke af disse Værker er en Roman? Hvilke er disse famøse Regler? Hvorfra kommer de? Hvem

har opstillet dem? I Kraft af hvilket Princip, hvilken Myndighed og hvilke Grundsætninger?

Det synes alligevel, som om disse Kritikere paa en afgørende Maade og uden mindste Tvivl véd Besked med, hvad det er, der udgør en Roman, og hvad det er, der adskiller en Roman fra en, som ikke er det. Det betyder simpelthen, at de, uden selv at være skabende, har indrulleret sig i en Skole, og at de ligesom Romanforfatterne selv forkaster alle de Værker, som undfanges og udføres udenfor deres Æsthetik.

En forstaaende Kritiker burde tværtimod lede efter alt, hvad der mindst lignede de allerede skrevne Romaner, og saa meget som muligt tilskynde de Unge at søge ind paa nye Veje.

Alle Forfattere, Victor Hugo saavel som Zola, har standhaftig fordret ubetinget Ret, uomstødelig Ret til at komponere, det vil sige opfinde og iagttage i Overensstemmelse med deres personlige Kunstopfattelse. Alt Talent stammer fra Originalitet, det vil sige fra den særlige Maade, hvorpaa Vedkommende tænker, ser, forstaar og dømmer. Den Kritiker, som vil definere Romanen efter de Anskuelser, han efter de Romaner, han allerede har læst, har dannet sig om den, og som vil opstille uforanderlige Kompositionsregler, vil derfor altid komme til at kæmpe mod et Kunstnertemperament,

der møder med nye Synsmaader. En Kritiker, som virkelig og ubetinget fortjente dette Navn, burde indskrænke sig til blot at analysere uden nogen Tendens, uden nogen forudfattet Mening, uden Lidenskaber, og ligesom en Sagkyndig paa Malerkunstens Omraade kun vurdere det kunstneriske Værd af den Kunstgenstand, der underkastes hans Bedømmelse. Hans Forstaaelsesevne maa staa aaben for alt og saa fuldstændig dominere hans Personlighed, at han kan opdage og endogsaa rose selv de Bøger, han som Menneske ikke kan lide, men som han som Dommer bør kunne forstaa.

Men Størstedelen af Kritikerne er, naar alt kommer til alt, kun Læsere, hvorfor Resultatet bliver, at de næsten altid ufortjent rakker os ned eller ogsaa overøser os med overstrømmende Komplimenter, der ligesaa lidt er paa deres Plads.

Læseren, som i en Roman udelukkende søger at faa sin Aands naturlige Krav tilfredsstillede, forlanger, at Forfatteren skal svare til hans Smag, og han vil ufravigelig betegne det Værk eller de Sider, der behager hans idealistiske, muntre, slibrige, tungsindige, drømmende eller positive Indbildningskraft, som udmærket og *velskrevet*.

I Virkeligheden er Publikum sammensat af talrige Grupper, der raaber til os:

„Trøst mig."

„Mor mig."

„Rør mig."

„Riv mig med."

„Faa mig til at drømme."

„Faa mig til at le."

„Faa mig til at skælve."

„Faa mig til at græde."

„Faa mig til at tænke."

Kun enkelte udvalgte Aander stiller denne Fordring til Kunstneren:

„Skab mig noget smukt under den Form, der passer Dem bedst, og i Overensstemmelse med Deres Temperament."

Kunstneren forsøger — det lykkes eller det slaar fejl.

Kritikeren skal kun bedømme Resultatet efter Arten af den Stræben, der ligger bagved; han har ikke Ret til at bekymre sig om Tendenserne.

Det er allerede skrevet tusinde Gange. Det maa bestandig gentages.

Efter de literære Skoler, som har villet give os et falskt, overmenneskeligt, poetisk, betagende, daarende eller storslaaet Billede af Livet, er der altsaa kommet en realistisk eller naturalistisk Skole, som jo gør For-

dring paa at vise os Sandheden, intet uden Sandheden og hele Sandheden.

Det gælder om med samme og lige store Interesse at kunne gaa ind paa disse saa forskellige Kunsttheorier og bedømme de Værker, de frembringer, med Blikket udelukkende henvendt paa disse Værkers kunstneriske Værdi, idet man *a priori* akcepterer de almindelige Anskuelser, hvoraf de er fødte.

At bestride en Forfatters Ret til at skabe et poetisk eller realistisk Arbejde er det samme som med Magt at ville forandre hans Temperament, forkaste hans Originalitet, ikke at ville give ham Lov til at betjene sig af de Øjne og den Forstand, som Naturen har skænket ham.

At bebrejde ham, at han ser Tingene skønne eller hæslige, smaa eller episke, yndefulde eller uhyggelige, er det samme som at bebrejde ham, at han er skabt paa den eller den Maade, saa at hans Synsopfattelse er bleven forskellig fra vor egen.

Lad ham have sin Frihed til at forstaa, iagttage og opfatte saaledes, som han finder for godt, forudsat at han er Kunstner. Lad os blive poetisk begejstrede, naar vi skal bedømme en Idealist og bevise ham, at hans Drøm er banal, middelmaadig, ikke tilstrækkelig

vanvittig eller storslaaet. Men hvis vi skal bedømme en Naturalist, saa lad os vise ham, at Sandheden i Livet er forskellig fra Sandheden i hans Bog.

Det er aabenbart, at saa forskellige Skoler maa have brugt absolut modsatte Fremgangsmaader i deres Kompositioner.

Den Romanforfatter, der omformer den staaende, brutale og uskønne Sandhed for at uddrage af den et usædvanligt og daarende Æventyr, maa, uden at nære nogen overdreven Bekymring for Sandsynligheden, behandle Begivenhederne, som han finder for godt, lave dem til og arrangere dem, saaledes at de kan behage Læseren, bevæge eller røre ham. Gangen i hans Roman er kun en Række sindige Kombinationer, der behændigt fører til Opløsningen. Optrinene ordnes og afstemmes gradvis henimod Kulminationspunktet og Slutningseffekten, der er en afgørende Hovedbegivenhed, som tilfredsstiller al den Nysgerrighed, der er bleven vakt i Begyndelsen, og danner en saa fuldstændig Afslutning paa den fortalte Historie, at man ikke bryder sig om at faa at vide, hvad der den næste Dag bliver selv af de Figurer, man har følt sig mest tiltrukken af.

Den Romanforfatter derimod, som gør Fordring paa at give os et nøjagtigt Billede af Livet, maa med Flid

undgaa enhver Sammenstilling af Begivenheder, der paa nogen Maade kan forekomme usædvanlig. Hans Maal er ikke at fortælle os en Historie, at more os eller røre os, men at tvinge os til at tænke og forstaa den dybe Mening, der skjuler sig bag Begivenhederne. Fordi han har set og tænkt, betragter han Verden, Tingene, Livet og Menneskene paa en bestemt Maade, som er egen for ham, og som er Resultatet af hans samlede, gennemtænkte Iagttagelser. Det er dette, hans personlige Syn paa Tilværelsen, som han prøver paa at meddele os ved at gengive det i sin Bog. For at vække den samme Bevægelse hos os som den, han selv har følt ved Livets Skuespil, maa han med den mest samvittighedsfulde Nøjagtighed afspejle det for vore Øjne. Han maa derfor komponere sit Værk paa en saa behændig, saa tilsløret og tilsyneladende saa jævn og naturlig Maade, at det er umuligt at opdage og paavise hans Plan eller de Hensigter, den skal tjene.

I Stedet for at opfinde en Historie og rulle den op, saaledes at den lige til Slutningen bliver ved med at være interessant, tager han sin eller sine Figurer fra en vis Periode i deres Liv og fører dem gennem naturlige Overgange videre til den følgende Periode. Paa den Maade vil han vise, snart hvorledes Sindene kan

forandre sig under Omgivelsernes Indflydelse og snart hvorledes Følelserne og Lidenskaberne udvikler sig, hvorledes man elsker, hvorledes man hader og hvorledes man kæmper i alle sociale Kredse, de Kampe, der affødes af borgerlige Interesser, pekuniære Interesser, Familie-Interesser og politiske Interesser.

Dygtigheden i hans Plan bestaar derfor ikke i Stemninger eller Charme, i en lokkende Begyndelse og en betagende Slutningskatastrofe, men i den behændige Maade, hvorpaa de mange Smaabegivenheder, hvorfra hele Værkets samlede Hensigt træder frem, er grupperede. Hvis han paa tre hundrede Sider vil skildre ti Aar af et Menneskeliv for at paavise, hvilken særlig karakteristisk Betydning det har haft mellem de Væsener, der har omgivet det, saa maa han forstaa mellem Tilværelsens daglige, talløse Smaabegivenheder at bortelimineré alle dem, som ikke er til nogen Nytte for ham, og paa en særlig Maade at lade Lys falde over alle dem, som en lidet klartseende Iagttager vilde have ladet ligge, men som giver Bogen dens Rækkevidde og samlede Værdi.

Man forstaar, at en saadan Kompositionsmaade, som er ganske forskellig fra den gamle, der var synlig for alles Øjne, ofte leder Kritikerne paa Vildspor, og at de ikke altid kan opdage alle de tynde, hemmelige,

næsten usynlige Traade, den moderne Kunstner benytter i Stedet for den mere grove Traad, som kaldtes Intrigen.

Med andre Ord, medens en Romanforfatter i tidligere Tid valgte og fortalte Livets Kriser, Sjælens og Hjertets stærkt oprørte Tilstande, saa skriver en Romanforfatter i vore Dage Hjertets, Sjælens og Sindets Historie i normal Tilstand. For at frembringe den Virkning, han tilsigter, det vil sige den Betagelse, der kan ligge i den simple Virkelighed, og for at faa den kunstneriske Lære, han vil uddrage af den, til at træde frem, det vil sige en Afsløring af, hvorledes det sande Nutidsmenneske er i hans Øjne, bør han kun ty til den uomstødelige, virkelige Sandheds Kendsgerninger.

Men idet man stiller sig paa det samme Standpunkt som disse realistiske Kunstnere, bør man diskutere og undersøge Gyldigheden af deres Theorier, der synes at kunne resumeres i følgende Ord: „Intet uden Sandheden og hele Sandheden."

Da de tilsigter at uddrage Filosofien af visse stadige og daglige Kendsgerninger, maa de ofte rette paa Begivenhederne til Gunst for Sandsynligheden og paa Bekostning af Sandheden, thi

....det sande er ikke altid sandsynligt.

Hvis den realistiske Forfatter virkelig er Kunstner, vil han ikke søge at vise os en banal fotografisk Gengivelse af Livet, men stræbe efter at give os et mere fuldstændigt, mere gribende og ærligere Indtryk end Virkeligheden selv.

At fortælle alt vilde være umuligt, thi der vilde udkræves mindst et Bind om Dagen for at opremse det Mylr af ubetydelige Bagateller, der fylder vor Tilværelse.

Det gælder altsaa om at træffe et Valg — hvad der er en første Bresche i Theorien om hele Sandheden.

Livet er ydermere sammensat af de mest forskellige, mest uforudsete, mest modsatte og mest splittede Ting; det er brutalt uden Følgeslutning, uden Sammenhæng, fuldt af de uforklarlige, ulogiske og modsigende Katastrofer, der kommer ind under Bladenes Smaanotitser.

Derfor vil Kunstneren efter at have valgt sit Æmne i denne Vrimmel af Tilfældigheder og Ubetydeligheder kun tage de Enkeltheder, der er karakteristiske og brugbare for ham, og kaste alt det øvrige til Side som overflødigt.

Et Eksempel mellem Tusinde:

Antallet af de Mennesker, der her paa Jorden kommer af Dage ved et Ulykkestilfælde, er betydeligt.

Men kan vi lade en Tagsten falde ned i Hovedet paa vor Hovedfigur eller midt i Fortællingen kaste ham ind under Hjulene paa en Vogn under Paaskud af, at man ogsaa maa regne med et Ulykkestilfælde?

Livet fører ogsaa ofte Stilstand med sig, fremskynder Begivenhederne eller trækker dem ud i en Uendelighed. Kunsten bestaar derimod i forsigtigt at forberede, at skabe snedige, men skjulte Overgange og gennem selve Kompositionen at kaste fuldt Lys over de væsentligste Begivenheder og stille alle de andre i det Relief, der stemmer med deres Betydning — altsammen for at frembringe det dybe Indtryk af den særlige Sandhed, som man vil vise.

Sandheden bestaar altsaa i at skabe en fuldstændig Illusion af det sande i Overensstemmelse med Kendsgerningernes almindelige Logik, men uden slavisk at gengive dem i deres Rækkefølges Virvar.

Jeg slutter deraf, at de Realister, der har Talent, snarere burde kalde sig Illusionister.

Hvilke Barnestreger er det iøvrigt ikke at tro paa Virkeligheden som noget absolut, eftersom vi hver i vore Tanker og vore Organer gaar om med sin. Forskelligheden i vore Øjne, vore Øren, vor Lugtesans og vor Smag skaber ligesaa mange Sandheder, som der er Mennesker paa Jorden. Og vore Tanker, der

paavirkes forskelligt af disse Organer, forstaar, analyserer og dømmer, som om hver af os tilhørte en anden Race.

Hver af os skaber sig altsaa simpelthen en Illusion om Verden, en Illusion, der alt efter vor Natur er poetisk, sentimental, glad, melankolsk, smudsig eller dyster. Og Forfatterens Mission bestaar udelukkende i saa nøjagtigt som muligt med de kunstneriske Midler, han har lært og evner at raade over, at gengive denne Illusion.

Illusionen om det skønne, der er en menneskelig Vedtægt! Illusionen om det uskønne, som er en skiftende Mening! Illusionen om det evigt uforanderligt sande! Illusionen om det lave og hæslige, der virker tiltrækkende paa saa mange! De store Kunstnere er dem, der paatvinger Menneskeheden deres specielle Illusion.

Det er derfor meningsløst, at vi vredes over en eller anden Theori, eftersom hver af dem ikke er andet end et almindeligt Udtryk for et Temperament, som analyserer sig selv.

Der er især to, som ofte er bleven diskuterede og stillede op imod hinanden i Stedet for ved Siden af hinanden, Theorien om den rent analyserende Roman og Theorien om den objektive Roman. Analysens Tilhængere forlanger, at Forfatteren gør sig Flid for at

paavise selv den mindste Sjælsevolution og selv den hemmeligste Drivkraft til vore Handlinger, medens selve Kendsgerningerne bliver af underordnet Betydning. De er blot Udgangspunktet, en simpel Grænsesten, Paaskudet til Romanen. Efter disse Anskuelser skulde man altsaa skrive disse sande eller opdigtede Værker, hvori Indbildningskraften smelter sammen med Iagttagelsen, paa samme Maade som en Filosof former et psykologisk Arbejde, gaa tilbage til hver Handlings fjerneste Oprindelse, gøre Regnskab for alle „Hvorfor'erne" til enhver Viljesytring og klarlægge enhver Rørelse i Sjælelivet, tilskyndet af Interesser, Lidenskaber og Instinkter.

Objektivitetens (hvilket grimt Ord!) Tilhængere gør tværtimod Krav paa at give os et nøjagtigt Billede af det, der sker i Livet, og de undgaar med Omhu enhver indviklet Forklaring, enhver Redegørelse for Motiverne og indskrænker sig til at lade Skikkelserne og Begivenhederne passere forbi vore Øjne.

Efter deres Mening skal Psykologien ligge skjult i Bogen ligesom den i Virkeligheden ligger skjult under Livets forskellige Hændelser.

En Roman, der er udført efter denne Recept, vinder i Interesse ved Bevægelsen i Skildringen, ved sin Farve og ved det Liv, der rører sig i den.

I Stedet for omstændeligt at forklare en Persons

Sindstilstand søger den objektive Forfatter altsaa efter den Handling eller den Bevægelsesytring, som denne Sjælstilstand uundgaaeligt i det givne Øjeblik vil faa det givne Menneske til at udføre. Og fra den ene Ende af Bogen til den anden lader de ham opføre sig paa en saadan Maade, at alle hans Handlinger, alle hans Bevægelser er en Refleks af hans indre Natur, af hans Tanker, af hans Vilje og af alle hans Betænkeligheder. De skjuler altsaa Psykologien i Stedet for at stille den frem, de gør den til Skelettet i Værket ligesom det usynlige Skelet, der er i det menneskelige Legeme. Maleren, som maler vort Portræt, viser os ikke vor Benbygning.

Det forekommer mig ogsaa, at en Roman, der udføres paa denne Maade, vinder i Oprigtighed. Den er for det første mere sandsynlig, thi de Mennesker, der lever og handler omkring os, fortæller os ikke om de Motiver, de adlyder.

Man maa endvidere regne med, at selv om vi ved at iagttage Menneskene kan naa til at bestemme deres Natur med saa stor Nøjagtighed, at vi under næsten alle Omstændigheder afgørende kan sige: „Den Mand med det Temperament vil i det Øjeblik gøre dette", saa følger deraf ikke, at vi et for et kan paavise alle de hemmelige Udviklingsstadier i de Tanker, der ikke

er vor, hver lille mystisk Paavirkning af Instinkter, som ikke er ens med vore, enhver ubevidst Pirring af en Natur, hvis Organer, Nerver, Blod og Kød — alt, er forskellige fra vore.

Hvor stort et Geni en svag, godlidende, lidenskabsløs Mand, der udelukkende bryder sig om Videnskab og Arbejde, end er i Besiddelse af, saa vil han dog aldrig kunne overføre sit eget Selv i en Sjæl og et Legeme, der tilhører en sanselig, voldsom, livslysten og robust Kraftkarl, for hvem intet Begær og ingen Last er fremmed, fuldstændig nok til, at han kan forstaa og paavise enhver Tilskyndelse og enhver Stemningsovergang hos dette saa forskellige Væsen, hvad der ikke udelukker, at han meget vel kan forudse og skildre alle hans Livs Handlinger.

Naar alt kommer til alt, kan den, der beskæftiger sig med ren Psykologi, kun i de forskellige Situationer, hvori han anbringer sine Personer, sætte sig selv i deres Sted, thi det er ham umuligt at forandre sine Organer, som er det eneste Mellemled mellem det ydre Liv og os, som paatvinger os deres Opfattelse, som virker afgørende paa Modtageligheden af vore Indtryk, og som i os skaber en Sjæl, der er ganske væsentlig forskellig fra alle dem, der omgiver os. Det er vor Synsmaade, det Kendskab til Verden, som vi ved vore

Sansers Hjælp har erhvervet os, vore Livsanskuelser, som vi delvis overfører til de Personer, hvis inderste og hemmeligste Væsen vi gør Fordring paa at afsløre. Det er altsaa altid os selv, der gaar igen i en Konge, en Snigmorder, en Tyv, en hæderlig Mand, en Kurtisane, en Nonne, en ung Pige eller en gammel Sælgekone, thi vi er nødt til at stille Problemet saaledes op for os: „Hvis jeg var Konge, Morder, Tyv, Kurtisane, Nonne, ung Pige eller Sælgekone, hvad vilde jeg saa gøre, hvorledes vilde jeg tænke og hvorledes vilde jeg handle?“ Vi skaber altsaa kun Forskellen mellem vore Personer ved at forandre Alder, Køn, Samfundsstilling og alle Livets Hændelser for vor eget „Jeg“, som Naturen har omgivet med en uoverstigelig Skranke af Organer.

Behændigheden bestaar i at narre Læseren, saaledes at han ikke genkender dette „Jeg“ under de forskellige Masker, vi bruger til at skjule det med.

Men selv om altsaa den rene psykologiske Analyse alene fra den fuldkomne Sandfærdigheds Standpunkt kan omstrides, kan den alligevel give os ligesaa skønne Kunstværker som enhver anden Arbejdsmetode.

I vore Dage er Symbolisterne kommen til. Hvorfor ikke? Deres Kunsterdrøm er al Ære værd; og

de har det særlig interessante, at de véd og proklamerer Kunstens uhyre Vanskelighed.

Det er sandt nok, at man maa være en stor Daare, meget dristig, meget selvtillidsfuld eller meget naiv for endnu i vor Tid at give sig til at skrive! Efter at saa mange Mestre hver med sin forskellige Natur og sit forskelligtsidede Geni er gaaet forud, hvad er der saa tilbage at gøre, som ikke allerede er gjort, hvad er der at sige, som ikke allerede er sagt? Hvem iblandt os kan rose sig af at have skrevet en Side eller blot en Sætning, som ikke omtrent enslydende findes et eller andet Sted? Naar vi, der er saa mættede med Bøger, at hele vort Legeme gør Indtryk af at være en Dejg, der er sammenæltet af Ord, læser et eller andet, finder vi saa nogensinde en Linie, en Tanke, som ikke er os kendt, eller om hvilken vi i det mindste ikke har haft en taaget Forudfølelse?

Den Forfatter, der kun ved allerede kendte Midler søger at more sit Publikum, skriver i sin Middelmaadigheds Oprigtighed tillidsfuldt løs paa sine Værker, der er bestemt til at slaa Tiden ihjel for den uvidende Mængde. Men de, som vejer alle den forudgaaende Literaturs Aarhundreder, de, som ikke føler sig tilfredsstillede af nogetsomhelst, som har Lede for alt, fordi

de drømmer om noget bedre, for hvem alt allerede synes affloreret, og som overfor deres eget Værk har Indtrykket af et unyttigt og tarveligt Arbejde, ender med at anse den literære Kunst for noget ugribeligt, noget hemmelighedsfuldt, for hvilket der knapt nok paa enkelte Sider hos de største Mestre løftes en Flig.

Tyve Vers, tyve Sætninger, som vi pludselig læser, kan faa os til at skælve lige til Hjertet som en overraskende Aabenbaring; men de følgende Vers ligner alle andre Vers og det næste Stykke Prosa al anden Prosa.

Genierne har sikkert ikke den Slags Angst og Kval, fordi de i sig bærer en uimodstaaelig Skaberkraft. De dømmer ikke sig selv. De andre, vi andre, der kun er simple, samvittighedsfulde og udholdende Arbejdere, vi kan kun ved stadig at forfølge vor Stræben kæmpe imod den uovervindelige Modløshed.

To Mænd har ved deres enkle og lysende Lære givet mig den fornødne Kraft til stadig at forsøge om igen: Louis Bouilhet og Gustave Flaubert.

Hvis jeg her taler om dem og mig, saa er det, fordi deres Raad, sammenfattede i nogle faa Linier, maaske kan være nyttige for nogle unge Mennesker, som har mindre Tillid til sig selv, end man i Almindelighed er i Besiddelse af, naar man debuterer i Literaturen.

Bouilhet var den første, jeg kom til at staa nær, omtrent to Aar førend jeg vandt Flauberts Venskab. Ved at blive ved med at gentage for mig, at hundrede Vers, ja, maaske færre, er tilstrækkelige til at skabe et Kunstnerry, hvis de blot er dadelfri og indeholder Kvintessentsen af selv et anden Rangs Menneskes Talent og Originalitet, ved at faa mig til at forstaa, at et vedholdende Arbejde og en grundig Kendskab til sin Kunsts tekniske Side en Dag, naar man er saa lykkelig at træffe et Æmne, der klinger sammen med alle Strængene i éns Indre og derfor føler sig særlig klar, oplagt og skabedygtig, kan sætte Blomst i et eneste, kort Værk, der er saa fuldkomment, som vi overhovedet evner at frembringe det, gav han mig Mod.

Jeg forstod derefter, hvorfor de mest kendte Forfattere næsten aldrig har efterladt sig mere end ét Bind, og det gik op for mig, at det fremfor alt gælder om blandt den Mangfoldighed af Æmner, der byder sig frem til Valg, at finde og have Blik for det ene, som er i Stand til at optage alle vore Evner, hele vort Værd, hele vor kunstneriske Kraft.

Senere hen fik Flaubert, som jeg af og til saa', en vis Forkærlighed for mig. Jeg dristede mig til at forelægge ham nogle af mine Forsøg. Han læste dem godmodigt og svarede:

„Jeg ved ikke, om De en Gang faar Talent. Hvad De her har bragt mig, vidner om en vis Intelligens, men glem ikke, unge Mand, at Talentet — som Buffon sagde — kun er en lang Taalmodighed. Arbejd.“

Jeg arbejdede og jeg besøgte ham ofte paa ny; jeg forstod, at han syntes om mig, thi han var leende begyndt at kalde mig sin Elev.

I syv Aar skrev jeg Vers, Fortællinger, Noveller og endogsaa et gyseligt Drama. Af alt det er der intet blevet tilbage. Mesteren læste det altsammen og den paafølgende Søndag kom han ved Frokosten med sin Kritik og indpodede mig lidt efter lidt to eller tre Principper, der er som et Resumé af hans lange og taalmodige Undervisning.

„Hvis man ejer nogen Originalitet,“ sagde han, „saa gælder det fremfor alt om at faa den til at træde frem; har man slet ingen, maa man sørge for at erhverve sig én.“

— Talentet er en lang Taalmodighed. — Man maa blive ved med at betragte det, som man vil give Udtryk, saa længe og med en saadan Opmærksomhed, at man ender med at opdage en Side, der endnu ikke er bleven set eller skildret af nogen. I alt er der noget ukendt, fordi vi er vante til kun at bruge vore Øjne paa Baggrund af det, som der før os er bleven tænkt

om det, som vi betragter. Selv den mindste Ting bærer noget af dette ukendte i sig. Lad os sørge for at finde det. Naar vi vil beskrive en flammende Ild eller et Træ paa en Mark, saa maa vi blive staaende lige overfor denne Ild og dette Træ, lige indtil det for vore Øjne ikke længere ligner nogen anden Ild eller noget andet Træ.

Det er paa den Maade, at man bliver original.

Efter at han derpaa havde fremsat den Sandhed for mig, at der ikke i hele Verden findes to Sandskorn, to Fluer, to Hænder eller to Næser, der er aldeles ens, tvang han mig til i nogle faa Sætninger at skildre et Væsen eller en Genstand saaledes, at alle dens Særejendommeligheder sprang frem, saa at den kunde skelnes fra alle andre Væsener og alle andre Genstande af samme Race og samme Slags.

„Naar De," sagde han til mig, „gaar forbi en Urtekræmmer, der sidder uden for sin Dør, en Portner, der ryger sin Pibe, eller en Holdeplads for Drosker, saa vis mig denne Urtekræmmer og denne Portner, deres Stilling og hele deres Ydre, som, hvis Billedet er behændig gjort, ogsaa indeholder hele deres indre Natur, paa en saadan Maade, at jeg ikke kan forveksle dem med nogen anden Urtekræmmer eller med nogen anden Portner, og faa mig med et eneste Ord til at

se for mig en Droskehest, som ikke ligner de halvtredssindstyve andre, der staar foran den og bagved den."

Jeg har iøvrigt andetsteds udviklet mine Anskuelser om Stilen. De staar i stærk Forbindelse med de Iagttagelsestheorier, som jeg her har fremsat.

Hvad det saa end er for en Ting, man vil sige, saa gives der kun ét Ord for at udtrykke den, ét Verbum til at levendegøre den, ét Adjektiv til at betegne dens Egenskab. Man maa altsaa, lige indtil man har fundet dem, blive ved med at lede efter dette Ord, dette Verbum og dette Adjektiv, aldrig stille sig tilfreds med noget, der kun er i Retning deraf, aldrig tage sin Tilflugt til et Kneb, selv om det er godt, eller ved sproglige Klovnsspring gaa uden om Vanskelighederne.

Selv de mest subtile Ting kan man fortolke og paavise ved at anvende Boileau's Ord om den Magt, der ejes:

... af det rette Ord paa den rette Plads.

Den bisare, indviklede, talrige og kinesiske Ordsamling, der i vore Dage paatvinges os under Navn af en kunstnerisk Stil, som skal være nødvendig for at fæstne alle Tankens Nuancer, er paa ingen Maade fornøden; det gælder om med en klar og nøjagtig Opfattelse at

skelne alle de forskellige Afskygninger, et Ords Værdi faar efter den Plads, det indtager. Lad os faa færre Navne, Verber og Adjektiver med en næsten ugribelig Betydning, men flere forskellige, forskelligt konstruerede og behændigt tilskaarne Sætninger, fulde af kloge Rythmer og Klange. Lad os bestræbe os for at blive gode Stilister fremfor at blive Samlere, der samler paa sjældne Udtryk.

Det er i Virkeligheden betydeligt vanskeligere at forme en Sætning efter sin Vilje, at faa den til at sige alt, selv det, som den ikke udtrykker, og at fylde den med Underforstaaelser og en hemmelig og ikke formuleret Mening, end at opfinde nye Udtryk eller i gamle, ukendte Bøger oplede alle dem, hvis Brug og Betydning er gaaet tabt, og som for os kun er døde Klange.

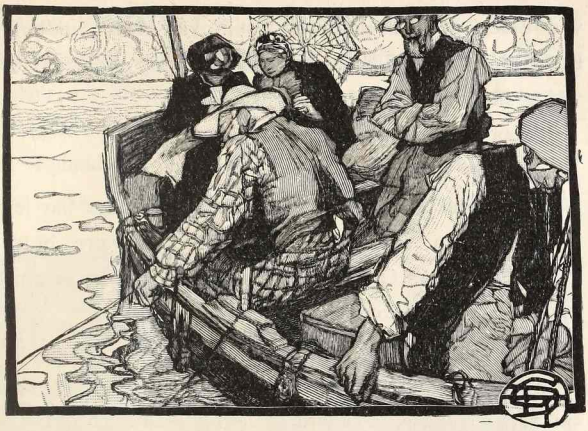
Det franske Sprog er iøvrigt som et klart Vand, som selv de mest maniererede Forfattere aldrig har kunnet og aldrig vil kunne plumre. Hvert Aarhundrede har i denne rene, gennemsigtige Strøm kastet sine Moder, sine pretentiøse Udtryk og sin sippede Affektation, men ingen af alle disse unyttige Bestræbelser og forgæves Anstrængelser svømmer ovenpaa. Sprogets Natur er at være klart, logisk og kraftigt. Det lader sig ikke svække, formørkes eller ødelægge.

De, der nutildags laver Billeder uden at passe paa

de abstrakte Udtryk, de, som lader Regn eller Hagel skylle imod Rudernes *Renhed*, de kan ogsaa gerne kaste Sten paa deres Kollegers jævne Ukunstlethed! De vil maaske ramme de Kolleger, som har et Legeme, men de vil aldrig naa den Ukunstlethed, der ikke har det.

GUY DE MAUPASSANT.

La Guillette, Étretat, September 1887.

PIERRE OG JEAN

I

„Saa skulde da ogsaa Satan staa i det," udbrød pludselig den gamle Roland, der et helt Kvarter havde siddet ganske ubevægelig med Øjnene stift fæstede paa Vandet og kun nu og da med en let Bevægelse havde løftet paa Linen, som naaede helt ned til Havbunden.

Fru Roland, der var faldet stille hen bag i Baaden

ved Siden af Fru Rosémilly, som var bleven indbudt til at tage Del i Fisketuren, vaagnede og drejede Hovedet om imod sin Mand:

„Naa . . . naa . . . Gérôme!“

Manden svarede rasende:

„De bider slet ikke mere, siden i Middags har jeg ikke faaet en eneste. Man skulde kun være lutter Mænd, naar man tager paa Fisketur, Kvinderne er altid Skyld i, at man kommer for sent afsted.“

Hans to Sønner, Pierre og Jean, hvoraf den ene sad i Bagstavnen og den anden i Forstavnen, hver med sin Line, gav sig begge til at le og Jean sagde:

„Du er ikke meget elskværdig mod vor Gæst, Fa'r.“

Roland blev flov og undskyldte sig:

„Om Forladelse, Fru Rosémilly, saadan kommer jeg altid afsted. Jeg indbyder Damer, fordi jeg sætter Pris paa at være sammen med dem, men saasnart jeg føler Vandet under mig, tænker jeg kun paa Fiskene.“

Fru Roland, der nu var fuldstændig vaagnet, betragtede med en betaget Mine Havet og Klinterne. Hun mumlede:

„Aa, I har da gjort en ganske god Fangst.“

Hendes Mand rystede ærgerlig paa Hovedet, idet han dog samtidig kastede et velvilligt Blik paa Kurven, hvori Fiskene, som de tre Mænd havde fanget, endnu

laa og sitrede med en svag Støj af slimede Skæl, af Finner, der løftedes i slappe og afmægtige Anstrængelser, og af den sidste Snappen efter Vejret i den dødbringende Luft.

Roland tog Kurven op paa sine Knæ og hældede den, saa at Dyrenes Sølvstrøm flød op mod Kanten,

og han kunde se dem, der laa paa Bunden; de spjættede et Øjeblik stærkere i Dødskampen og sendte en stærk Lugt, et Pust af sundt, salt Havvand op fra den fulde Kurv.

Den gamle Lystfisker indaandede den i dybe Drag, saaledes som man lugter til Roser, og erklærede:

„De er min Salighed friske, hvad?"

Saa fortsatte han:

„Hvor mange har Du faaet, Doktor?"

Hans ældste Søn, Pierre, en Mand paa tredive Aar med sorte tætklippede Bakkenbarter ligesom en Øvrighedsperson og glatragede Kinder og Hage, svarede:

„Aa, ikke saa mange, tre eller fire."

Faderen vendte sig om imod den yngste:

„Og Du, Jean?"

Jean, en høj, lys, meget skægget Fyr, der var meget yngre end sin Broder, smilede og mumlede:

„Omtrent saa mange som Pierre, fire eller fem."

De kom regelmæssig hver Gang med denne samme Usandhed, der henrykte Faderen.

Han havde rullet Enden af sin Snøre om en af Aaretoldene og lagde Armene overkors, idet han erklærede:

„Jeg vil aldrig mere prøve paa at tage ud om Eftermiddagen. Paa den anden Side af Klokken ti duer det ikke. De gider ikke længere bide, de Asener, de ligger og driver den af i Solskinnet."

Med et tilfreds Ejerblik saa' han paa Havet omkring sig.

Det var en forhenværende parisisk Juveler, der saasnart han havde tjent saa meget, at han kunde leve nogenlunde pænt af sine Penge, havde ladet sig lokke af sin Lidenskab for Sejlads og Fiskeri og forladt sin Butik.

Han trak sig tilbage til Havre, købte en Baad og blev Lystskipper. Hans to Sønner, Pierre og Jean, blev i Paris for at fortsætte deres Studier, men brugte deres Ferier til at tage Del i Faderens Fornøjelser.

Da Pierre, den ældste — han var fem Aar ældre end Jean — var kommet ud af Skolen, havde han efterhaanden følt Kald til forskellige Stillinger og havde en efter en prøvet et halvt Dusin, men var ligesaa hurtig bleven ked af dem og havde kastet sig ind i nye Forhaabninger.

Omsider havde Lægevidenskaben fristet ham, og han havde givet sig til at arbejde med saa megen Iver, at han med Dispensation fra Ministeriet i Løbet af temmelig kort Tid havde faaet sin Eksamen. Han var ikke fri for at være lidt overspændt, var intelligent, skiftende og stadig fuld af Utopier og filosofiske Idéer.

Jean, der var ligesaa lys som hans Broder var mørk, ligesaa sindig som Broderen var hidsig, og ligesaa blid som Broderen var tilbøjelig til at bære Nag, havde rolig og støt holdt sig til Juraen og havde naaet at fuldende sit Studium paa samme Tid, som Pierre blev Doktor.

For Øjeblikket hvilede de derfor ud i Familiens Skød og omgikkes begge med Planer om at nedsætte sig i Havre, hvis det da kunde lade sig gøre paa tilfredsstillende Betingelser.

Men en ubestemmelig Skinsyge af den Art slumrende Skinsyge, der næsten usynlig kan vokse frem mellem Sødskende og som i den modnere Alder pludselig kan bryde ud ved en eller anden Anledning, et Giftermaal eller en Lykke, der tilfalder en af dem, fik dem til at staa paa Vagt mod hinanden i et broderligt og harmløst Fjendskab. De holdt af hinanden, det kunde der ikke være mindste Tvivl om, men de udspionerede hinanden. Pierre, der ved Jeans Fødsel var fem Aar gammel, havde med et lille forkælet Dyrs Modvilje set paa dette andet lille Dyr, som pludselig aabenbarede sig i Forældrenes Arme og blev saa elsket og saa kærtegnet af dem.

Jean havde lige fra sin Barndom været et Mønster paa Blidhed, Godhed og Ligelighed, og Pierre var lidt efter lidt bleven led og ked af altid at skulle høre paa Lovtaler over den tykke Dreng, hvis Blidhed forekom ham at være Dvaskhed, hvis Godhed syntes ham Tosseri og hvis Venlighed mod alle Mennesker stod for ham som Forblindelse. Hans Forældre, der var fredelige og rolige Folk, som for deres Sønner drømte om hæderlige og jævne Stillinger, bebrejdede ham hans Ubestemthed, hans Anfald af Begejstring, hans mislykkede Forsøg og hans afmægtige Tilløb for at naa til ophøjede Anskuelser og dekorative Stillinger.

Efter at han var bleven voksen, blev der ikke mere sagt: „Se paa Jean og opfør Dig som han!“, men hver Gang han hørte gentage: „Jean har gjort dette eller Jean har gjort hint“, forstod han godt Meningen og den skjulte Hentydning bag Ordene.

Deres Moder, som var en borgerlig, sparsommelig, yderst ordentlig, lidt sværmerisk anlagt Husmoder, en sentimental Kassererske-Sjæl, neddæmpede stadig de smaa Stridigheder, som Skinsygen gennem Samlivets mange Ubetydeligheder daglig affødte mellem hendes to store Sønner. For Øjeblikket var hun iøvrigt ikke ganske rolig, men frygtede en lille Forvikling. Hun havde nemlig i Vinterens Løb, medens Sønnerne i Paris hver fuldendte sit Studium, gjort Bekendtskab med en af sine Naboersker, Fru Rosémilly, der havde været gift med en Koffardikaptejn, som var druknet for to Aar siden. Den unge Enke, der ikke var mere end tre og tyve Aar gammel, havde vænnet sig til hver Aften at gaa ind til sine elskværdige Naboer for at brodere, passiare og drikke en Kop The. Hun var en fornuftig Kvinde; ligesom et Dyr, der lever i Frihed, vidste hun instinktmæssig Besked med Livet, som om hun havde set, oplevet og forstaaet alle muligt forekommende Begivenheder, som hun bedømte med en sund og velvillig, men noget snæversynet Dømmekraft.

Roland, der aldrig kunde lade være med at stille sine Sømandsinteresser i Forgrunden, spurgte deres nye Veninde ud om den afdøde Kaptejn, og hun talte om ham og hans Rejser og fortalte hans gamle Historier uden nogensomhelst Forlegenhed som en Kvinde, der holder af Livet, men forstaar at tage det, som det er, og respekterer Døden.

Da de to Sønner kom hjem og fandt den smukke Enke halvvejs installeret i deres Hjem, var de straks begyndt at gøre Kur til hende, mindre i Ønsket om at tækkes hende end af Lyst til at stikke hinanden ud.

Deres Moder haabede i sin praktiske Forudseenhed ivrigt paa, at en af dem skulde føre Sejren hjem, thi den unge Kone var rig, men hun vilde rigtignok helst have, at det kunde ske uden at volde den anden altfor megen Sorg.

Fru Rosémilly var lys med blaa Øjne, en Krone af brusende Haar, som det mindste Vindstød purrede op i, og en vis frejdig, udfordrende og slagfærdig Mine, der slet ikke passede sammen med hendes rolige og ligevægtige Fornuft.

Hun syntes allerede at foretrække Jean, som hun ved en vis Beslægtethed i deres Naturer ogsaa maatte føle føle sig mest tiltrukken af. Men hun passede omhyggelig paa ikke at vise det og kun en næsten umærkelig

Forskel i hendes Stemme og hendes Blik og det, at hun af og til spurgte om hans Mening, røbede, at hun gav ham Fortrinet.

Det var, ligesom om hun paa Forhaand gættede, at Jeans Mening vilde styrke hendes egen, medens Pierres nødvendigvis maatte være forskellig. Naar hun talte om Doktorens Anskuelser, om hans politiske, kunstneriske, filosofiske og moralske Anskuelser, kunde hun af og til sige: „Deres Fantasterier." Han plejede da gerne at se paa hende med et koldt Blik som en Øvrighedsperson, der overlegent dømmer Kvindernes, alle Kvindernes, disse stakkels, underordnede Væseners Sag!

Førend Sønnerne kom hjem, havde Roland aldrig inviteret Fru Rosémilly med paa sine Fisketure, hvor han ikke en Gang tog sin egen Kone med, da han holdt mest af at sejle ud inden Daggry sammen med Kaptejn Beausire, en forhenværende Koffardikaptejn, som nu havde trukket sig tilbage og levede af sin Pension, og som han havde truffet nede ved Havnen og sluttet Venskab med, og en gammel Matros, Papagris, der gik under Tilnavnet Jean Bart og havde Opsyn med Baaden.

Men en Aften i den foregaaende Uge, da Fru Rosémilly havde spist til Middag hos dem, havde hun sagt: „Det maa være forfærdeligt morsomt at tage ud at fiske", og denne Bemærkning havde smigret den for-

henværende Juvelér i hans Lidenskab. Ligesom en Præst, der føler Trang til at meddele sin Tro til andre, fik han pludselig Lyst til at faa hende til at dele sin Begejstring, og han udbrød:

„Vil De med en Dag?"

„Ja, det vil jeg rigtignok gerne."

„Skal vi sige næste Tirsdag?"

„Ja, det var udmærket."

„Er De i Stand til at kunne tage afsted Klokken fem om Morgenen?"

Hun udstødte et forfærdet Skrig:

„Næ, ved De hvad, det er mig virkelig ganske umuligt."

Han blev skuffet og kølnet og begyndte at tvivle om hendes Kald til Fiskeri.

Alligevel spurgte han:

„Hvilken Tid tror De da, De kan være færdig?"

„Ja, lad mig se . . . Klokken ni."

„Ikke før?"

„Nej, ikke før, det er endda tidlig nok."

Roland fik Betænkeligheder. Det var ganske sikkert, at de ingenting vilde faa, thi saasnart Solen begynder at bage, bider Fiskene ikke længere; men de to Brødre havde allerede skyndt sig at arrangere Turen og bestemte det hele lige paa Stedet.

Den følgende Tirsdag havde *Perlen* altsaa kastet Anker udfor Kap Hèves hvide Klipper og de havde fisket lige til Klokken tolv; saa havde de siddet lidt og halvsovet og derpaa atter givet sig til at fiske uden at faa noget og saa var det, at Roland, som lidt sent forstod, at Fru Rosémilly ikke brød sig om andet end Sejlturen, og som saa', at Snørerne ikke længere rørte sig, i et Øjebliks ubetænksom Utaalmodighed havde udslynget sit energiske: „Satan staa i det", der ligesaa meget var rettet til den ligegyldige Enke som til de genstridige Fisk, der ikke vilde lade sig tage.

Han blev ved med at se paa Fangsten, sin Fangst, og han dirrede af en Gerrigs Glæde. Omsider kastede han dog et Blik op mod Himlen og saa', at Solen var begyndt at dale.

„Naa, Børn," sagde han, „skal vi ikke tænke paa at komme hjemad?"

Pierre og Jean trak deres Snører ind, rullede dem op, rensede Krogene og stak dem fast i Korkpropperne, hvorpaa de indtog en afventende Holdning.

Roland havde rejst sig og lod som en Kaptejn sit Blik vandre spejdende Horisonten rundt.

„Der er ingen Vind mere," sagde han, „vi maa ro, Gutter!"

Og pludselig tilføjede han, idet han pegede mod Nord:

„Se, se, der er Baaden fra Southampton."

Paa den glatte Havflade, der laa som et uhyre, udspændt, blankt Stykke blaat Stof med indvævede gyldne og ildglødende Reflekser, hævede sig langt nede i den angivne Retning en sort Sky op imod den rosenrøde Himmel. Nedenunder Skyen kunde man lige se Skibet, der i den lange Afstand var ganske lille bitte.

Mod Syd saas endnu mange andre, talrige Røgskyer, der alle gled ind imod Havres Mole, hvis korte, hvide Linie med Fyrtaarnet knejsende som et Horn paa Spidsen man lige akkurat kunde skelne.

Roland spurgte:

„Er det ikke i Dag, at *Normandiet* skal komme ind?"

Jean svarede:

„Jo, det er."

„Ræk mig min Kikkert, jeg tror, at det er den dér langt nede".

Roland trak det lange Rør ud, rettede det til efter sine Øjne og ledte efter Punktet. Pludselig fik han Øje paa det og udbrød begejstret:

„Jo, jo, vist er det saa. Jeg kan kende den paa de to Skorstene. Vil De se, Fru Rosémilly?"

Hun tog Kikkerten og rettede den imod den fjerne

Atlanterhavsdamper, uden at det dog formodentlig lykkedes hende at faa fat paa den, thi hun saa' ingenting uden et blaat Felt med en farvet Krans, en hel rund Regnbue om; af og til fo'r der noget løjerligt, ligesom formørkende hen over det blaa og gjorde hende ganske svimmel.

Hun gav ham Kikkerten tilbage:

„Jeg kan ingenting se, men jeg har heller aldrig kunnet lære at bruge saadan et Instrument. Det ærgrede altid min Mand, der i Timevis kunde blive staaende ved Vinduet for at se Skibene sejle forbi."

Roland tog Kikkerten og sagde krænket:

„Det maa være en Fejl i Deres Øjne, for Kikkerten er udmærket."

Han rakte den over til sin Kone:

„Har Du Lyst til at se?"

„Nej Tak, jeg ved paa Forhaand, at jeg ikke kan."

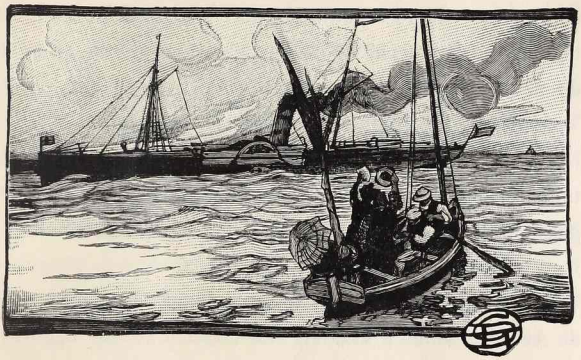
Fru Roland, som var en Kvinde paa otte og fyrretyve Aar, men som saa' yngre ud, syntes mere end alle de andre at nyde denne Sejltur ved Solnedgang.

Hendes kastaniebrune Haar begyndte først lige at blive graat. Hun havde et roligt og forstandigt Væsen og saa' saa lykkelig og saa god ud, at det var en Hvile at se paa hende. Efter hvad hendes Søn, Pierre, sagde, forstod hun nok, hvad Penge er værd, men

det forhindrede hende ikke i at kunne falde hen i Drømme. Hun holdt af at læse, mest dog Romaner og Poesi, ikke for deres kunstneriske Værdi, men for de melankolske og smægtende Stemninger, de vakte til Live hos hende. Et Vers, der ofte kunde være banalt, ofte daarligt, fik, som hun sagde, den lille Stræng til at dirre i hende og mystiske Længsler, som næsten syntes virkeliggjorte, til at dukke frem i hende. Hun satte Pris paa disse lette Stemninger, som flygtigt kunde forvirre hendes Sjæl, der ellers var som en velholdt Regnskabsbog.

Siden hun var kommen til Havre, havde hun begyndt at faa et Embonpoint, der tyngede hendes før saa slanke og smidige Figur.

Denne Sejltur gjorde hende henrykt. Hendes Mand var ikke ond imod hende, men uden Vrede og uden Had behandlede han hende temmelig barskt paa den Maade, der er egen for alle Butiksdespoter, for hvem det at kommandere er det samme som at bande. Saasnart der var en Fremmed til Stede, opførte han sig nogenlunde, men indenfor sine egne fire Vægge gav han sit Tyranni Luft og anlagde en frygtindgydende Mine, skønt han i Virkeligheden var bange for alle Mennesker. Af Angst for Scener, Spektakler og unyttige Forklaringer fandt hun sig i alt og stillede ingen Fordringer. Der-

for havde hun heller aldrig mere villet bede Roland om at sejle med ham ud, men den Lejlighed, der her havde frembudt sig, havde hun grebet med Glæde og hun nød den sjældne og nye Fornøjelse.

Lige fra de havde stødt fra Land, havde hun fuldstændig, baade med Sjæl og Legeme, givet sig hen til den Fryd, det var for hende at lade sig glide hen over Vandet. Hun tænkte slet ikke; der var hverken Minder eller Forhaabninger i hendes Sind, hun havde blot en Fornemmelse af, at hendes Hjerte ligesom hendes Legeme flød hen over noget blødt, klart og gennemsigtigt, der vuggede hende til Hvile og lullede hende ind i en salig Døs.

Da Roland kommanderede: „Paa Plads ved Aarene!“,

smilte hun ved at se sine Sønner, sine to store Sønner tage deres Jakker af og smøge Skjorteærmerne op over de nøgne Arme.

Pierre, der sad nærmest ved de to Damer, tog Styrbords-Aaren og Jean Bagbords-Aaren. Saa ventede de indtil Faderen raabte: „Ro væk!", thi han holdt strængt paa, at Manøvrerne blev udført i Overensstemmelse med alle Regler.

Paa samme Tid og med den samme Bevægelse lod de Aarerne falde i Vandet, saa lænede de sig bagover for at hale til af alle Kræfter, og en Kamp begyndte for at vise deres Styrke. De var sejlede ud, men Vinden var løjet af, og Udsigten til at skulle maale sig med hinanden havde pludselig vakt deres mandlige Forfængelighed.

Naar de var alene ude med Faderen, plejede de gerne at ro, uden at nogen styrede, thi Roland havde travlt med Snørerne og nøjedes med blot at have et Øje med Retningen, som han dirigerede ved en Bevægelse eller et Ord: „Jean, ikke saa hurtigt!" — „Pierre, hal til!". Eller ogsaa sagde han: „Naa, første Aare, naa, anden Aare, skal vi lægge lidt Kræfter i?" Og den, der var falden hen i Drømme, rettede sig op og roede til, medens den, som havde været for ivrig, tog det roligere, og Baaden kom atter i ret Kurs.

Men i Dag gjaldt det om at vise deres Biceps. Pierres Arme var laadne, lidt magre, men kraftige. Jeans fyldige og hvide, næsten lidt rosenrøde, med et Bundt Muskler, der rullede frem og tilbage under Huden.

Pierre fik først Overtaget. Han sad med sammenbidte Tænder, spændte Ben og Hænderne krampagtigt knugede om Aaren, som han ved hvert Tag fik til at bøje sig i hele sin Længde; og *Perlen* drev af ind imod Kysten. Roland, der sad helt ude i Forstavnen for at overlade de to Damer hele den bageste Bænk, blev næsten hæs af at blive ved med at kommandere: *Første Aare* roligere — *anden Aare* kraftigere." Det hjalp ikke noget, *første Aare* halede endnu mere løs, og *anden Aare* kunde ikke holde Trit med dens voldsomme Tag.

Omsider befalede Roland:

„Holdt!"

De to Aarer løftedes i Vejret paa samme Tid, og paa Faderens Ordre roede Jean nogle Øjeblikke alene. Men fra det Øjeblik var hele Fordelen paa hans Side; han blev ivrigere og roede sig mere og mere op, medens Pierre, der var ophedet og forpustet af den voldsomme Anstrængelse, stønnede og mistede Kræfterne. Fire Gange i Træk lod Roland dem holde op med at

ro, for at den ældste kunde faa Vejret og Baaden komme i ret Kurs. Doktorens Pande var bedækket med Sved og hans Kinder var ligblege, men rasende og ydmyget stammede han:

„Jeg ved ikke, hvad der gaar af mig; jeg har faaet et Sting i Siden. Jeg var saa godt i Gang, men det har fuldstændig taget Magten fra mig."

Jean spurgte:

„Skal jeg ikke tage begge Aarerne lidt, saa at Du kan hvile Dig?"

„Nej, Tak, det gaar nok over."

Moderen, som var ked af det, sagde:

„Hør nu, Pierre, der er da ingen Mening i at sætte Dig selv i saadan en Tilstand; Du er jo dog ikke noget Barn længere."

Han trak paa Skuldrene og gav sig atter til at ro.

Fru Rosémilly saa' ud, som om hun intet saa, intet hørte og intet forstod. Ved hver af Baadens Bevægelser gjorde hendes lille Hovede et pludselig og gratiøst Ryk tilbage, saa at hendes lette, brusende Haar dansede over Panden.

Roland raabte:

„Se, der er *Prins Albert*, den indhenter os!"

De fik alle travlt med at se paa den lange lave Postdamper, som med fuld Damp oppe kom fra Southamp-

ton, overfyldt med Passagerer og opslaaede Parasoller. Dens to Skorstene hældede skraat tilbage, og de hastige, støjende Hjul under de to gule og runde Hjulkasser piskede Vandet op til hvidt Skum og fik det til at se ud, som om Skibet havde en ganske forskrækkelig Hast; den skarpe, lige Køl skar gennem Vandet og løftede det op i to tynde og gennemsigtige Linier, der gled langs med Skibets Sider.

Da de var lige ud for *Perlen,* svingede Roland med sin Hat, og de to Damer viftede med deres Lommetørklæder; en halv Snes ivrigt vinkende Parasoller besvarede deres Hilsener oppe fra Skibet, der hurtigt fjernede sig og efterlod nogle langsomme Dønninger henover Havets blanke og fredelige Overflade.

Og rundt omkring saa' de andre Skibe, fra hvis Skorstene der ogsaa hævede sig lange Røgstriber, og som fra alle Horisontens Hjørner styrede hen mod den hvide Havnedæmning, der som et aabent Gab slugte det ene efter det andet. Og en Vrimmel af Fiskerbaade og store Sejlfartøjer med lette Rejsninger tegnede sig glidende mod Himlen, halet afsted af usynlige Bugserbaade henimod det graadige Uhyre, som slugte dem alle, og som, nu og da, naar det syntes mættet, til Gengæld spyede en anden Flaade af Postdampere, Brigger, Skonnerter og Tremastere med indfiltrede Rigninger fra

sig ud mod det aabne Hav. De travle Dampbaade pilede straks tilhøjre og tilvenstre hen over Oceanets glatte Flade, medens Sejlfartøjerne, der blev ladt i Stikken af Baadene, som havde slæbt dem ud, blev liggende ubevægelige, medens de iførte sig deres Klædning af hvide eller brune Sejl, der i Skæret fra den nedgaaende Sol saa' ud, som om de var røde.

Fru Roland, der sad med halvtlukkede Øjne, mumlede:

„Du gode Gud, hvor Havet er smukt!"

Fru Rosémilly svarede med et dybt Suk, der dog intet trist havde ved sig:

„Ja, men det kan dog sommetider gøre én Sorg."

Roland udbrød:

„Se, der er *Normandiet!* Nu sejler den ind, den har en ordentlig Størrelse, hvad?"

Derpaa gav han sig til at forklare dem Kysten ligeoverfor og længere nede, helt langt ned paa den anden Side af Seinens Munding — tyve Kilometer var Mundingen — sagde han. Han pegede paa Villerville, Trouville, Houlgate, Caenfloden, Luc, Arromanches og Calvados-Klipperne, der gør Sejladsen farlig lige til Cherbourg. Saa gav han sig til at behandle Spørgsmaalet om Sandbankerne, der udfor Seinen flytter sig ved hvert Flodvande og selv kan bringe Lodserne fra Quille-

bœuf i Forlegenhed, hvis de da ikke hver Dag sejler gennem Løbet. Han gjorde dem opmærksom paa, hvorledes Havre adskiller det øvre og det nedre Normandi. I det nedre Normandi gaar Kysten med sine Marker, Enge og Græsgange fladt ud i Havet. I det øvre Normandi er Strandbredden derimod høj og stejl, en lang Række pragtfulde, ujævne, takkede Klinter, der lige op til Dunkerque danner en vældig hvid Mur, hvor der i hvert Indsnit skjuler sig en By eller en Havn: Étretat, Fécamp, Saint-Valéry, Dieppe o. s. v.

De to Damer hørte ikke efter, de sad døsige af Velvære og betagne ved Synet af dette Hav, bedækket med Fartøjer, der fo'r om som Dyr omkring deres Hule; og de tav, lidt knugede af den vide Horisont, bragte til Taushed af den skønne, stilnende Solnedgang. Kun Roland blev ved med at snakke, han hørte til dem, der ikke lader sig forvirre af nogetsomhelst; Kvinder derimod, som er mere nervøse, føler undertiden, uden at forstaa hvorfor, at Lyden af en Stemme er overflødig og virker irriterende som en Plumphed.

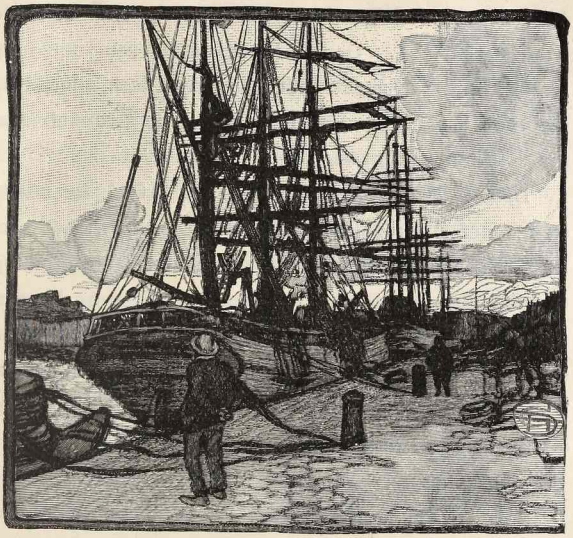
Pierre og Jean, som nu var bleven roligere, roede langsomt, og *Perlen* styrede ind imod Havnen, lille bitte ved Siden af de store Skibe.

Da den lagde til ved Kajen, rakte Matrosen, Papagris, der stod og ventede paa dem, Damerne Haanden

for at hjælpe dem op af Baaden, og de gik derpaa alle ind ad Byen til. En talrig og sindig Mængde, alle dem, der hver Dag ved Højvandstid plejede at drive ned til Havnen for at se Skibene komme ind, fulgte samme Vej.

Fru Roland og Fru Rosémilly gik i Spidsen, fulgt af de tre Herrer. Da de kom igennem Rue de Paris, stod de af og til stille uden for en Modeforretning eller en Guldsmedebutik for at se paa en Hat eller et Smykke; saa gik de videre efter at have udvekslet deres Meninger om det.

Foran Børspladsen kastede Roland, som han hver Dag plejede det, et Blik ud over Handelsbassin'et, der var fuldt af Skibe og forlængede sig i andre Bassin'er, hvor de store Skrog laa Side om Side i fire eller fem tætte Rækker. Alle de talløse Master, som paa en Strækning af flere Kilometer rejste sig langs Kajen, alle disse Master med deres Raaer, Kraner og Tovværk, gav denne Aabning midt ind i Byen Udseende af en stor død Skov. Oven over disse bladløse Træer kredsede Maagerne rundt og spejdede efter de Levninger, der blev kastet ud fra Skibene, for ligesom en Sten, der falder, at slaa ned paa dem. En Skibsdreng, der var sendt tilvejrs for at gøre en Tridse fast, saa' ud, som om han var klatret op for at søge efter Reder.

„Vil De gaa med hjem og spise til Middag med os i al Tarvelighed, saa at vi kan blive sammen Resten af Dagen?“ spurgte Fru Roland Fru Rosémilly.

„Ja, Tak, med største Fornøjelse. Det er saa trist at skulle gaa hjem og tilbringe Aftenen ganske alene.“

Pierre, som havde hørt, hvad der blev sagt, og som begyndte at blive krænket over den unge Kones Ligegyldighed, mumlede:

„Saa, nu suger Enken sig s'gu fast.“

I de sidste Dage havde han lagt sig efter at kalde hende: „Enken". Denne Benævnelse, som der i og for sig ikke var noget ondt i, ærgrede Jean, alene ved den ondsindede og saarende Betoning, hvormed han syntes, at den blev sagt.

De tre Herrer vekslede ikke flere Ord, førend de stod udenfor deres Dør. Det var et smalt Hus, som laa i Rue Belle-Normande, og bestod af en Stue og to smaa Etager. Pigen, Joséphine, en Pige fra Landet, som ikke fordrede nogen høj Løn, og som udmærkede sig ved sit sløve og forundrede, bondske Udtryk, lukkede op og gik bag efter sit Herskab op i Dagligstuen, der laa paa første Sal. Saa sagde hun:

„Her har været en Herre tre Gange."

Roland, som aldrig talte til hende uden at bande og uden at skrige af fuld Hals, raabte:

„Hvad Fanden er det, De siger? Hvem er det, som har været her?"

Pigen, der aldrig lod sig røre af, at hendes Herre raabte op, gentog:

„Det var en Herre; han sagde, han kom henne fra Notaren."

„Hvad for en Notar?"

„Hr. Canu, naturligvis."

„Naa, og hvad sagde han saa, den Herre?"

„Han sagde, at Hr. Canu selv vilde komme herhen en Gang i Aften."

Lecanu var Notar og paa en Maade en Ven af Roland, hvis Forretningssager han beskæftigede sig med. For at han skulde anmelde sit Besøg til om Aftenen, maatte det dreje sig om noget, som var vigtigt og hastede, og Familien Roland saa' paa hverandre, forvirrede og urolige, som Folk, der lever under beskedne Forhold, gerne bliver det, saasnart der er Tale om en Notar, hvis blotte Tilsynekomst vækker en Masse Tanker hos dem om Kontrakter, Arvespørgsmaal og Processer, kort sagt, om en Masse baade attraaede og frygtede Ting. Efter nogle Øjeblikkes Tavshed mumlede den gamle Roland:

„Gud ved, hvad det skal betyde?"

Fru Rosémilly gav sig til at le:

„De kan være vis paa, at det er en Arv. Jeg har det paa Følelsen. Jeg bringer altid Held med mig."

Men de havde intet Haab om, at nogen, der vilde efterlade dem noget, kunde dø.

Fru Roland, som, naar det gjaldt Familieforbindelser, havde en glimrende Hukommelse, gav sig straks til at regne deres Slægt ud, baade paa sin Mands og paa sin egen Side, baade i Hovedlinierne og i alle Sidelinierne.

Uden en Gang at give sig Tid til at tage sin Hat af spurgte hun:

„Hør lidt, Fa'r (hjemme kaldte hun altid sin Mand: „Fa'r", i fremmedes Nærværelse benævnede hun ham derimod: „Roland") hør lidt, Fa'r, kan Du huske, hvem det var, Joseph Lebru anden Gang giftede sig med?"

„Ja, det var jo den lille Duménil, en Datter af Boghandleren."

„Kom der Børn?"

„Ih, ja, det tror jeg, fire eller fem i det mindste."

„Naa, saa kan der ikke være noget ad den Kant."

Hun begyndte allerede at blive ivrig ved denne Efterforskning og klyngede sig til Haabet om en Smule Velstand, der pludselig kunde komme dumpende ned til dem fra Himlen. Men Pierre, som holdt meget af sin Moder, og som vidste, at hun lod sig rive med af sine Drømme, og derfor frygtede for den lille Sorg, den lille Skuffelse, det vilde berede hende, hvis det var en daarlig og ikke en god Efterretning, Notaren havde til dem, stansede hende:

„Vov Dig nu ikke for langt ud, Mo'r. I vore Dage gives der ikke længere nogen Onkel fra Amerika. Jeg tror snarere, at det drejer sig om et Giftermaal. Han har maaske fundet et Parti for Jean."

De blev alle overraskede over denne Tanke og Jean

følte sig lidt krænket over, at hans Broder havde udtalt den i Fru Rosémillys Nærværelse:

„Hvorfor skulde det være mig snarere end Dig? Det er en ganske løs Formodning. Du er den ældste, det vilde derfor være det rimeligste, om han først havde tænkt paa Dig. Desuden agter jeg slet ikke at gifte mig."

Pierre slog en haanlig Latter op:

„Du er altsaa forelsket?"

Den anden svarede misfornøjet:

„Er det nødvendigt at være forelsket for at sige, at man endnu ikke tænker paa at gifte sig?"

„Naa, saaledes . . . dette „endnu" forklarer det hele; Du venter."

„Ja, lad os bare sætte, at jeg venter, hvis Du vil."

Den gamle Roland, som havde hørt paa, hvad de andre sagde, og tænkt efter, fandt pludselig den naturligste Løsning:

„Du gode Gud, hvor det er dumt af os at bryde vore Hjerner paa den Maade. Lecanu er vor Ven, han ved, at Pierre leder efter en Lægepraksis og Jean efter en Sagførerpraksis, og saa har han fundet noget til én af dem."

Det var til den Grad simpelt og sandsynligt, at de straks alle var enige om, at det maatte passe.

„Maden er færdig," sagde Pigen.

Og hver især skyndte sig op i sit Værelse for at vaske Hænderne, inden de satte sig til Bords.

Ti Minutter senere var de alle samlede i Spisestuen, der laa nede i Stueetagen.

Til at begynde med blev der ikke sagt noget videre, men da der var gaaet nogle Øjeblikke, faldt Roland paany i Forundring over Notarens Besøg:

„Jeg kan forresten ikke forstaa, at han ikke har skrevet? Hvorfor har han først sendt sin Kontorist herhen tre Gange? Hvorfor kommer han selv?"

Pierre fandt det meget naturligt:

„Han skal vel have Svar med det samme; og der er maaske nogle særlige Betingelser af den Slags, som man ikke holder af at skrive."

Men de blev alligevel ved med at tænke paa det og var alle fire lidt kede over at have indbudt et fremmed Menneske, som vilde genere dem i deres Diskussion om, hvilken Beslutning de skulde tage.

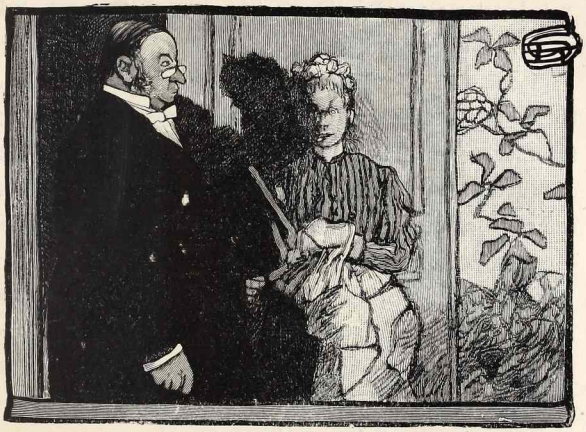
De var lige kommen op i Dagligstuen igen, da Notaren blev meldt.

Roland ilede ham i Møde:

„Goddag, goddag, kære Hr. Notar."

Han gav af Princip altid Folk deres Titler.

Fru Rosémilly rejste sig:

„De maa undskylde, at jeg trækker mig tilbage, men jeg er meget træt."

Der blev gjort nogle svage Forsøg paa at holde paa hende, men hun lod sig ikke overtale og gik, uden at nogen af de tre Herrer fulgte hende hjem, hvad de ellers altid plejede.

Fru Roland skyndte sig at være elskværdig imod den Nyankomne:

„Maa jeg ikke byde Dem en Kop Kaffe?"

„Nej, Tak, jeg har lige rejst mig fra Bordet."

„Men en Kop The da?"

„Ja, det siger jeg ikke nej til, men lidt senere, lad os først faa Forretningerne af Vejen."

I den dybe Taushed, der fulgte ovenpaa disse Ord, hørtes intet andet end Uhrets regelmæssige Tikken og fra Etagen nedenunder Støjen af Gryderne, som Pigen, der endogsaa var altfor dum til at lytte ved Døren, rumsterede med nede i Køkkenet.

Notaren fortsatte:

„Har De i Paris kendt en vis Hr. Maréchal, Léon Maréchal?"

Hr. og Fru Roland udbrød paa samme Tid:

„Ja, det har vi rigtignok!"

„Var det en af Deres Venner?"

Roland erklærede:

„Ja, ovenikøbet vor allerbedste Ven, men en indgroet Pariser; han er ikke til at lokke væk fra Boulevarden. Han er Kontorchef i Finansministeriet. Jeg har slet ikke set ham, siden vi flyttede væk fra Hovedstaden. Vi er ogsaa holdt op med at skrive til hinanden. De ved nok, at naar man først kommer hinanden paa saa lang Afstand, saa . . . ."

Notaren afbrød ham højtideligt:

„Hr. Maréchal er afgaaet ved Døden."

Manden og Konen gjorde samtidig den lille bedrøvede, fremhyklede eller sande, men altid parate

Bevægelse, hvormed man modtager den Slags Efterretninger.

Lecanu fortsatte:

„En af mine Kolleger i Paris har ladet mig tilflyde en Meddelelse om den vigtigste Bestemmelse i hans Testamente, ved hvilken han indsætter Deres Søn, Jean, Hr. Jean Roland til sin Universalarving."

Forbauselsen var saa stor, at ikke én af dem kunde finde et Ord at sige.

Fru Roland var den første, som nogenlunde formaaede at beherske sin Bevægelse; hun stammede:

„Aa, min Gud, den stakkels Léon . . . vor stakkels Ven . . . aa, min Gud, min Gud . . . død! . . ."

Taarerne traadte frem i hendes Øjne, de tause Kvindetaarer, der som Sorgens Draaber kommer fra Sjælen og ruller ned ad Kinderne, og som synes ligesaa smertelige, som de er klare.

Men Roland tænkte mindre paa Vemoden over Tabet end paa de Forhaabninger, der var bleven forkyndt ham. Han turde dog ikke straks komme med Spørgsmaal om Testamentets nærmere Ordlyd eller om Formuens Størrelse; men for ad en Omvej at naa til det interessante Æmne, spurgte han:

„Hvad døde han af, den stakkels Maréchal?"

Lecanu anede ikke det mindste om det.

„Jeg ved kun," sagde han, „at han er død uden at efterlade sig direkte Arvinger, og at han har testamenteret hele sin Formue, som beløber sig til en aarlig Indtægt af tyvetusinde Francs i Rente af tre Procents Obligationer, til Deres næstældste Søn, som han har

set komme til Verden og vokse op, og som han anser for værdig til at modtage denne Arv. I Tilfælde af, at Hr. Jean skulde nægte at tage imod den, skal Pengene gaa til et Hittebørnshospital."

Roland kunde allerede næsten ikke længere skjule sin Glæde:

„Det er min Sandten et smukt Træk af ham, det kommer lige fra Hjertet. Men hvis jeg ikke selv havde

Børn, saa vilde jeg heller ikke have glemt ham, den kære Ven, det er baade sikkert og vist!"

Notaren smilede.

„Det var mig en speciel Fornøjelse, selv at fortælle Dem det," sagde han, „det er altid rart at kunne bringe en god Nyhed."

Han tænkte slet ikke paa, at denne gode Nyhed bestod i at fortælle om en andens Død, og at denne anden var en god Ven af Roland, der iøvrigt selv pludselig syntes at have glemt det fortrolige Venskab, som han for lidt siden havde skildret med saa megen Overbevisning.

Kun Fru Roland og hendes Sønner bevarede deres bedrøvede Miner. Hun græd stadig lidt og tørrede sine Øjne med sit Lommetørklæde, som hun derpaa trykkede mod Munden for at dæmpe nogle dybe Suk.

Doktoren mumlede:

„Det var en Hædersmand og en venlig Mand. Han inviterede ofte baade min Broder og mig til Middag."

Jean, der sad med opspilede og skinnende Øjne, tog med en Bevægelse, der var blevet ham en Vane, med sin højre Haand op om sit smukke, lyse Skæg og lod den glide helt igennem det som for at gøre det tyndere og længere.

Han bevægede to Gange Læberne for ogsaa at

komme med en passende Sætning, men efter at have søgt længe fandt han ikke andet end dette:

„Ja, han holdt virkelig meget af mig, han omfavnede mig altid, naar jeg kom for at besøge ham."

Men Faderens Tanker var i fuld Aktivitet, de galloperede rundt omkring Arven, den bebudede, den allerede erhvervede Arv, disse Penge, som laa gemt bag Døren og som om lidt, i Morgen, saasnart der blot var skrevet under, vilde strømme ind til dem.

Han spurgte:

„Der kan vel ikke være Tale om nogle Vanskeligheder? . . . Ingen Proces? . . . Ingen Protester?".

Lecanu lod til at være ganske rolig:

„Nej, min Kollega i Paris skriver, at Situationen er fuldstændig klar. Der mangler kun den lille Formalitet, at Hr. Jean skal erklære sig villig til at modtage Arven."

„Det er jo udmærket . . . og Formuen er fuldt ud solid?"

„Fuldt ud!"

„Og ellers er alle Formaliteter besørgede?"

„Ja, allesammen."

Den forhenværende Juvelér følte pludselig en Smule Skam, en svag, instinktmæssig og forbigaaende Skam over den Iver, hvormed han havde indhentet alle disse Oplysninger, og han sagde:

„De kan nok forstaa, at hvis jeg nu med det samme spørger Dem om alle den Slags Ting, saa er det, fordi jeg gerne vil spare min Søn for Ubehageligheder, som han maaske ikke selv vilde forudse. Der kan jo undertiden være Gæld eller andet — ja, hvad ved jeg? — og saa kan man komme ind i noget, man ikke saa let slipper ud af igen. Naar alt kommer til alt, er det jo heller ikke mig selv, der arver, men jeg tænker fremfor alt paa „den Lille“.“

Skønt Jean var meget højere end Pierre, blev han altid i Familien kaldt for „den Lille“.

Fru Roland saa ud, som om hun paa én Gang vaagnede af en Drøm og kom i Tanker om noget fjernt, noget hun næsten havde glemt, men som hun for lang Tid siden havde hørt og iøvrigt ikke var helt sikker paa, og hun stammede:

„Sagde De ikke, at den stakkels Maréchal havde efterladt hele sin Formue til vor lille Jean?“

„Jo, Frue.“

Hun svarede jævnt:

„Det glæder mig meget, thi det beviser, at han holdt af os.“

Roland havde rejst sig:

„Ja, jeg ved ikke, kære Hr. Notar, om De vil have

at min Søn straks skriver under paa sin Erklæring om, at han modtager Pengene?"

„Nej . , . nej . . . vist ikke, Hr. Roland. Det er tidsnok i Morgen, hvis De vil komme op paa mit Kontor. Skal vi sige Klokken to, passer det Dem?"

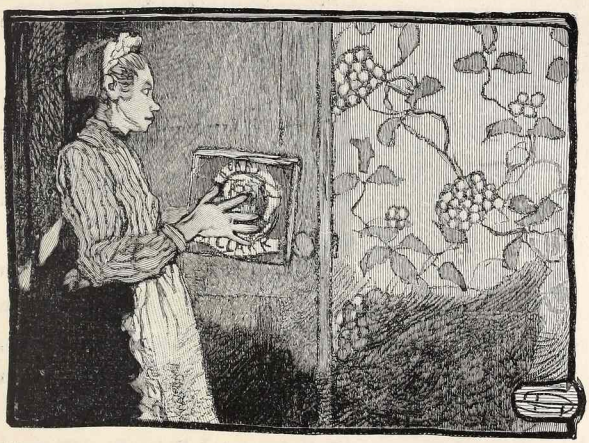
„Ja, naturligvis, naturligvis."

Fru Roland havde ogsaa rejst sig og smilede ovenpaa sine Taarer. Hun gik et Par Skridt henimod Notaren, lagde Haanden paa Ryggen af hans Stol og spurgte, idet hun saa paa ham med et rørt og taknemligt Moderblik:

„Skal det saa være den Kop The, Hr. Lecanu?"

„Ja Tak, Frue, nu vil jeg gerne have den, hvis det ikke gør Dem for megen Ulejlighed."

Fru Roland kaldte paa Pigen, som først bragte Blikæsken med de tørre Kager, dette flove og smuldrende engelske Bagværk, som synes at være bagt til Papegøjenæb og pakket sammen i tilloddede Kasser for mindst at sendes Jorden rundt. Derpaa gik hun ud for at hente de graa Theservietter, der var lagt sammen i smaa Firkanter, den Slags Servietter, der i mere beskedne Hjem saa godt som aldrig bliver vaskede. For tredie Gang kom hun igen med Sukkerdaasen og Kopperne; saa forsvandt hun atter for at varme Vandet, og de gav sig til at vente.

Ingen af dem var oplagt til at tale; de havde altfor meget at tænke paa til at kunne finde paa noget at sige. Kun Fru Roland søgte med nogle almindelige Sætninger at holde Underholdningen gaaende. Hun fortalte om deres Fisketur og kom med en Lovtale over *Perlen* og Fru Rosémilly.

„Ja, hun er nydelig, nydelig," gentog Notaren.

Roland, der stod lænet med Ryggen op mod Kaminen som om Vinteren, naar der flammede et Baal indenfor Marmorfliserne, havde Hænderne i Lommerne og bevægede Læberne, som om han vilde til at fløjte; det var ham næsten ikke længere muligt at holde sig

i Ro, saa pint var han af Længsel efter at kunne give sin Glæde Luft.

De to Brødre, der sad med Benene lagte paa samme Maade overkors i to éns Lænestole, tilhøjre og tilvenstre for Midterbordet, stirrede stift frem for sig. Deres Stilling og Holdning var omtrent éns, men alligevel vidt forskellige i Udtrykket.

Endelig kom Theen. Notaren tog en Kop, kom Sukker i den og drak den, efter at han først havde smuldret en lille Kage, der var for haard til at tygge, i den. Saa rejste han sig, trykkede dem alle i Haanden og gik sin Vej.

„Det er altsaa en Aftale," gentog Roland, „i Morgen Klokken to paa Deres Kontor."

„Ja, det er en Aftale. I Morgen, Klokken to."

Jean havde ikke sagt et Ord.

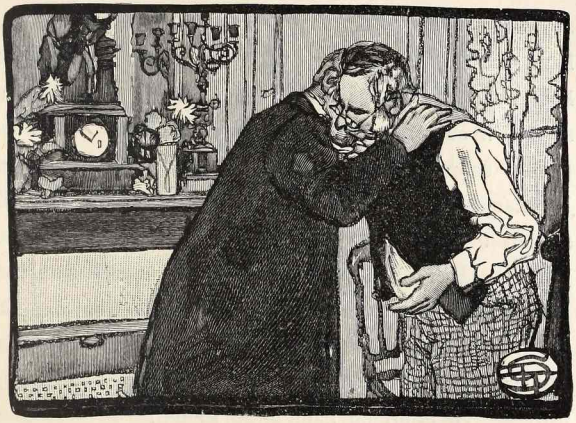
Da Notaren var gaaet, var der atter et Øjebliks Taushed, saa gik den gamle Roland hen og slog med begge sine Hænder paa sin yngste Søns Skuldre, idet han raabte:

„Dit svineheldige Asen, hvorfor omfavner Du mig ikke?"

Jean smilte og omfavnede sin Fader, idet han sagde:

„Det forekom mig ikke at være aldeles nødvendigt."

Den skikkelige Mand kunde ikke længere nære sig

for Fryd. Han gik frem og tilbage, trommede med sine kluntede Fingre paa alle Møblerne, snurrede rundt paa Hælene og gentog:

„Sikk'en et Held! Sikk'en et Held! Du gode Gud — sikk'en et Held!"

Pierre spurgte:

„Kom I meget sammen med Maréchal i gamle Dage?"

Faderen svarede:

„Ja, det ved Gud, vi gjorde. Han var hos os hver eneste Aften. Du maa da nok kunne huske, at han tit hentede Dig fra Kollegiet og ogsaa ofte fulgte Dig derhen igen efter Middag. . . . Jeg kommer forresten til

at tænke paa, at den Dag, Jean blev født, var det ham, der hentede Lægen. Han havde netop spist Frokost hos os, da Din Moder blev daarlig. Vi forstod straks, hvad det skulde betyde, og han løb afsted. I Farten snappede han min Hat i Stedet for sin egen. Jeg kan huske det ganske tydeligt, fordi vi morede os saadan over det bagefter, da det hele var overstaaet. Det er saamænd meget muligt, at han ogsaa selv har tænkt paa det, da han skulde til at dø, og da han ingen Arvinger havde, saa har han sagt til sig selv: „Ja, jeg har jo hjulpet med til den Lilles Fødsel, jeg tror, jeg vil efterlade ham mine Penge!““

Fru Roland, der havde ladet sig synke ned i en dyb Lænestol, saa' ud til at være helt hensunken i Erindringer. Hun mumlede, som om hun tænkte ganske højt:

„Ja, det var en prægtig Ven, saa hengiven og saa trofast; den Slags Mennesker er sjældne i vore Dage.“

Jean havde rejst sig.

„Jeg tror, jeg vil gaa en lille Tur,“ sagde han.

Faderen blev forbauset og vilde holde paa ham, thi han syntes, at de havde saa meget at tale om. De skulde lægge Planer og tage Bestemmelser. Men den unge Mand lod sig ikke overtale og skød sig ind under, at han skulde træffe nogen. Der var desuden Tid

nok til at komme til Forstaaelse, længe før han fik Arven i Besiddelse.

Og han gik sin Vej, thi han længtes efter at blive alene for at kunne tænke i Fred. Pierre erklærede ogsaa, at han gik ud, og fulgte efter nogle Minutters Forløb sin Broders Eksempel.

Saasnart Roland var bleven alene med sin Kone, tog han hende i sine Arme, kyssede hende en halv Snes Gange paa hver Kind og sagde som for at svare paa en Bebrejdelse, hun ofte havde rettet imod ham:

„Dèr ser Du, min Ven, at det ikke havde været nogen Nytte til, hvis jeg var bleven længere i Paris og havde slidt mig op for Børnenes Skyld i Stedet for at tage herned og faaet mit gode Helbred tilbage — Pengene falder jo ned til os fra Himlen."

Hun var bleven meget alvorlig:

„Ja, de falder ned til Jean," sagde hun, „men Pierre?"

„Pierre! Han er jo Doktor, han skal nok selv tjene nogen! . . . desuden kan hans Broder vel nok gøre noget for ham."

„Nej, det tager han ikke imod. Og forresten saa er denne Arv Jeans og Jeans alene. Det kan ikke nytte noget, Pierre er bleven meget forfordelt."

Roland syntes ganske perpleks:

„Naa ja, saa kan vi vel efterlade ham lidt mere i vort Testamente."

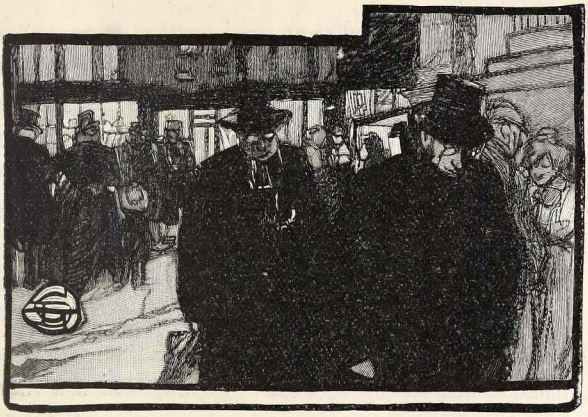
„Nej, det vilde heller ikke være rigtig retfærdigt."

Han udbrød:

„Naa ja, Herregud, hvad saa? Hvad Fanden kan jeg gøre ved det? Du har da ogsaa en sjælden Evne til at komme med ubehagelige Bemærkninger. Altid skal Du ødelægge Fornøjelsen for mig. Jeg tror hellere, jeg vil gaa i Seng. Godnat! . . . Det er ligemeget . . . det er et Held, et Svineheld!"

Og til Trods for alle Betænkeligheder gik han henrykt op i sit Sovekammer uden et Ord til Minde om Vennen, der i Døden havde vist sig saa gavmild.

Fru Roland blev siddende og faldt i Tanker foran den brændende Lampe.

II

Saasnart Pierre var kommen ud i det frie, gik han i Retning af Rue de Paris, Havres oplyste, stærkt trafikerede og støjende Hovedgade. Den lidt kølige Havluft kærtegnede hans Ansigt, og han gik langsomt med Stokken under Armen og Hænderne paa Ryggen.

Han følte sig utilpas, nedtrykt og misfornøjet, som naar man har faaet en eller anden daarlig Efterretning. Han ærgrede sig ikke over noget bestemt og det vilde

have været ham umuligt at sige, hvorfra denne sjælelige Uoplagthed og legemlige Sløjhed stammede. Det gjorde ondt et eller andet Sted, uden at han vidste hvor; der var i ham et lille smerteligt Punkt, et af den Slags næsten ufølsomme Saar, hvis Plads man ikke kan finde, men som generer, trætter, irriterer og sætter én i daarligt Humør, en ukendt og i sig selv ubetydelig Lidelse, noget i Retning af Spiren til en Sorg.

Da han kom til Theaterpladsen, følte han sig tiltrukket af Lysene i Kafé Tortoni, og han gik langsomt henimod den straalende Façade; men ligesom han vilde gaa ind, kom han til at tænke paa, at han vilde træffe Venner og Bekendte, Folk, som han vilde være nødt til at tale med, og en pludselig Modvilje mod det banale Kammeratskab, der udfolder sig ved et Glas Øl og en Kop Kaffe, skød op i ham. Han vendte derfor om, gik tilbage til Hovedgaden og fulgte den ned til Havnen.

Han spurgte sig selv: „Hvor skal jeg egentlig gaa hen?“ og ledte i Tankerne efter et Sted, han syntes om, og hvor han i sin nuværende Sindstilstand vilde føle sig vel til Mode. Han fandt ikke noget, thi det ærgrede ham at være alene, og han havde ikke Lyst til at træffe nogen.

Da han kom ud paa Hovedkajen, betænkte han sig

endnu en Gang, saa gik han ud ad Molen til; han havde valgt Ensomheden.

Da han kom forbi en Bænk lige i Begyndelsen at Molen, stansede han og satte sig, han var allerede træt og ked af sin Tur, inden han endnu var halvt færdig med den.

Han spurgte sig selv: „Hvad er der dog i Vejen med mig i Aften?“ Og han gav sig til at søge i sin Hukommelse for at finde, hvad det var, der var gaaet ham imod, ligesom man udspørger en Patient for at finde Aarsagen til hans Sygdom.

Han var paa samme Tid let til at flamme op og grundig; han lod sig først rive med, og saa gav han sig bagefter til at overveje og billigede eller dadlede de Stemninger, der havde taget Magten fra ham. Alligevel blev dog i sidste Instans den første Tilskyndelse den stærkeste og Følelsesmennesket beherskede altid Forstandsmennesket.

Han gav sig altsaa til at undersøge, hvorfra denne Nervøsitet, denne Trang til at være i Bevægelse uden at have Lyst til noget, denne Længsel efter at møde nogen for at kunne være af forskellig Mening og ogsaa denne, Lede for de Mennesker, han kunde risikere at træffe, og for de Ting, som de kunde sige til ham, kunde komme.

Og han endte med at stille sig selv dette Spørgsmaal:

„Skulde det være Jeans Arv?"

Ja, det var maaske ikke saa helt umuligt. Da Notaren havde meddelt dem Nyheden, havde han følt sit Hjerte banke stærkere. Det var rimeligt nok, man er ikke altid Herre over sig selv og der kan i én fødes mange pludselige og paatrængende Stemninger, som man forgæves kæmper imod.

Han gav sig til at grunde dybt over dette fysiologiske Problem: at en Begivenhed kan gøre et saadant Indtryk paa det instinktive Menneske, at det skaber en hel Række Tanker og smertefulde eller muntre Stemninger, der staar i fuldstændig Modstrid til de Tanker og Stemninger, som det tænkende Menneske, der ved sin Kultur og sin Forstand er bleven sig selv overlegen, anser for gode og sunde.

Han prøvede paa at sætte sig ind i, hvorledes en Faders Søn maa føle, naar han arver en stor Formue og takket være den kan nyde mange Glæder, som han længe har attraaet, men som han paa Grund af Faderens Paaholdenhed — den Fader, han alligevel elskede og nu savner — har været afskaaret fra.

Han rejste sig og gav sig atter til at gaa ud imod Molens yderste Ende. Han følte sig bedre, han var

tilfreds over at have forstaaet sig selv, overrasket sig selv og afsløret dette andet Væsen, der lever i os.

„Jeg har altsaa været skinsyg paa Jean," tænkte han, „det er forresten ikke videre fint! Men nu er jeg vis paa det, thi den første Tanke, der faldt mig ind, var, at han nu vilde gifte sig med Fru Rosémilly. Og jeg bryder mig dog ikke Spor om den lille gammelkloge Gaas, der er mest egnet til at gøre én led og ked af al Klogskab og al Fornuft! Det er altsaa en ganske meningsløs Skinsyge, jeg er skinsyg, ene og alene for at være skinsyg — anden Grund er der ikke! Det maa jeg se at passe lidt paa!"

Han var naaet ud til Signalmasterne, der angiver Havnevandets Højde, og han strøg en Tændstik for at læse Listen over de Skibe, som var signaliserede ude i rum Sø, og som ventede paa Flodvande for at komme ind. Der var Dampere fra Brasilien, La Plata, Chili og Japan, to danske Brigger, en norsk Skonnert og en tyrkisk Damper, hvad der overraskede Pierre ligesaa meget, som om han havde læst: en svejtsisk Damper. I en Slags bizar Drøm saa' han for sig et stort Skib, fuldt af Mænd, som med vide Benklæder og Turbaner paa Hovedet klatrede op i Tovværket.

„Hvor det er dumt," tænkte han, „Tyrkerne er jo dog et Søfolk."

Han gik endnu nogle Skridt og stod saa stille for at betragte Rheden. Paa højre Side oven over Sainte-Adresse lyste Kap Hèves to elektriske Fyrtaarne som to kæmpemæssige Tvilling-Kykloper, der kastede lange og mægtige Blikke ud over Havet. De to parallelle Straaler, hvis Udgangspunkter laa tæt ved Siden af hinanden, løb som to vældige Komethaler i en umaadelig, lige afgrænset Skraaning højt oppe fra Kysten helt ned mod Horisonten. Paa de to Moler viste to andre Blus, Børnene af disse Kolosser, Vejen ind til Havre. Og længere nede, paa den anden Side af Seinen, saas andre, mange andre, faste eller blinkende, der aabnede og lukkede sig ligesom Øjne, Havnenes Øjne, gule, grønne og røde Øjne, som stirrede ud over det mørke Hav med dets mange Skibe, den gæstfrie Landjords levende Øjne, der blot ved en mekanisk, regelmæssig og stadig Bevægelse med deres Øjenlaag sagde: „Det er mig. Jeg er Trouville, jeg er Honfleur, jeg er Pont-Audemer.“ Men højt over alle de andre, saa højt, at man i saa lang Afstand kunde tage det for en Planet, knejsede Fyret ved Étouville, der viste Vejen til Rouen, tværs igennem Sandbankerne ved den store Flods Munding.

Ude paa det dybe Vand, det grænseløse Vand, der var mørkere end Himlen, troede man hist og her at

se Stjerner. De glimtede i Nattetaagen, smaa, nære og fjerne, og ligeledes i skiftende Kulører, hvide, grønne eller røde. De forholdt sig næsten alle ubevægelige, kun enkelte af dem saa' ud, som om de løb; det var Lanternerne enten paa de Skibe, der laa for Anker og ventede paa det kommende Flodvande, eller paa Fartøjer, som gled afsted for at søge en Ankerplads.

Lige i dette Øjeblik hævede Maanen sig op over Byen. Den lignede et uhyre, guddommeligt Fyrtaarn, som tændtes oppe paa Firmamentet for at vejlede de rigtige Stjerners uendelige Flaade.

Næsten højt mumlede Pierre:

„Se nu alt det! Og saa gør man sig Bekymringer for et Par usle Skilling!“

Ganske tæt ved ham, i den brede og sorte Rende mellem de to Moler, gled pludselig en Skygge, en stor fantastisk Skygge forbi. Han lænede sig ud over Granitrampen og saa', at det var en Fiskerbaad, der kom hjem, uden Støj af Stemmer, uden Skvulpen, uden Aareslag, stille drevet frem af det høje brune Sejl, som var spændt ud af Paalandsvinden.

Han tænkte:

„Kunde man blot leve dèr ombord, saa vilde man maaske være rolig.“

Han gik endnu lidt videre og fik Øje paa en Mand, der sad ude paa Molens yderste Spids.

Var det en Drømmer, en Forelsket, en Vismand, en Lykkelig eller en Bedrøvet? Hvem var det? Han gik nysgerrig nærmere for at se den ensomme Nattevandrers Ansigt og genkendte sin Broder:

„Ih, er det Dig, Jean?“

„Nej, da . . . Pierre . . . hvad vil Du herude?“

„Trække frisk Luft. Og Du?“

Jean gav sig til at le:

„Det samme naturligvis.“

Pierre sætter sig ved Siden af Broderen:

„Her er minsandten smukt, ikke?“

„Jo, vist saa."

Han forstod paa Tonefaldet, at Jean slet ikke havde set sig om, og han tilføjede:

„Hver Gang jeg kommer herud, faar jeg en vanvittig Lyst til at rejse, til at sejle væk med alle disse Skibe mod Nord og Syd. Tænk Dig, at alle de smaa Lys derude, de kommer fra Alverdens Hjørner, fra de store Blomsters og de skønne, blege eller kobberbrune Kvinders Lande, fra Kolibriernes og Elefanternes, fra de frie Løvers og Negerkongernes Lande, fra alle de Lande, som er bleven vore Feæventyr, efter at vi er

holdt op med at tro paa den bestøvlede Kat og den sovende Tornerose. Det vilde være storartet en Gang at kunne tage saadan en Tur med; men der skal Penge til, mange Penge. . . .“

Han tav pludselig, thi han var kommen til at huske paa, at nu havde Broderen disse Penge, nu var han fri for enhver Bekymring, fri for det daglige Slid, fri som Fuglen i Luften, lykkelig og glad, nu kunde han tage hen, hvor han havde Lyst, op til de lyshaarede svenske Piger eller ned til de brune Havanneserinder.

Men pludselig fo'r en af den Slags uvilkaarlige Tanker, som var saa hyppige hos ham, og som kom saa uventede og saa bratte, at han hverken kunde forudse dem, stanse dem eller rette paa dem, men havde Følelsen af, at de tilhørte en anden, voldsom og ham uafhængig Sjæl, igennem ham:

„Pyt! Han er altfor dum, han gifter sig med den lille Rosémilly.“

Han havde rejst sig op:

„Jeg skal lade Dig faa Fred til at drømme om Fremtiden. Jeg trænger til at gaa lidt mere.“

Han trykkede Broderens Haand og tilføjede i en meget hjertelig Tone:

„Naa, lille Jean, nu er Du altsaa bleven rig? Jeg er glad over, at jeg traf Dig alene i Aften, saa at jeg

kan sige Dig, hvor meget det glæder mig, hvor meget jeg ønsker Dig til Lykke og hvor meget jeg holder af Dig."

Jean, som af Naturen var blød, kærlig og let at røre, stammede bevæget:

„Tak . . . tak . . . min egen Pierre, tak."

Pierre vendte sig om og gik fra ham med sine sædvanlige langsomme Skridt og med Stokken under Armen og Hænderne paa Ryggen.

Da han atter var kommen ind i Byen, spurgte han igen sig selv, hvad han skulde gøre. Han var misfornøjet over at have faaet sin Spadseretur forkortet og over ved Broderens Nærværelse at være berøvet den Nydelse at sidde og se ud over Havet.

Han fik en Indskydelse: „Jeg vil gaa hen og drikke et Glas Likør hos Fa'r Marowsko;" og han drejede i Retning af Ingouville-Kvarteret.

Han havde lært Fa'r Marowsko at kende paa Hospitalerne i Paris. Det var en gammel Polak, som, efter hvad der blev sagt, af politiske Grunde — han havde haft nogle forfærdelige Historier i sit Fædreland — havde søgt Tilflugt i Frankrig, hvor han efter at have underkastet sig nye Examiner fortsatte sin tidligere Næringsvej som Apotheker. Ingen vidste noget om hans foregaaende Liv, derfor var ogsaa de mest

haarrejsende Legender kommen i Omløb, først blandt Kandidaterne paa Hospitalet og siden blandt hans Naboer. Det Ry, den Gamle havde faaet for at være en frygtelig Sammensvoren, en Nihilist, en Kongemorder, en fanatisk Patriot, rede til alt, havde tiltalt Pierre Rolands levende og æventyrlystne Fantasi, og han var bleven den landflygtige Polaks Ven, uden at han dog nogensinde havde faaet det mindste at vide af ham om hans tidligere Tilværelse. Det var ovenikøbet takket være den unge Læge, at den gamle Mand var taget til Havre, hvor han havde nedsat sig i Tillid til, at den nye Doktor vilde skaffe ham mange Kunder.

Indtil da levede han kummerligt i sit beskedne Apothek, hvor han solgte Medicin til Kvarterets Smaaborgere og Arbejdere.

Pierre gik ofte efter Middag hen til ham for at passiare en Timestid med ham, thi han holdt af Marowskos rolige Ansigt og stilfærdige, trevne Underholdning, hvis lange Pauser forekom ham dybe.

Et eneste Gasblus brændte over Disken, der var helt fyldt med Flasker. Lysene henne i Vinduet blev af Sparsommelighed ikke tændte. Bagved Disken sad en gammel, skallet Mand med en stor Fuglenæse, som gik lige i Fortsættelse af den nøgne Pande og fik ham til at ligne en melankolsk Papegøje. Han havde strakt

Benene lige ud fra sig og sov dybt med Hagen sænket ned paa Brystet.

Ved Lyden af Klokken vaagnede han, rejste sig, genkendte Doktoren og gik ham i Møde med fremstrakte Hænder.

Hans sorte Frakke, der var helt overplettet af Syrer og Safter, var altfor vid til hans lille, spinkle Krop og mindede om en gammeldags Præstefrakke. Han talte med en stærk polsk Akcent, der gav hans sprukne Stemme noget barnligt; det var den samme Læspen

og de samme Betoninger som hos et lille Væsen, der begynder at tale.

Pierre satte sig og Marowsko spurgte:

„Er der noget nyt, kære Doktor?“

„Nej, ingenting. Det er stadig det samme allevegne.“

„De ser ikke glad ud i Aften?“

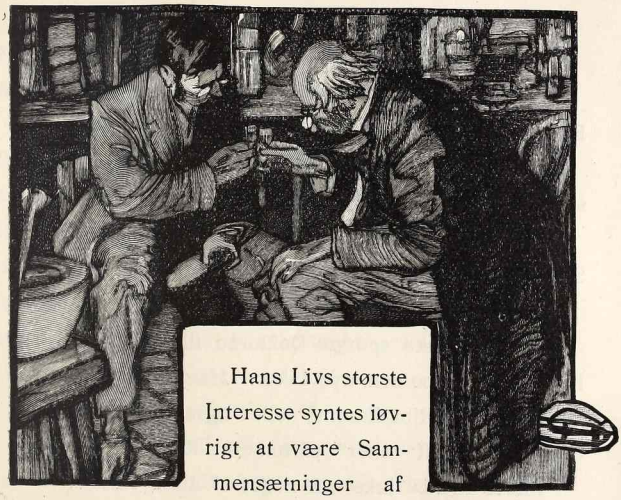
„Det er jeg heller ikke ofte.“

„Saa . . . saa . . . det maa De se at ryste af. Vil De have et Glas Likør?“

„Ja, tak, det vil jeg gerne.“

„Saa skal De smage en hel ny Sammensætning. I to Maaneder har jeg prøvet paa at faa noget ud af Ribs, som man hidtil kun har faaet Saft af . . . og ved De hvad? . . . Jeg har fundet det! . . . jeg har fundet det! . . . en storartet Likør . . . en glimrende Likør . . . nu skal De bare se.“

Han gik henrykt hen til Skabet, lukkede det op og søgte en Flaske ud. Han bevægede sig og handlede med korte, aldrig fuldførte Gestus, han strakte aldrig Armen helt ud, hans Skridt var aldrig lange nok, han gjorde aldrig en fuldstændig og gennemført Bevægelse. Hans Tanker lod til at svare til hans Handlinger; han antydede dem, skitserede dem, fik dem til at skinne igennem, men lod dem aldrig fremtræde i en klar og tydelig Form.

Hans Livs største Interesse syntes iøvrigt at være Sammensætninger af Frugtvine og Likører.

„Med en god Frugtvin eller en god Likør kan man tjene sig en Formue," sagde han tidt.

Han havde opfundet henved hundrede forskellige søde Likører, uden at det nogensinde var lykkedes ham at gøre en eneste af dem bekendt. Pierre forsikrede, at Marowsko fik ham til at tænke paa Marat.

To smaa Glas blev hentet frem fra Rummet bagved Butiken og baaret ind paa en Træbakke; derpaa løftede de to Mænd Glassene i Vejret for op imod Gasblusset at undersøge Likørens Farve.

„Det er som en Rubin," erklærede Pierre.

„Ja, ikke sandt?"

Polakkens gamle Papegøjehovede syntes at lyse i Begejstring.

Doktoren smagte, smækkede med Tungen, grundede, smagte igen, grundede paany og sagde endelig:

„Den er god, meget god . . . og ganske original i Smagen; det er et Fund, Kære!"

„Synes De virkelig? Det glæder mig rigtignok."

Og Marowsko spurgte Doktoren til Raads om, hvad han skulde døbe den nye Likør. Han havde tænkt paa at kalde den „Ribs-Essents" eller ogsaa „Ribs-Kognak", eller „Ribs-Duft" eller „parfumeret Ribsblod".

Pierre syntes ikke om noget af disse Navne.

Den Gamle fik en Idé:

„Det, De sagde før, var udmærket, ganske udmærket — lad os kalde den „Rubinlikør"."

Men Doktoren var heller ikke tilfreds med dette Navn, skønt det var ham selv, som havde fundet det, og han raadede til simpelthen at kalde den „Ribslikør", hvad Marowsko ogsaa ved nærmere Eftertanke fandt mest betegnende. Da det vigtige Spørgsmaal dermed var afgjort, tav de og sad i nogle Minutter under det eneste Gasblus uden at sige et Ord. Omsider sagde Pierre, næsten imod sin Vilje:

„Det er sandt, der er hændt os noget mærkeligt i Aften. En god Ven af min Fader er død og har efterladt min Broder hele sin Formue."

Apothekeren lod ikke til straks at forstaa, hvad Doktoren sagde, men efter at han havde tænkt over det, gik det op for ham, og han svarede, at han haabede, Doktoren fik Halvdelen. Da Tingen var bleven ham rigtig forklaret, lod han til at blive baade overrasket og vred, og som for at udtrykke sin Misfornøjelse ved at se sin unge Ven blive skubbet saaledes til Side, gentog han flere Gange:

„Det vil ikke se godt ud!"

Pierre, hvis tidligere Nervøsitet atter begyndte at faa Overhaand, vilde have at vide, hvad Marowsko mente med denne Sætning:

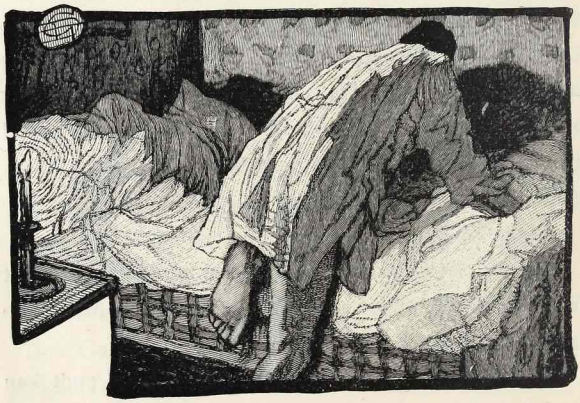
„Hvorfor vil det ikke se godt ud? Hvad ondt kan der være i, at min Broder arver nogle Penge efter en Ven af Familien?"

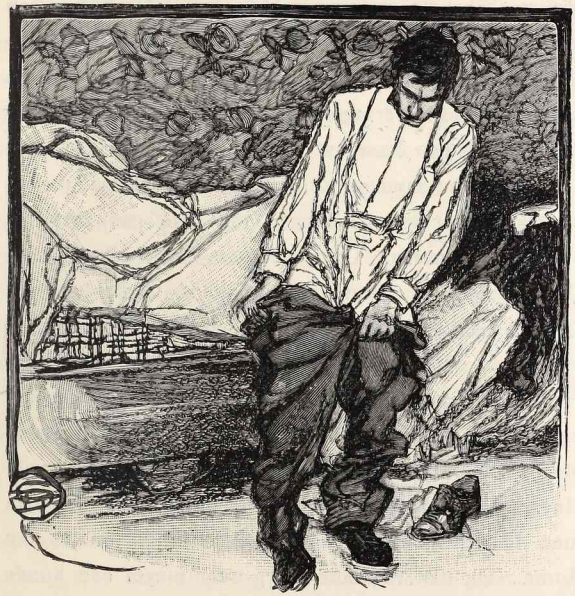
Men den forsigtige Gamle vilde ikke forklare sig nærmere.

„I den Slags Tilfælde plejer man at dele lige mellem to Brødre. Som jeg siger Dem, det vil ikke se godt ud."

Doktoren blev utaalmodig, han sagde Farvel og gik lige hjem i Seng. I nogen Tid hørte han Jean

gaa sagte frem og tilbage inde i Værelset ved Siden af, saa faldt han i Søvn efter at have drukket to Glas Vand.

III

Den næste Morgen vaagnede Doktoren med den bestemte Beslutning, at nu vilde han tjene Penge.

Han havde allerede flere Gange tidligere taget den samme Beslutning, men uden at forfølge den videre ud i Virkeligheden. Ved Begyndelsen af ethvert Forsøg

paa at skabe sig en ny Livsbane havde Haabet om en hurtig erhvervet Rigdom altid støttet hans Bestræbelser og holdt hans Tillid oppe, lige indtil han stødte paa den første Hindring og stod overfor det første Nederlag, der kastede ham ind paa en ny Vej.

Puttet ned imellem sine varme Tæpper laa han og tænkte. Hvor mange Læger var ikke paa kort Tid bleven Millionærer! Det gjaldt bare om at faa det rette Greb paa Tingene, thi i sin Studietid havde han haft Lejlighed til at bedømme de berømteste Professorer, og han ansaa dem allesammen for at være nogle Æsler. Han duede lige saa meget som de, om ikke mere, det var han sikker paa. Hvis det blot paa en eller anden Maade kunde lykkes ham at skaffe sig en Praksis i Havres rigeste og eleganteste Kredse, saa kunde han med Lethed tjene sine hundrede tusinde Francs om Aaret. Og han regnede efter, hvor meget han kunde anslaa i sikker Fortjeneste. Om Morgenen vilde han gaa rundt og se til sine Patienter. Hvis han i Gennemsnit havde ti om Dagen — det var endda lavt regnet — og af hver fik tyve Francs, saa vilde det udgøre et Minimum af to og halvfjers Tusinde om Aaret, ja, han kunde endda gaa op til fem og halvfjerds Tusinde, thi ti Patienter om Dagen var under det Antal, han med Vished kunde gøre Regning paa!

Om Eftermiddagen vilde han saa tage imod hjemme, atter et Gennemsnit af ti Besøgende til ti Francs Stykket, altsaa seks og tredive Tusinde. Det var med andre Ord med et rundt Tal de hundrede Tusinde. De tidligere Patienter og personlige Bekendte, af hvem han kun vilde tage ti Francs for et Besøg og fem Francs for en Konsultation, vilde maaske frembringe en lille Formindskelse i Summen, men til Gengæld vilde denne Formindskelse blive rigelig opvejet ved, at andre Læger kaldte ham til Hjælp, og ved alle de forskellige Biindtægter, der følger med Stillingen.

Det vilde være en let Sag at naa saa vidt; der behøvedes bare lidt dygtig Reklame, nogle Notitser i „Figaro", hvori der antydedes, at hele den parisiske Lægeverden havde Øjnene henvendt paa ham og interesserede sig for de overraskende Kure, som var bleven foretaget af den unge og beskedne Videnskabsmand i Havre.

Og han vilde blive rigere end sin Broder, rigere og berømt og mere tilfreds, thi han vilde kun have sig selv at takke for sin Formue; og han vilde vise sig ædel og gavmild overfor sine gamle Forældre, der med Rette vilde være stolte af hans Ry. Han vilde ikke gifte sig, thi han vilde ikke belemre sin Tilværelse med en eneste og generende Kvinde, men han

vilde vælge sig sine Elskerinder mellem sine smukkeste Patienter.

Han følte sig saa overbevist om sin Sejr, at han sprang ud af Sengen som for straks at gribe efter den, og klædte sig paa for at gaa ud i Byen og søge efter en Lejlighed, der kunde passe for ham.

Medens han strejfede om i Gaderne, tænkte han paa, hvor lidt der skal til for at bestemme éns Handlinger. Allerede for tre Uger siden havde han kunnet, havde han burdet tage denne Beslutning, der saa pludselig var opstaaet hos ham, uden Tvivl som en Følge af hans Broders Arv.

Han stansede udenfor de Huse, hvor en Plakat forkyndte, at her var en stor Lejlighed eller en stor og elegant Lejlighed til Leje. De Plakater, der ikke var smykkede med noget Tillægsord, gik han foragtelig forbi. Saa gik han op, og lod sig paa en ret hovmodig Maade vise rundt; han maalte Højden til Loftet, tog et Grundrids af Værelserne i sin Lommebog, erkyndigede sig om deres indbyrdes Beliggenhed og erklærede, at han var Læge og modtog mange Patienter. Trappen maatte derfor være bred og velholdt, og højere end første Sal kunde det ikke nytte noget.

Efter at han havde noteret syv eller otte Adresser

og nedkradset henved to hundrede Oplysninger, gik han hjem og kom et Kvarter for sent til Frokosten.

Allerede ude i Entréen hørte han en Raslen af Tallerkener. De vare altsaa gaaet til Bords uden ham. Hvorfor det? De plejede ellers ikke at være saa præcise der i Huset. Han blev krænket og misfornøjet, thi han var ikke fri for at være lidt saarbar.

Da han kom ind i Spisestuen, raabte Roland til ham:

„Herregud, Pierre, saa skynd Dig dog! Du ved jo, at vi skal være Klokken to hos Notaren. Det er ingen Manér at sløse Tiden saadan bort i Dag."

Doktoren svarede ikke, men satte sig paa sin Plads efter først at have kysset sin Moder og vekslet et Haandtryk med Faderen og Broderen. Han tog den Kotelet, der var blevet tilbage til ham, fra Fadet midt paa Bordet. Den var kold og tør. Det maatte være den daarligste. Han tænkte, at de gerne kunde have ladet den blive staaende i Ovnen, indtil han kom, i Stedet for saa fuldstændig at tabe Hovedet, at de aldeles glemte den ældste Søn. Samtalen, der var bleven afbrudt ved hans Indtræden, fortsattes ved det Punkt, hvor den var stanset.

„Jeg for mit Vedkommende," sagde Fru Roland til

Jean, „jeg ved straks, hvad jeg vilde gøre. Jeg vilde leje mig en elegant Lejlighed, der rigtig kunde falde i Øjnene, jeg vilde deltage i Selskabslivet, jeg vilde anskaffe mig en Ridehest og jeg vilde vælge en eller to interessante Sager, som kunde gøre mig bekendt i Ju-

stitspaladset. Jeg vilde være en Slags meget efterspurgt Amatør-Advokat. Gud være lovet, er Du jo nu paa den sikre Side, og hvis Du alligevel tager en Stilling, saa er det kun for ikke at lade alt, hvad Du har lært, gaa til Spilde, og fordi en Mand aldrig bør leve, uden at have noget at bestille."

Roland, der var i Færd med at skrælle en Pære, erklærede:

„I Dit Sted vilde jeg straks købe mig en smuk

Baad af samme Model som vore Lodsers. Den kunde jeg sejle lige til Senegal med, om det skulde være."

Ogsaa Pierre fremsatte sin Mening. Naar alt kom til alt, saa var det ikke Pengene, der skabte en Mands aandelige og moralske Værd. De Middelmaadige blev nærmest trukket ned af dem, medens Penge derimod var en kraftig Løftestang i de Stærkeres Hænder. De Stærke var iøvrigt sjældne. Hvis Jean virkelig var et overlegent Menneske, vilde han nu, da han var hævet over alle Bekymringer for det daglige Brød, faa Lejlighed til at vise det. Men han maatte arbejde hundrede Gange mere, end han ellers vilde have gjort. Det drejede sig ikke om at plædere for eller imod Enker og Forældreløse og efter hver vundet eller tabt Proces at stikke saa og saa mange Dalere i Lommen, men om at blive en fremragende Retskyndig, et af Juraens Lys.

Og som en Slags Konklusion tilføjede han:

„Hvis jeg havde Penge, saa vilde jeg dissekere en Masse Lig!"

Den gamle Roland trak paa Skuldrene:

„Visvas! Det fornuftigste heri Livet er at tage sig det mageligt. Vi er ikke Arbejdsdyr, men Mennesker. Naar man er født fattig, er man nødt til at arbejde; godt, saa arbejder man — saa meget desto værre! Men naar man har Penge nok til at leve af, maatte

man da være godt fjollet, hvis man overanstrængte sig."

Pierre svarede hovent:

„Vore Synsmaader er ikke de samme! Kundskaber og Forstand er det eneste, jeg respekterer her i Verden; alt andet foragter jeg."

Fru Roland bestræbte sig altid for at svække Virkningen af de stadige Sammenstød mellem Faderen og Sønnen; hun drejede derfor hastigt Samtalen ind i en anden Retning ved at give sig til at tale om et Mord, der Ugen i Forvejen var bleven begaaet ved Bolbec-Naintot. De var straks alle ivrigt optagne af de nærmere Omstændigheder ved Udaaden; uvilkaarligt følte de sig tiltrukne af den mystiske, dragende Rædsel, som omgiver selv de hæsligste, plumpeste og mest frastødende Forbrydelser, og som paa den menneskelige Nysgerrighed udøver en ejendommelig og almindelig Fortryllelse.

Ikke desto mindre glemte Roland ikke hvert Øjeblik at se paa sit Uhr.

„Naa," sagde han, „vi maa vist tænke paa at komme afsted."

Pierre lo haanligt:

„Klokken er endnu ikke ét. Det var saamænd ikke Umagen værd at lade min Kotelet staa og blive kold."

„Gaar Du med hen til Notaren?“ spurgte hans Moder.

Han svarede tørt:

„Jeg, nej, hvad skulde jeg der? Min Nærværelse er jo ganske overflødig.“

Jean sad saa taus, som om det slet ikke vedkom ham. Da der var bleven talt om Mordet i Bolbec, havde han som Jurist fremsat nogle Meninger og udviklet nogle Betragtninger om Forbrydelser og Forbrydere i Almindelighed. Nu tav han igen, men hans skinnende Øjne og Rødmen paa hans Kinder, der gik helt ned i hans lyse Skæg, syntes at bære Vidnesbyrd om hans Fryd.

Da Familien var kommen afsted, fortsatte Pierre, der altsaa atter var alene, sin om Morgenen begyndte Tourné gennem Byens ledige Lejligheder. Efter at han i en to, tre Timer var gaaet op og ned ad Trapper fandt han endelig paa Boulevard François Ier noget virkelig smukt: en stor Mezzanin, med to Udgange, hver til sin Gade, to Dagligstuer, et Glasgalleri, hvor Patienterne kunde spasere frem og tilbage mellem Blomster, medens de ventede paa deres Tur, en henrivende Spisestue og en stor, rund Karnap med Udsigt ud over Havet.

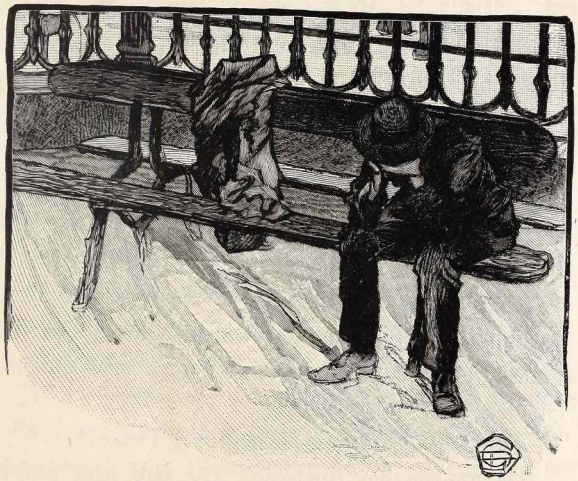
Han vilde lige til at leje den, men Lejesummen,

tre Tusinde Francs, stansede ham, thi det første Fjerdingaar skulde betales forud, og han havde intet, ikke en Skilling i rede Penge.

Den lille Formue, som hans Fader havde samlet, gav knapt nok otte Tusinde Francs i aarlig Rente, og Pierre gjorde sig Bebrejdelser over, at han ved sine lange Betænkeligheder i Valget af sin Livsstilling, ved sine mange mislykkede Forsøg og spildte Forstudier saa ofte havde bragt Forældrene i Forlegenhed. Han gik derfor, idet han lovede, at han inden to Dage skulde give et bestemt Svar, og han fik den Idé, at han, saasnart Jean var kommen i Besiddelse af sin Arv, kunde bede ham om Penge til det første Fjerdingaar, eller maaske til det første Halvaar, altsaa femten Hundrede Francs.

„Det bliver kun et Laan paa et Par Maaneder," tænkte han, „jeg kan maaske ovenikøbet betale ham tilbage, inden Aaret er gaaet. Det er jo desuden ganske naturligt og det vil sikkert glæde ham at kunne gøre det for mig."

Da han intet havde at bestille, absolut intet, gik han hen og satte sig paa en Bænk i Parken. Han blev siddende længe, tanketom og med Øjnene fæstede paa Jorden, overvældet af en Træthed, der næsten gik over til Fortvivlelse.

Alle de foregaaende Dage, lige fra det Øjeblik han var vendt tilbage til den fædrene Arne, havde han dog levet paa samme Maade, uden at han saa grusomt havde lidt under sin Uvirksomhed og Tomheden i sin Tilværelse. Hvorledes havde han egentlig baaret sig ad med at faa Tiden til at gaa, fra han stod op, til han gik i Seng?

Han havde drevet rundt ude paa Molen ved Flodtid, drevet rundt i Gaderne, drevet paa Kaféerne, drevet hos Marowsko, drevet overalt. Og nu blev dette Liv, som han hidtil meget godt havde fundet sig i, ham paa én Gang afskyeligt, uudholdeligt.

Hvis han havde haft Penge, saa vilde han have taget en Vogn for at køre en lang Tur ud paa Landet, langs med Grøftekanterne, som overskygges af Bøge- og Elmetræerne, der inde fra Gaardene rager ud over Vejen. Men han maatte betænke sig, inden han gav Penge ud til et Glas Øl eller et Frimærke, og den Slags Behageligheder kunde han ikke tillade sig. Han tænkte pludselig, at det er haardt, naar man først er bleven over tredive, at skulle være reduceret til fra Tid til anden rødmende at bede sin Moder om tyve Francs; og idet han kradsede i Jorden med sin Stok, mumlede han:

„Fandens ogsaa! Havde jeg bare Penge!"

Og Tanken om Broderens Arv stak ham paa ny som et Myggestik, men han jagede den utaalmodig bort, han vilde ikke se sig selv glide ned ad Skinsygens Skraaplan.

Rundt omkring ham legede Børnene i Parkens Grusgange. De var lyshaarede med lange Krøller, og i spændt Alvor og med meget højtidelige Miner lavede de smaa Sandhøje, som de straks efter sparkede omkuld igen.

Pierre havde en af de mørke Dage, hvor man ser ned i alle sin Sjæls Kroge og ryster alle dens Folder.

„Vort eget Livsværk ligner disse Børns Leg," tænkte han.

Og han spurgte sig selv, om det fornuftigste, man kunde gøre her i Verden, ikke var at forskaffe sig to eller tre saadanne smaa, unyttige Væsener og med velvillig Nysgerrighed se dem vokse op. Tanken om, at han kunde gifte sig, dukkede op i ham. Naar man ikke mere er alene, føler man sig ikke saa forladt. Naar man føler sig usikker og famlende, har man i det mindste nogen om sig, der bevæger sig, og det er allerede meget at kunne sige „Du" til en Kvinde, naar man lider.

Han lod sine Tanker blive hos Kvinderne.

Han kendte meget lidt til dem, da han som Student i Paris kun havde haft smaa Fjortendags-Forhold, som blev brudt, naar Maanedspengene var sluppet op, for ved næste Maaneds Begyndelse atter at blive knyttede eller afløste af andre. Der maatte imidlertid eksistere gode, milde og trøstende Skabninger. Var det ikke hans Moder, som holdt sammen paa Hjemmet og skabte dets Hygge? Hvor vilde han ikke gerne lære en Kvinde, en rigtig Kvinde at kende!

Han rejste sig pludselig op med den Beslutning, at han vilde gaa hen og aflægge Fru Rosémilly et lille Besøg.

Men han satte sig lige saa hurtig ned igen. Hende syntes han ikke om! Hvorfor? Hun var altfor jævn

og borgerlig snusfornuftig; og desuden saa' det ud, som om hun foretrak Jean for ham. Uden at han lod det det staa sig rigtig klart, bidrog denne Forkærlighed for Broderen meget til den Mangel paa Agtelse, som han nærede for den unge Enkes Intelligens, thi selv om han holdt af sin Broder, saa kunde han dog ikke afholde sig fra at anse ham for at være ret middelmaadig og tro, at han selv stod betydelig over ham.

Han kunde imidlertid ikke blive siddende paa den samme Plet, lige til det blev mørkt, og ligesom Aftenen forud spurgte han ængstelig sig selv:

„Hvad skal jeg tage mig til?"

Han følte en indvendig Trang til at lade sig rive med af sin Rørelse, til at blive kærtegnet og trøstet. Trøstet for hvad? Han vilde ikke have kunnet sige det, men han befandt sig i den svage og trætte Stemning, hvor en Kvindes Nærværelse, en Kvindes Kærtegn, Berøringen af en Haand, en Kjoles Strejfen og et mildt Blik fra et Par blaa eller sorte Øjne forekommer én at være en øjeblikkelig, bydende Nødvendighed for éns Hjerte.

Han kom til at huske paa en lille Opvartningsjomfru, med hvem han en Aften var gaaet hjem, og som han senere af og til havde genset.

Han rejste sig altsaa paa ny for at gaa hen og

drikke et Glas Øl sammen med Pigebarnet. Hvad skulde han sige til hende? Hvad vilde han sige til hende? Ingenting formodentlig. Men det kunde ogsaa være ligemeget — han vilde bare holde hende nogle Sekunder i Haanden. Hun lod til at synes godt om ham. Hvorfor besøgte han hende egentlig ikke oftere?

Han fandt hende siddende halvsovende paa en Stol i den næsten tomme Kafé. Tre Gæster sad med Albuerne paa Træbordene og drak Øl og røg Pibe, Kassererskeu læste i en Roman og Værten, der var i Skjorteærmer, var bag Disken falden i en fast Søvn.

Saasnart Pigen fik Øje paa ham, rejste hun sig hurtigt og gik hen til ham:

„Goddag, hvorledes har De det?“

„Tak godt. Og Du?“

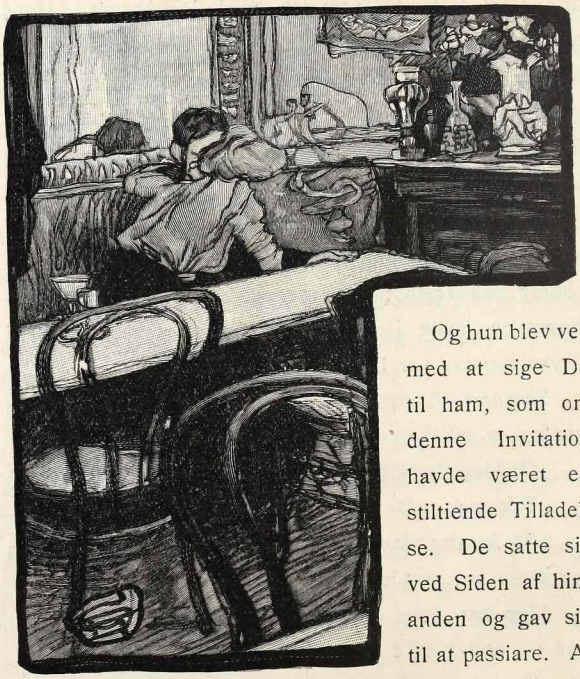
„Aa jo, det slæber af. Hvor kan det være, at man ser Dem saa sjældent?“

„Jeg har ikke megen Tid til min Raadighed. Du ved jo, at jeg er Læge.“

„Saa . . . det har De ikke fortalt mig. Det skulde jeg bare have vidst, jeg var daarlig hele sidste Uge, saa vilde jeg have gaaet til Dem. Hvad vil De have at drikke?“

„Et Glas Øl. Og Du?“

„Ogsaa et Glas Øl, siden Du inviterer mig.“

Og hun blev ved med at sige Du til ham, som om denne Invitation havde været en stiltiende Tilladelse. De satte sig ved Siden af hinanden og gav sig til at passiare. Af og til tog hun hans Haand med den familiære Fortrolighed, der er egen for Kvinder, hvis Kærtegn er til Salgs, saa' paa ham med et Par opmuntrende Øjne og sagde:

„Hvorfor kommer Du ikke oftere? Jeg kan saa godt lide Dig."

Men han havde allerede faaet Lede for hende, hun var ham for dum og for simpel, altfor langt nede. „Kvinderne," sagde han til sig selv, „skal vise sig for os i en Drøm eller i en Nimbus af Luksus, som kan gøre dem poetiske."

Hun spurgte ham:

„Du gik her forbi forleden Morgen med en høj, lys Herre med stort Skæg, var det Din Broder?"

„Ja, det kan nok passe."

„Han er flot at se paa."

„Synes Du det?"

„Ja, og saa ser han saa rar ud."

Hvad var det for en underlig Lyst, der pludselig drev ham til at fortælle dette tarvelige Pigebarn om Jeans Arv? Hvorfor banede denne Tanke, som han kastede fra sig, naar han var alene, som han skød til Side af Frygt for den Uro, den vakte i hans Sjæl, sig just i dette Øjeblik Vej til hans Læber, og hvorfor lod han den slippe over dem, som om han paany trængte til at udøse sit Hjerte, der var fyldt med Bitterhed, til en anden?

Han sagde, idet han lagde Benene overkors:

„Han har forresten Held med sig, den samme Broder, han har lige arvet en Masse Penge. Tyve Tusinde Francs om Aaret!"

Hun spilede graadigt Øjnene op:

„Næh! Hvem har efterladt ham dem, hans Bedstemoder? Eller er det en Tante?"

„Nej, det er en gammel Ven af vore Forældre."

„Bare en Ven? Det er da ikke muligt? Og har han slet ikke efterladt Dig noget?"

„Nej. Jeg kendte meget lidt til ham."

Hun grundede lidt, saa sagde hun med et tvetydigt Smil om Munden:

„Ja, det ved Gud, at Din Broder er heldig — at have den Slags Venner! Saa er det ikke saa underligt, at han ligner Dig saa lidt!"

Han havde Lyst til at give hende en Ørenfigen, uden at han rigtig vidste hvorfor, og med fortrukket Ansigt spurgte han:

„Hvad mener Du med det?"

Hun havde atter lagt sit Ansigt i de sædvanlige sløve og dumme Folder:

„Jeg — ikke noget? Jeg mener bare, at han er heldigere end Du."

Han kastede en Francs paa Bordet og gik sin Vej.

Han blev ved at gentage hendes Ord:

„Det er ikke saa underligt, at han ligner Dig saa lidt."

Hvad mente hun, hvad havde hun tænkt sig med

de Ord? Der stak noget under, det var ganske bestemt en Hentydning, en Ondskabsfuldhed, en Nederdrægtighed. Ja, Pigebarnet havde maattet tro, at Jean var Maréchals Søn.

Det Oprør, han følte ved Idéen om denne Mistanke imod hans Moder, var saa voldsomt, at han stod stille og saa' sig om efter et Sted, hvor han kunde sætte sig.

Lige overfor ham laa en anden Kafé, han gik derind, tog en Stol og sagde til Opvarteren, der kom springende:

„Et Glas Øl!"

Han følte sit Hjerte banke og han havde Kuldegysninger ned ad Ryggen. Og paa én Gang kom han til at tænke paa, hvad Marowsko havde sagt den foregaaende Dag: „Det vil ikke se godt ud." Havde han haft den samme Tanke, den samme Formodning som dette Fruentimmer?

Han sad med Hovedet bøjet over sit Øl og stirrede paa det hvide Skum, der sank sammen og smeltede. Og han spurgte sig selv: „Er det muligt, at nogen kan finde paa at tro saadan noget?"

De Grunde, der var Skyld i, at en saa hæslig Mistanke kunde opstaa, dukkede nu frem for ham den ene efter den anden, klare, aabenbare, fortvivlende.

At en Pebersvend, der dør uden Arvinger, efterlader sin Formue til en Vens to Børn, er den simpleste og naturligste Ting af Verden, men at han testamenterer hele sin Formue til det ene af disse Børn, er i højeste Grad egnet til at give Folk Anledning til at forbauses, stikke Hovederne sammen og ende med at smile. Hvorledes kunde det gaa til, at han ikke havde forudset det, at hans Fader ikke havde følt det, at hans Moder ikke havde tænkt sig det? Nej, de var bleven altfor lykkelige ved disse Penge, som de slet ikke havde haabet paa, til at Tanken blot havde strejfet dem. Og desuden — hvorledes skulde et Par hæderlige Menneskers Hjerne eje Rum for en saadan Skændsel!

Men den offentlige Mening, deres Naboer, de Folk, de handlede hos, alle de, der kendte dem, vilde de nu ikke gentage denne Afskyelighed, more sig over den, fryde sig ved den, le af hans Fader og foragte hans Moder?

Og den Bemærkning, som Opvartningspigen var kommen med, om at Jean var lys og han mørk og at de ikke lignede hinanden hverken af Ansigt, Holdning, Gang eller Sind, vilde den nu ikke slaa alle? Naar der blev talt om en af Rolands Sønner, vilde der saa ikke blive sagt: „Hvem af dem mener De, den rigtige eller den anden?“

Han rejste sig med den Beslutning at tale med sin Broder om det og stille ham paa Vagt imod den skrækkelige Fare, der truede deres Moders Ære. Men hvad vilde Jean gøre? Det simpleste vilde sikkert være at nægte at modtage Arven, der saa vilde gaa til de Fattige, og blot at sige til alle de Venner og Bekendte, som vidste Besked med Testamentet, at det indeholdt Klausuler og Betingelser, som Jean ikke vilde gaa ind paa, fordi de ikke vilde give ham fri Raadighed over Pengene.

Paa Hjemvejen haabede han paa, at han maatte træffe sin Broder alene, da han ikke godt i Forældrenes Nærværelse kunde tale med ham om det pinlige Ämne.

Men allerede nede ved Gadedøren hørte han Larm af Stemmer og Latter oppe fra Dagligstuen, og da han traadte ind, fik han Øje paa Fru Rosémilly og Kaptajn Beausire, som hans Fader havde taget med hjem til Middag for at fejre den gode Efterretning.

Der var bleven bragt Vermuth og Absinth ind for at skærpe Appetiten inden Bordet, og Humøret var allerede kommen højt op. Kaptajn Beausire, en lille Mand, som var bleven helt rund af at skylles rundt paa Havet, og hvis Tanker ogsaa gjorde Indtryk af at være blevne runde ligesom Stenene paa Strandbredden, lo af alle Kræfter med Halsen fuld af R'er og hævdede,

at Livet var en storartet Opfindelse, og at alt i Tilværelsen havde sine gode Sider.

Han klinkede med den gamle Roland, medens Jean bød de to Damer to nye fulde Glas.

Fru Rosémilly vilde ikke have mere, men Kaptajn Beausire, der havde kendt hendes afdøde Ægtefælle, udbrød:

„Næ, hør nu lidt, lille Frue, De véd nok, at der staar skrevet, at det ikke er godt for Mennesket at være alene, det samme gælder for en Vermuth — to

Glas Vermuth kan aldrig skade nogen. Siden jeg ikke sejler mere, ser De, saa tager jeg mig hver Dag inden Middag saadan et Par smaa kunstige Slingringer. Efter Kaffen kommer der saa en Gang Duvning til, og saa er det Højvande inden Aften. Men jeg passer altid paa, at jeg ikke kommer ud i nogen Brænding, det gør jeg, for jeg er bange for at lide Havari."

Roland, der ved Kaptajnens Tilstedeværelse følte sig tilfredsstillet i sin Sømandsgalskab, lo af fuld Hals. Hans Ansigt var allerede blussende og hans Øjne tinnede af Absinthen. Han havde en stor Butiksmave, ikke andet end en Mave, hvori Resten af hans Krop syntes at have forputtet sig, en af den Slags bløde, slatne Maver, der kun findes hos Folk, som altid sidder ned, og som hverken har Laar, Bryst, Arme eller Hals mere, fordi Stolesædet har skubbet al deres Fylde sammen paa samme Sted.

Beausire derimod, som ogsaa var kort og tyk, saa' ud til at være ligesaa rund som et Æg og ligesaa haard som en Kugle.

Fru Roland havde endnu ikke tømt sit første Glas og sad rosenrød af Lykke og saa' med straalende Øjne paa sin Søn Jean.

Hos ham var Glæden omsider kommet til Udbrud. Det var en afgjort Sag, han havde skrevet under og

han havde sine tyve Tusinde om Aaret. Alene gennem den Maade, hvorpaa han lo, hvorpaa han talte, med lydeligere Røst end ellers, hvorpaa han saa' paa de andre, og gennem hans mere utvungne Manerer, hans større Sikkerhed, følte man den Ballast, som Pengene giver.

Det blev meldt, at Maden var færdig, men da den gamle Roland vilde byde Fru Rosémilly sin Arm, skreg hans Kone:

„Nej, nej, Far, i Dag skal Jean have alt!"

Bordet prangede i ukendt Luksus. Jean var anbragt paa Faderens Plads og foran hans Tallerken hævede sig som en flagsmykket Kuppel en vældig Buket, helt oversaaet med Silkesløjfer, en sand Højtids-Buket, flankeret af fire Kompotskaale, hvoraf den ene indeholdt en Pyramide prægtige Ferskener, den anden en monumental Kage, omgivet af pisket Flødeskum og prydet med smaa Sukkertaarne, en hel lille Domkirke, den tredie en Mængde Ananasskiver, der svømmede i en klar Saft, og den fjerde — en uhørt Ødselhed — blaa Druer, komne fra de varme Lande.

„Halløj!" sagde Pierre, idet han satte sig, „vi fejrer nok Jean den Riges Tronbestigelse."

Ved Suppen blev der skænket Madeira, og de gav sig alle til at tale paa samme Tid. Beausire fortalte

om en Middag paa San Domingo hos en Negergeneral. Den gamle Roland hørte paa ham, idet han søgte at faa en Skildring om en anden Fest, som var bleven givet af en af hans Venner i Meudon, og hvor hver af Gæsterne havde været syg i fjorten Dage bagefter, listet ind mellem Kaptajnens Sætninger. Fru Rosémilly, Jean og hans Moder lagde Planer om en Udflugt med Frokost i Saint-Jouin, som de mente vilde blive forfærdelig morsom. Kun Pierre sad og ærgrede sig over, at han ikke var bleven ude og havde spist til Middag alene i en af de smaa Restauranter nede ved Havnen, saa at han var sluppet for al denne Støj, Latter og Lyksalighed, der irriterede hans Nerver.

Han grublede over, hvorledes han nu skulde bære sig ad med at fortælle sin Broder om sin Frygt og faa ham til at give Afkald paa disse Penge, som han allerede havde modtaget, som han frydede sig over og paa Forhaand lod sig beruse af. Det vilde blive haardt for ham, det var sikkert nok, men det var nødvendigt; han havde ikke Lov til at betænke sig, deres Moders Rygte stod paa Spil.

En vældig Laxørred blev baaret ind og førte Roland tilbage til hans Fiskehistorier. Beausire kom med nogle overraskende Beretninger om sine Fangster i Gabon, ved Sankta Maria paa Madagaskar og især ved

Kinas og Japans Kyster, hvor Fiskene ser ligesaa løjerlige ud som Menneskene. Og han fortalte videre om disse Fisk's Udseende, om deres store, gyldne Øjne, deres blaa eller røde Buge, deres ejendommelige Finner, som ligner Vifter, og deres halvmaaneformede Hale. Han ledsagede sine Fortællinger med en saa fornøjelig Mimik, at de alle ved at høre paa ham fik Taarer i Øjnene af at le.

Kun Pierre saa vantro ud og mumlede:

„Man har alligevel Ret i at sige, at Normannerne er Nordfrankrigs Gascognere."

Efter Fisken kom en Vildtragout, derefter en stegt Høne, saa Salat og grønne Bønner og til sidst en Lærkepostej. Fru Rosémillys Pige hjalp til med at varte op; og Lystigheden voksede med Antallet af de tømte Glas. Da Proppen sprang af den første Flaske Champagne, efterlignede den gamle Roland, der var meget oprømt, med sin Mund Knaldet og erklærede:

„Det Knald holder jeg mere af end Knaldet af et Pistolskud."

Pierre, der var bleven mere og mere ærgerlig, lo haanligt og svarede:

„Og dog er det maaske betydelig farligere for Dig."

Roland, som lige skulde til at drikke, satte det fulde Glas fra sig paa Bordet og spurgte:

„Hvorfor det?“

Han havde allerede i længere Tid klaget over sit Helbred, han følte sig tung og svimmel og plagedes ofte af et vedvarende og uforklarligt Ildebefindende.

Doktoren svarede:

„Fordi Pistolkuglen godt kan træffe at ramme ved Siden af, medens Vinen ufejlbarlig gaar lige ned i Maven.“

„Og saa?“

„Saa brænder den Din Mave, bringer Uorden i Nervesystemet, svækker Blodomløbet og forbereder den Apopleksi, som alle Mennesker med Dit Temperament er truede af.“

Den forhenværende Juvelers tiltagende Rus syntes at dunste væk som en Røgsky for Vinden; med et Par stive og ængstelige Øjne stirrede han paa sin Søn og søgte at gøre sig klart, om han ikke gjorde Nar ad ham.

Men Beausire udbrød:

„Aa, de forbistrede Læger, de er altid de samme. Spis ikke, drik ikke, elsk ikke og lad være med at danse. Alt det kunde gerne skade den lille Sundhed. Men nu skal jeg sige Dem noget, Højstærede, jeg har gjort det altsammen, i alle Verdensdele, overalt, hvor jeg har kunnet og mere end jeg har kunnet, og jeg har det ikke en Smule daarligere for det.“

Pierre svarede bittert:

„For det første er De, Kaptajn, langt stærkere end min Fader, og for det andet taler alle, der holder af at leve godt, ligesom De, indtil den Dag, da . . . og saa kommer de ikke bagefter og siger til den forsigtige Læge: „De havde Ret, Doktor.“ Naar jeg ser min Fader gøre noget, som er daarligt og farligt for ham, saa er det kun naturligt, at jeg advarer ham. Jeg vilde være en slet Søn, hvis jeg handlede anderledes.“

Fru Roland, der var trøstesløs over den Vending, Samtalen havde taget, syntes, at det nu var hendes Tur til at lægge sig imellem:

„Herregud, Pierre, hvad gaar der dog af Dig? For én Gangs Skyld kan det da ikke gøre ham noget. Tænk paa, hvilken Fest det er for ham, for os allesammen. Du ødelægger helt Glæden for os og sætter os alle i daarligt Humør. Det er rigtig stygt af Dig!“

Han mumlede, idet han trak paa Skuldrene:

„Saa lad ham gøre, som han vil. Nu har jeg advaret ham.“

Men Roland drak ikke. Han stirrede bare paa sit Glas, der var fuldt af den lysende, klare Vin, hvis lette, berusende Sjæl boblede frem nede paa Bunden som smaa, hastige og travle Perler, der steg i Vejret og døde paa Overfladen, han stirrede paa det med

samme Mistroiskhed som en Ræv, der finder en død Høne og aner en Snare.

Han spurgte tøvende:

„Tror Du, at det vil skade mig meget?"

Pierre fik Samvittighedsnag og bebrejdede sig selv, at han lod de andre lide under sit daarlige Humør:

„Nej, for én Gangs Skyld kan Du godt drikke det, men tag ikke for meget og pas paa, at det ikke bliver en Vane."

Roland løftede sit Glas uden dog endnu at kunne bestemme sig til at føre det til Munden. Han betragtede det med et smerteligt Udtryk, vaklende mellem sin Lyst og sin Frygt; saa lugtede han til det, smagte paa det og drak det i smaa Slurke, som han nød med Hjertet fuldt af Angst, Svaghed, Fristelse og, saasnart den sidste Draabe var drukket, Fortrydelse.

Pierres Blik mødte pludselig Fru Rosémillys; det var fæstet paa ham roligt og blaat, klartseende og haardt. Og han følte, han gættede den klare Tanke, som besjælede dette Blik, den lille, jævne og retsindige Kvindes harmfyldte Tanke, thi hendes Øjne sagde ganske tydeligt: „Du er skinsyg, min Ven. Du burde skamme Dig."

Han bøjede Hovedet og gav sig atter til at spise.

Han var ikke sulten og han fandt al Maden daarlig.

Han pintes af Lyst til at gaa sin Vej, til ikke længere at være midt imellem alle disse Mennesker, til ikke længere at høre dem snakke, spøge og le.

Imidlertid havde den gamle Roland, hvis Sanser atter var begyndt at blive omtaagede af Vinen, allerede glemt sin Søns Raad og kiggede fra Siden ømt hen paa Champagneflasken, der endnu stod næsten fuld ved Siden af hans Kuvert. Han turde ikke røre ved den af Frygt for at faa en ny Formaningstale, og han grundede over, ved hvilket Kunstgreb, ved hvilken List han kunde faa fat paa den uden at paadrage sig Pierres Bemærkninger. Tilsidst fandt han paa en Udvej, den simpleste af alle: han tog skødesløst langt nede om Flasken og strakte Armen tværs over Bordet for først at fylde Doktorens Glas, der var tomt; saa gjorde han Turen rundt til de andre Glas, og da han kom til sit eget, gav han sig til at tale meget højt og saa interesseret, at hvis nogen havde set ham skænke i det, vilde Vedkommende sikkert have svoret paa, at det skete i Distraktion. Der var iøvrigt ingen, der lagde Mærke til det.

Uden at tænke over det drak Pierre meget. Nervøs og ærgerlig, som han var, tog han hvert Øjeblik det høje og slanke Glas med de levende, gennemsigtige, boblende Perler og førte det med en uvilkaarlig Gestus til sine Læber. Han lod derpaa langsomt Vinen

løbe ind i Munden for at føle den lille sødlige Prikken af Kulsyren, der brast paa hans Tunge.

Lidt efter lidt strømmede en mild Varme igennem hans Legeme. Den kom fra Maven, der syntes at være dens Arnested, og steg op i Brystet, arbejdede sig ud i Lemmerne og bredte sig over hele Kroppen som en lun, velgørende Bølge, der bragte Glæde med sig. Han følte sig bedre, mindre utaalmodig og mindre utilfreds; og hans Beslutning om endnu samme Aften at tale med sin Broder blev svagere, ikke fordi Tanken om at opgive den blot et Øjeblik var dukket op i ham, men fordi han ikke saa hurtigt vilde forstyrre det Velvære, der havde sænket sig over ham.

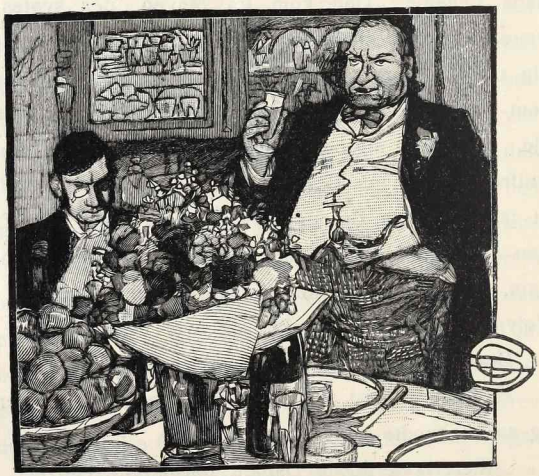
Beausire rejste sig for at udbringe en Skaal.

Han hilste først rundt paa alle de Tilstedeværende og saa begyndte han:

„Allerelskværdigste Damer, højstærede Herrer!

„Vi er i Dag forsamlede her for at fejre en glædelig Begivenhed, der har ramt en af vore Venner. I gamlè Dage sagde man altid, at Lykkens Gudinde var blind, jeg tror snarere, at hun simpelthen har været nærsynet eller drillevoren, men at hun nu har købt sig en fortræffelig Marinekikkert, ved hvis Hjælp hun her i Havre har faaet Øje paa Sønnen af vor brave Kammerat, „*Perlen*"s Kaptejn."

Bravoraabene brød løs fra alle Munde, understøttede af Haandklap, og den gamle Roland rejste sig for at svare paa Talen.

Efter at han havde hostet, thi han følte sig tør i Halsen og hans Tunge var tyk, stammede han:

„Tak skal De have, Kaptejn, mange Tak, baade paa min Søns og mine egne Vegne. Jeg vil aldrig glemme Deres Handlemaade ved denne Lejlighed. Jeg drikker paa, at ogsaa alle Deres Ønsker maa gaa i Opfyldelse."

Hans Øjne og hans Næse stod fulde af Taarer, og

da han ikke kunde finde mere at sige, satte han sig ned.

Jean, der havde siddet og leet, tog nu ogsaa Ordet.

„Det er mig," sagde han, „som skal takke de hengivne Venner, de fortræffelige Venner (han saa' over paa Fru Rosémilly), der i Dag har givet mig en saa rørende Prøve paa deres Venskab. Men det er ikke med Ord, at jeg skal bevidne dem min Erkendtlighed. Jeg vil vise dem den i Morgen og hver eneste Time hele Resten af mit Liv, thi vort Venskab er ikke af den Slags, der gaar over."

Hans Moder, der var meget bevæget, mumlede:

„Det er godt, rigtig godt, mit Barn."

Men Beausire udbrød:

„Naa, Fru Rosémilly, nu maa De ogsaa sige noget paa det smukke Køns Vegne."

Hun løftede sit Glas og med en indtagende Stemme, der havde antaget en lidt sørgmodig Klang, sagde hun:

„Jeg foreslaar, at vi tømmer et Glas til Minde om Hr. Maréchal."

Der blev nogle Sekunders Stilhed, en passende Andagtstid som efter en Bøn, saa bemærkede Beausire, der altid strømmede over med Komplimenter:

„Kun en Kvinde kan finde paa at komme med noget saa kønt."

Saa vendte han sig om mod den gamle Roland:

„Hør, hvad var det egentlig for noget med denne Maréchal? Var I meget fortrolige med ham?“

Roland, som i sin Rus var begyndt at blive rørt, gav sig til at græde og svarede med snøvlende Stemme:

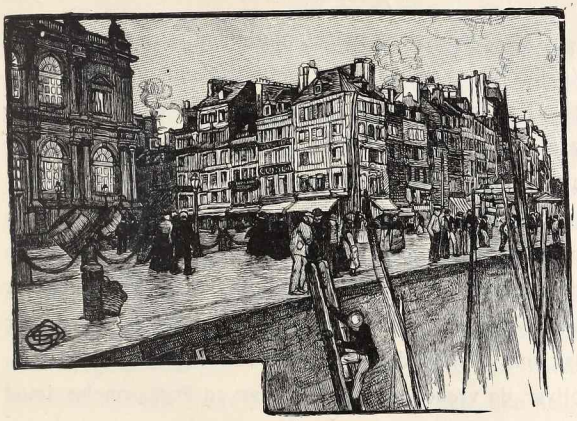
„Han var som en Broder . . . ser De . . . en af dem, som man aldrig træffer paa mere . . . vi var aldrig fra hinanden . . . han spiste til Middag hos os hver eneste Dag og bagefter tog han os med i Theatret . . . jeg kan ikke sige mere . . . ikke mere . . . ikke mere . . . Det var en Ven . . . en sand Ven . . . ikke sandt, Louise?“

Hans Kone svarede ganske naturligt:

„Ja, han var en trofast Ven.“

Pierre saa' over paa sin Fader og sin Moder, men da man straks begyndte at tale om andre Ting, gav han sig atter til at drikke.

Om Aftenens videre Forløb havde han ikke nogen klar Forestilling. Der blev drukket Kaffe og Likører, leet og spøget meget. Henimod Midnat kom han i Seng med tungt Hoved og omtaagede Tanker. Han faldt straks i en fast Søvn og sov i ét Køre lige til Klokken ni næste Morgen.

IV

Denne Søvn, badet i Champagne og Chartreuse, havde formodentlig mildnet og beroliget ham, thi da han vaagnede, var han kommen i en ganske anden Stemning. Medens han klædte sig paa, analyserede, vejede og resumerede han de Kriser, som han den foregaaende Dag havde gennemgaaet, idet han bestræbte sig for klart og tydeligt at udrede deres virkelige, hemmelige, personlige Aarsager saavel som de rent ydre.

Det kunde være meget muligt, at Opvartningspigen, da hun fik at vide, at den ene af Rolands Sønner arvede en Ubekendt, straks havde tænkt sig noget slet; hun var jo dog kun en Skøge og den Slags Skabninger er altid parat til uden Spor af Grund at kaste en Mistanke paa enhver hæderlig Kvinde. Kan man ikke, næsten hver Gang de lukker Munden op, høre dem haane og bagvaske alle de Kvinder, som de aner er uangribelige. Hver Gang der i deres Nærværelse bliver talt om en Kvinde, om hvem der intet ondt kan siges, bliver de vrede, som om det var en Fornærmelse imod dem, og skriger:

„Aa, pyt! Jeg ved bedre, hvad de gifte Damer er for noget Pak! De opfører sig saamænd nydeligt, kan Du tro! De har flere Elskere, end vi har, men de skjuler det bare, fordi de er vant til at hykle. Ja — det er skam nogle nette Størrelser!"

Under alle andre Omstændigheder vilde han sikkert ikke have forstaaet, ja, ikke en Gang tænkt sig Muligheden af, at nogen kunde komme med en Hentydning af den Art til hans stakkels Moder, der var saa god, saa ærlig og saa sanddru. Men hans Sjæl var omtaaget af den Skinsyge, der gærede i ham. Hans Sind, der var ophidset og imod hans Vilje ligefrem stod paa Lur efter alt, hvad der kunde skade hans Broder, havde

maaske tillagt Pigens Ord en hæslig Betydning, som de slet ikke havde haft. Det kunde godt være, at hans Indbildningskraft, denne Indbildningskraft, som han ikke havde Magten over, som bestandig undslap hans Vilje for at gaa sine egne dristige, æventyrlige og skumle Veje ud i Tankernes uendelige Verden, hvorfra den undertiden vendte tilbage med Tanker, saa skændige, at han ikke turde tilstaa dem for sig selv, men skjulte dem som Tyvekoster paa Bunden af sin Sjæl og i dens hemmeligste Afkroge, — det kunde være, at denne Indbildningskraft havde skabt og opdigtet hele den hæslige Tvivl. Hans Hjerte, hans eget Hjerte, det følte han bestemt, havde Hemmeligheder for ham. Og havde dette saarede Hjerte ikke i denne afskyelige Tvivl fundet et Middel til at berøve Broderen den Arv, som han var skinsyg paa? Nu var det sig selv, han mistænkte, og ligesom en god Katholik raadspørger sin Samvittighed, saaledes forsøgte han at trænge ind i sine Tankers inderste Mysterium.

Skønt Fru Rosémillys Intelligens var temmelig indskrænket, saa var hun dog sikkert alligevel i Besiddelse af den Takt og det skarpe Instinkt, der er et Særkende for alle Kvinder. Og hende var Tanken aldeles ikke faldet ind, siden hun med en saa fuldkommen Naturlighed havde drukket for Maréchals Minde. Det

vilde hun absolut ikke have gjort, hvis blot den mindste Mistanke havde strejfet hendes Sjæl.

Nu tvivlede han heller ikke længere, det var hans ufrivillige Ærgrelse over den Formue, der var tilfaldet hans Broder, i Forbindelse med hans næsten hellige Kærlighed til Moderen, der havde fremkaldt alle hans Samvittighedsskrupler, som i og for sig var meget forstaaelige, men i høj Grad overdrevne.

Da han var kommen til denne Slutning, var han tilfreds, som naar man har gjort en god Gerning, og besluttede, at han vilde vise sig elskværdig overfor de andre og til at begynde med overfor Faderen, hvis fikse Idéer, simple Anskuelser, overfladiske Meninger og altfor iøjnefaldende Middelmaadighed bestandig virkede irriterende paa ham.

Han passede paa, at han ikke kom for sent hjem til Frokost, og han morede hele Familien med sine Indfald og sit gode Humør.

Hans Moder sagde henrykt:

„Du ved ikke, Pierrot, hvor Du kan være vittig og fornøjelig, naar Du selv vil."

Han talte videre, fortalte Anekdoter og fik dem til at le med sine pudsige og slaaende Bemærkninger om deres Venner. Særlig Beausire tjente ham til Skive og

en lille Smule ogsaa Fru Rosémilly, men paa en meget diskret og ikke altfor ondskabsfuld Maade. Og idet han saa' over paa sin Broder, tænkte han:

„Men saa forsvar hende dog, Dit Tossehoved. Det hjælper Dig saamænd ikke noget, at Du er rig, jeg vil altid kunne sætte Dig i Skygge, hvad Øjeblik jeg vil."

Ved Kaffen sagde han til sin Fader:

„Bruger Du *Perlen* i Dag?"

„Nej, min Dreng."

„Kan jeg tage den sammen med Jean Bart?"

„Ja, ligesaa meget Du vil."

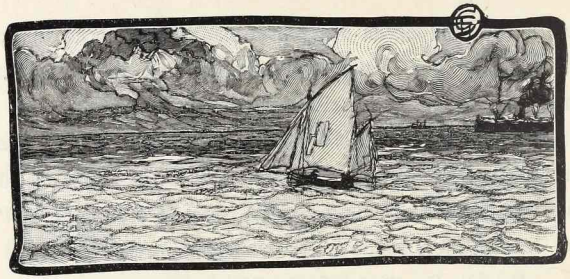
I den første Tobaksforretning, han kom forbi, købte han sig en god Cigar, og med lette Skridt gik han ned til Havnen.

Han saa' paa den klare, lysende Himmel, der havde en let og frisk, blaa Farve, som om den var bleven renset af Havvinden.

Matrosen Papagris, kaldet Jean Bart, laa og halvsov i Bunden af Baaden, som han havde Besked om at holde parat til at sejle hver Dag Klokken tolv, naar der ikke havde været nogen Fisketur om Morgenen.

„Halløj, det er os to i Dag!" raabte Pierre.

Han gik ned ad Kajens Jerntrappe og sprang over i Fartøjet.

„Hvorledes er Vinden?“ spurgte han.

„Stadig østlig, Hr. Pierre. Der er god Vind ude i rum Sø.“

„Det er godt, lad os saa komme afsted.“

De hejste Storsejlet, halede Ankeret op og Baaden, der var bleven fri, gled langsomt langs med Molen henover Havnens rolige Vand. Det svage Vindpust, der kom inde fra Gaderne, rundede den øverste Del af Sejlet saa blidt, at man slet ikke mærkede det; *Perlen* syntes at være besjælet af sit eget Liv, Baadenes Liv, og blive drevet frem af en hemmelighedsfuld Kraft, som var skjult i den selv. Pierre havde taget Roret og med Cigaren mellem Læberne, Benene strakte ligefrem for sig og Øjnene halvt tillukkede under Solens blændende Straaler, sad han og saa' paa Bølgebrydernes store Træbjælker, der syntes at glide forbi ham.

Da de var kommen forbi det yderste Punkt af den nordlige Mole, der gav dem Læ, og stod ud i det aabne Hav, slog en friskere Brise mod Doktorens Ansigt og Hænder; han aandede dybt som for at inddrikke den og lod den strømme ned i Brystet. Og Vinden fyldte det brune Sejl og rundede det helt ud, saa at *Perlen* lagde sig paa skraa og løb hurtigere og spænstigere hen over Bølgerne.

Jean-Bart rejste sig og hejste Fokken, hvis Trekant, da den fyldtes af Vinden, lignede en Vinge; saa skrævede han med to lange Skridt over i Bagstavnen og løsnede Papegøjesejlet, der var surret fast til sin Mast.

Omkring Baaden, der nu pludselig laa helt paa Siden og fo'r afsted i fuld Fart, lød der en skarp Støj af skummende, flygtende Vand.

Som et Plovjern skar Kølen gennem Vandet, og de smidige, hvidtskummende Bølger løftedes op, rundede sig og faldt tilbage ligesom Pløjejorden brun og tung falder tilbage langs Ploven.

Ved hver ny Bølge — de var korte og fulgte lige efter hinanden — gik et Ryk igennem *Perlen* lige ude fra Fokken og til Roret, der sitrede i Pierres Haand; og naar Vinden af og til blæste noget stærkere, skvulpede Vandet op over Rælingen, som om det vilde overskylle Baaden. En Kuldamper fra Liverpool laa for

Anker for at afvente Højvande; de sejlede rundt omkring den og derefter omkring alle de øvrige Fartøjer, som laa ude paa Rheden; saa sejlede de lidt længere ud for at se hele Kysten rulle sig op.

I tre Timer vagabonderede Pierre rolig og tilfreds omkring paa det glitrende Vand. Han styrede hele Tiden denne Genstand af Træ og Lærred, der som et bevinget Dyr pilede frem og tilbage og ved et Tryk af hans Fingre lystrede alle hans Luner.

Han sad og halvdrømte, saaledes som man kun drømmer paa en Hesteryg eller paa Dækket af en Baad; han tænkte paa sin Fremtid, der vilde blive smuk, og paa det tilsmilende ved at kunne føre en intelligent Tilværelse. Straks næste Dag vilde han bede sin Broder om at laane ham de femten hundrede Francs, saa at han med det samme kunde flytte ind i den smukke Lejlighed paa Boulevard François Ier.

Pludselig sagde Matrosen:

„Nu bliver det Taage, Hr. Pierre, vi gør vist bedst i at vende Næsen hjemefter."

Han saa op og fik mod Nord Øje paa en dyb og let, graa Skygge, der, opslugende Himlen og dækkende over Havet, kom ilende henimod dem som en Sky, der var faldet ned oppe fra.

Han vendte, fik Vinden ind bagfra og styrede ind

mod Molen, fulgt af den hastige Taage, der vandt mere og mere ind paa ham. Da den naaede *Perlen* og indhyllede den i sin umærkelige Tæthed, løb en kold Gysning langs Pierres Lemmer, og en Lugt af Røg og Mug, den underlige Lugt, der er ved al Taage, som kommer fra Havet, fik ham til at lukke Munden for at slippe for den fugtige og isnende Smag.

Da Baaden atter havde indtaget sin vante Plads i Havnen, laa hele Byen allerede begravet under denne tynde Damp, der uden at falde gennemblødte som en fin Regn og som en rindende Flod sivede ned over Husene og Gaderne.

Pierres Fødder og Hænder var iskolde og han skyndte sig hjem og kastede sig paa sin Seng for at sove, indtil de skulde spise til Middag. Da han traadte ind i Spisestuen, hørte han sin Moder sige til Jean:

„Galleriet kan blive bedaarende. Det skal være fuldt af Blomster. Du skal bare se! Jeg skal nok paatage mig at passe dem og fornye dem. Naar Du giver en eller anden Fest, bliver det som et helt Feæventyr."

„Hvad er det, I taler om?" spurgte Doktoren.

„Om en henrivende Lejlighed, som jeg har lejet til Din Broder. Det er et rent Fund, en Mezzanin med to Udgange til to forskellige Gader. Der er to

Dagligstuer, et Glasgalleri og en lille Spisestue med en rund Karnap — det passer aldeles for en Ungkarl."

Pierre blev bleg og hans Hjerte snørede sig sammen i Vrede.

„Hvor ligger den Lejlighed?" spurgte han.

„Boulevard François Ier."

Han tvivlede ikke længere, men satte sig ned, saa rasende, at han havde mest Lyst til at skrige:

„Nej, nu bliver det min Salighed snart for galt! Han skal altsaa virkelig have alting!"

Hans Moder, der straalede af Glæde, blev ved med at snakke:

„Og tænk Dig, jeg har faaet den for to Tusinde otte Hundrede Francs. De vilde have tre Tusinde for den, men jeg fik et Afslag paa to Hundrede Francs, naar jeg vilde leje for længere Tid, tre, seks eller ni Aar. Din Broder vil faa det storartet dèr. En elegant Lejlighed er tilstrækkelig til at give en Sagfører Praksis. Den tiltrækker Klienterne, tiltaler dem, holder fast paa dem, indgyder dem Respekt og faar dem til at indse, at en Mand, der bor saa flot, maa have sin Ulejlighed godt betalt."

Hun tav nogle Øjeblikke, saa fortsatte hun:

„Vi maa se at finde noget tilsvarende til Dig, mere beskedent naturligvis, for Du har jo ingenting, men

alligevel pænt. Jeg er vis paa, at det vilde være meget nyttigt for Dig."

Pierre svarede i en foragtelig Tone:

„Aa, hvad mig angaar, saa skal jeg nok komme frem, men det bliver gennem mit Arbejde og min Videnskab."

Hans Moder trængte ind paa ham:

„Ja, men jeg forsikrer Dig, at en smuk Lejlighed alligevel vil være nyttig for Dig."

Midt under Middagen spurgte han pludselig:

„Hvorledes lærte I denne Maréchal at kende?"

Den gamle Roland løftede Hovedet og ledte i sin Hukommelse:

„Lad mig se, jeg kan ikke rigtig huske det. Det er saa længe siden. Jo, nu har jeg det! Det var Din Moder, som gjorde Bekendtskab med ham i Butiken, ikke sandt, Louise? Han var kommen for at købe noget og saa blev han ved at komme igen. Vi kendte ham først som Kunde, inden vi fik ham til Ven."

Pierre, der sad og spiste grønne Bønner, stak én for én paa Gaffelen, som om han spiddede dem og spurgte videre:

„Paa hvilket Tidspunkt omtrent var det, at I gjorde hans Bekendtskab?"

Roland søgte paany, men da han ikke kunde huske det, appellerede han til sin Kone:

„Hvilket Aar var det, Louise? Du har sikkert ikke glemt det, Du plejer at huske saa godt. Lad mig se, det var i . . . i . . . i fem eller seks og halvtreds? Men Herregud, saa tænk Dig dog om, Du maa jo vide det bedre end jeg."

Hun betænkte sig nogle Øjeblikke, saa sagde hun med en rolig og sikker Stemme:

„Det var i otte og halvtreds, min Ven. Pierre var den Gang tre Aar gammel. Jeg er vis paa, at jeg ikke tager fejl, for det var det Aar, han fik Skarlagensfeber, og Maréchal, som vi endnu kun kendte lidt til, var os til stor Hjælp."

Roland udbrød:

„Ja, det er sandt, han var storartet den Gang! Da Din Moder ikke længere kunde holde sig oppe af Træthed, og jeg var bundet til Butiken, saa var det ham, der gik hen paa Apotheket for at hente Medicin til Dig. Ja, han var minsandten et prægtigt Menneske. Og da Du saa var bleven rask, kan Du ikke forestille Dig, hvor han var glad og fornøjet og hvor han kyssede Dig! Det var fra det Øjeblik, at vi blev saa gode Venner."

Som en Kugle, der borer sig ind og sønderflænger, fo'r den Tanke voldsomt og pludseligt igennem Pierre:

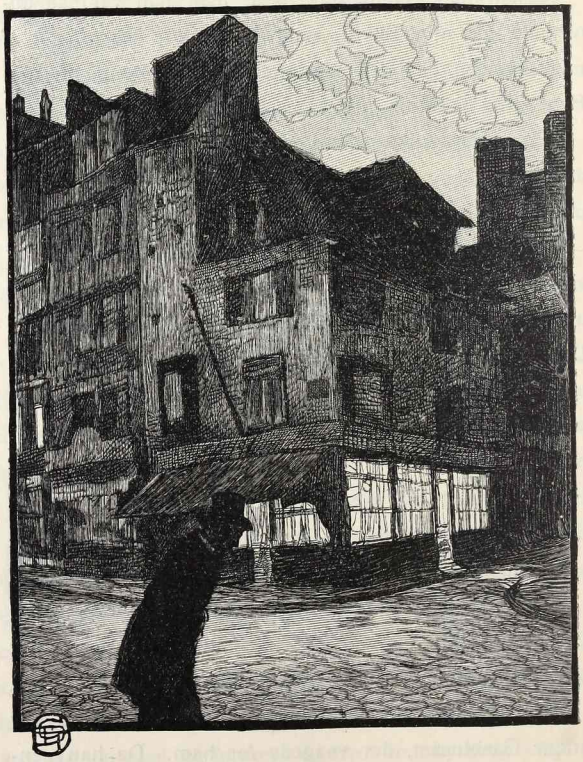
„Naar han kendte mig først, naar han var saa opofrende for min Skyld, naar han holdt saa meget af mig, hvorfor har han saa efterladt sine Penge til min Broder og ikke til mig?“

Han gjorde ikke flere Spørgsmaal, men blev siddende mørk og optaget som et Bytte for en ny, endnu ubestemt Uro, den hemmelige Spire til en ny Kval.

Han gik ud næsten straks efter Middagen og gav sig til at flakke rundt i Gaderne. De var begravede under Taagen, der gjorde Natten tung, tyk og kvalmende. Det var som en forpestet Røg, der var slaaet ned over Jorden. Man saa' den glide forbi Gadelygterne, som den af og til syntes at have slukket. Brostenene blev glatte, som om der var faldet Rimfrost, og fra Husene, Kælderne, Rendestenene, Kloakerne og de fattige Køkkener slog alle mulige daarlige Uddunstninger ud og blandede sig med den drivende Taages hæslige Lugt.

Med Ryggen skuttet og Hænderne boret ned i Lommerne gik Pierre, der ikke kunde holde ud at blive ude i Kulden, lige hen til Marowsko.

Som sædvanlig sad den gamle Apotheker og sov under Gasblusset, der vaagede for ham. Da han genkendte Pierre, som han holdt af med en trofast Hunds Kærlighed, rystede han Sløvheden af sig og gik hen og hentede Ribslikøren og to Glas.

„Naa," spurgte Doktoren, „hvor langt er De kommen med Deres Likør?"

Polakken forklarede, at fire af Byens største Kaféer

havde indvilliget i at indføre den og at to af Byens Blade havde lovet at gøre Reklame for den, mod at forskellige Apothekervarer blev stillet til Redaktionens Raadighed.

Efter en længere Pause spurgte Marowsko, om Jean nu definitivt var kommen i Besiddelse af sin Formue, og kom derefter med endnu to eller tre vage Spørgsmaal om det samme Æmne. Hans pirrelige Hengivenhed for Pierre følte sig krænket over den Forskel, der var gjort mellem de to Brødre. Og Pierre havde en Fornemmelse af, at han hørte, tænkte, gættede, forstod og læste i den andens undvigende Øjne, i hans Stemmes tøvende Tonefald, de Sætninger, som naaede op til hans Læber, men som han ikke sagde — som han, der var saa frygtsom og saa forlegen, ikke vilde sige.

Han tvivlede nu ikke længere, han var vis paa, at den Gamle tænkte:

„De skulde ikke have ladet ham tage imod den Arv, som vil give Anledning til Sladder om Deres Moder."

Maaske troede han endogsaa, at Jean var Maréchals Søn. Ja, selvfølgelig troede han det! Hvorfor skulde han ikke tro det, det maatte jo synes saa sandsynligt, saa rimeligt, saa soleklart! Han selv, han, Pierre, Sønnen, havde han nu ikke i tre Dage kæmpet af alle Kræfter,

med alle sit Hjertes Vaaben, for at skuffe sin Forstand og overvinde den forfærdelige Mistanke?

Og paa ny følte han atter en pludselig bydende Trang til at være alene for at kunne overveje, diskutere med sig selv, dristigt og uden Skrupler stille sig Ansigt til Ansigt med denne afskyelige Mulighed. Uden en Gang at drikke sin Likør rejste han sig derfor op, trykkede den forbløffede Apothekers Haand og vandrede ud i Taagen, der stadig laa lige tæt over Gaderne.

Han sagde til sig selv:

„Hvorfor har Maréchal efterladt alle sine Penge til Jean?"

Det var ikke længere Skinsyge, der fik ham til at søge efter den Dødes Bevæggrund, det var ikke længere den medfødte, lave Misundelse, som han vidste laa skjult i ham, og som han i tre Dage havde gjort alt for at bekæmpe, men Rædslen for noget forfærdeligt, Rædslen for selv at komme til at tro, at Jean, at hans Broder, var den Mands Søn!

Nej, han troede det ikke, han kunde ikke en Gang stille sig selv et saa forbryderisk Spørgsmaal. Derfor var det nødvendigt, at denne lette og saa usandsynlige Mistanke blev dræbt i ham, tilintetgjort for bestandig. Han maatte have Lys, Vished, han maatte have Sikker-

hed i sit Hjerte, thi hans Moder var den eneste, han elskede i hele Verden.

Og ganske alene, medens han flakkede rundt i Mørket, vilde han derfor gaa til Bunds i sin Erindring og i sin Fornuft, han vilde anstille en Række samvittighedsfulde Efterforskninger, hvis Resultat skulde blive den rene Sandhed. Bagefter skulde det saa være forbi, saa vilde han aldrig tænke paa det mere. Han vilde gaa lige hjem og lægge sig til at sove.

Han tænkte:

„Lad mig se, lad mig nu begynde med Kendsgerningerne; derefter kan jeg saa opfriske alt, hvad jeg ved om ham, hans Holdning overfor min Broder og mig, og kan deraf udlede de Grunde, som har bevæget ham til at gøre denne Forskel paa os . . . Han har set Jean komme til Verden? — Ja, men han kendte mig først. — Hvis han havde elsket min Moder med en stum og tilbageholden Kærlighed, saa var det mig, som han vilde have foretrukket, eftersom det var takket være mig, takket være min Skarlagensfeber, at han blev en fortrolig Ven af mine Forældre. Han burde altsaa logisk have valgt mig, have følt mest for mig, med mindre han, efterhaanden som han saa' Jean vokse op, instinktmæssig følte sig mere tiltrukken af ham og derved kom til at nære en særlig Forkærlighed for ham."

Med en fortvivlet Tankeanspændelse og under Højtryk af alle sine aandelige Evner gav han sig til at lede i sin Erindring for at kalde tilbage til Livet, se for sig og trænge til Bunds i den Mand, som han i sine Studieaar i Paris havde kendt, men for hvem hans Hjerte aldrig havde følt andet end Ligegyldighed.

Men han mærkede, at Gangen, den regelmæssige Bevægelse ved hans Skridt, forvirrede hans Tanker en lille Smule, forrykkede deres Fasthed, svækkede deres Rækkevidde og tilslørede hans Hukommelse.

Hvis han skulde kunne kaste et skarpt Blik tilbage over Fortiden og dens ukendte Begivenheder, et saadant Blik, at intet kunde undgaa det, saa maatte han sidde ganske stille paa et øde og vidt Sted. Og han besluttede, at han ligesom forleden Aften vilde gaa ud og sætte sig paa Molen.

Da han kom i Nærheden af Havnen, hørte han ude i Retning af Havet en uhyggelig og uheldsvarslende Klage, der mindede om en Tyrs Brølen, men var mere langtrukken og gennemtrængende. Det var Skriget fra en Sirene, Skriget fra Skibe, der ligger begravede i Taage.

En Skælven løb igennem ham og hans Hjerte krympede sig sammen; dette Nødskrig havde genlydt saa stærkt i hans Sjæl og hans Nerver, at han et Øje-

blik troede, at det var ham selv, der havde udstødt det. En lignende Røst udsendte sin Klynken et andet Sted fra, noget længere borte, og saa svarede, ganske nær, Havnens Sirene med et sønderrivende Klageskrig.

Pierre gik med lange Skridt ud paa Molen; han tænkte ikke længere paa noget, han følte sig glad over at kunne forsvinde ind i det dystre, brølende Mørke.

Da han var kommen ud til Molens yderste Spids, satte han sig ned og lukkede Øjnene for hverken at se de elektriske, taageslørede Blus, der om Natten viser Vej ind til Havnen, eller det røde Lys fra Fyrtaarnet paa den sydlige Mole, der dog knapt kunde skelnes. Saa drejede han sig halvt om, lagde Albuerne paa Granitrampen og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

Uden at hans Læber udtalte Ordet, blev hans Tanke ved med at gentage: „Maréchal . . . Maréchal," som for at fremkalde og fremmane den Dødes Skygge. Og i Mørket indenfor de lukkede Øjenlaag saa' han ham pludselig, saaledes som han havde kendt ham. Det var en Mand paa tredsindstyve Aar med spidst, hvidt Skæg og tætte, ligeledes helt hvide Øjenbryn. Han var hverken høj eller lille, hans Øjne var graa og blide, hans Bevægelser afmaalte, og han gjorde i hele sin Fremtræden Indtrykket af at være et ligefremt, naturligt og godt Menneske. Han kaldte Pierre og Jean: „mine kære Børn," bad dem altid sammen til Middag og havde tilsyneladende aldrig gjort den mindste Forskel paa dem.

Og med samme Udholdenhed som en Hund, der forfølger et bortdunstet Spor, gav Pierre sig til at gennemforske ethvert Ord, enhver Bevægelse, enhver Betoning og ethvert Blik hos denne Mand, der nu var forsvundet fra Jorden. Lidt efter lidt genfandt han ham helt og holden, saaledes som han havde været, naar han i sit Hjem i Rue Tronchet modtog dem begge ved sit Bord.

Han havde i sin Tjeneste to gamle Piger, som han havde haft meget længe, og som, formodentlig fra den Tid de to Brødre var smaa, havde vænnet sig til at kalde dem „Hr. Pierre" og „Hr. Jean".

Maréchal strakte gerne begge sine Hænder ud imod

de to unge Mennesker for at sige Goddag til dem, den ene fik den højre, den anden den venstre, eftersom Tilfældet førte det med sig.

„Goddag Børn," sagde han, „har I hørt fra Jeres Forældre. Mig skriver de saamænd aldrig til."

De passiarede venligt og fortroligt om dagligdags Ting. Der var ikke noget som helst fremtrædende ved ham, men han var behagelig, vindende og elskværdig. Han havde ubetinget været en god Ven for dem, en af den Slags Venner, som man ikke tænker noget videre paa, fordi man føler, at de er sikre.

Nu strømmede Minderne frem i Pierres Sjæl. Maréchal havde flere Gange lagt Mærke til hans bekymrede Ydre, og da han havde gættet sig til, at det som fattig Student kneb for ham at slaa sig igennem, havde han frivilligt tilbudt og laant ham Penge, nogle hundrede Francs maaske, som var bleven glemte fra begge Sider og aldrig leveret tilbage. Med andre Ord, Maréchal havde stadig holdt af ham og interesseret sig for ham, siden han saaledes tænkte paa, hvad han kunde trænge til . . . . . Ja, men saa . . . . hvorfor havde han saa efterladt alle sine Penge til Jean? Nej, han havde aldrig paa nogen Maade vist sig mere kærlig overfor den Yngste end overfor den Ældste, mere omsorgsfuld, mere betænksom overfor den ene end overfor den anden.

Ja, men saa . . . men saa maatte han jo have haft en en hemmelig og mægtig Grund til at give Jean — alt — og Pierre — intet!

Jo mere Doktoren tænkte over det, jo mere han gennemlevede de sidste svundne Aar, des mere forekom den Forskel, der var bleven gjort imellem dem, ham usandsynlig og utrolig.

En skærende Smerte, en uudsigelig Angst stemmede for hans Bryst og fik hans Hjerte til at svinge frem og tilbage som en viftende Klud. Det var, som om dets Fjedre var sprungne og Blodet i Strømme brusede igennem det og rystede det i stormende Stød.

Og med halv Stemme, som naar man taler i Drømme, mumlede han:

„Jeg maa vide Besked. Min Gud, jeg maa."

Han søgte længere tilbage, til den Tid, da hans Forældre endnu boede i Paris. Men Ansigterne gled fra ham og gjorde hans Erindringer taagede. Han gjorde sig især Umage for at genfinde Maréchal, inden han blev hvidhaaret. Var han blond, brun eller sort? Han kunde ikke huske det, det sidste Ansigt, Gammelmandsansigtet, havde udslettet de andre. Han erindrede kun, at han havde været slankere, at hans Hænder var bløde og at han tit, meget tit, kom med Blomster, thi hans Fader gentog bestandig:

„Igen en Buket! Men det er jo Vanvid, Kære, De ruinerer Dem jo i Roser.“

Maréchal svarede:

„Lad bare mig om det. Naar det nu morer mig!“

Og pludselig huskede han sin Moders Tonefald, naar hun smilte og sagde: „Tak, kære Ven,“ saa tydeligt, at han troede at høre hende sige det igen. Hun havde altsaa ofte udtalt disse tre Ord, siden de saaledes stod indgraverede i hendes Søns Erindring!

Maréchal, den rige Mand, Kunden, kom med Blomster til den lille Butikskone, til den beskedne Juvelers Hustru. Havde han elsket hende? Hvorledes skulde han være bleven Ven med dem, hvis han ikke havde elsket Konen? Han var en begavet Mand, dannet og kultiveret. Hvor mange Gange havde han ikke talt med Pierre om Digtere og Poesi. Han dømte ikke som Kunstner, men som en begejstret Dilettant. Doktoren havde ofte smilet over hans Meninger, som han fandt lidt naive. Nu forstod han, at denne noget sværmeriske Mand aldrig havde kunnet være en Ven af hans Fader, der var saa prosaisk, saa jordbunden og saa tung, og for hvem Ordet Poesi betød det samme som Tossestreger.

Denne Maréchal, som var ung, rig, fri og parat til ethvert Føleri, var maaske en Dag rent tilfældig

kommen ind i en Butik og havde lagt Mærke til den unge og smukke Kone. Han havde købt noget, var kommet igen, havde passiaret, var Dag for Dag bleven mere fortrolig og havde ved fortsatte talrige Indkøb erhvervet sig Retten til at komme hos dem, smile til den unge Kone og trykke Mandens Haand.

Og saa derefter . . . . derefter . . . . aah, Gud . . . derefter? . . .

Han havde elsket og kærtegnet Juvelerens første Barn, lige indtil det andet var bleven født, saa var han bleven ved at være uigennemtrængelig lige til sin Død, og først da hans Grav var lukket, hans Legeme gaaet i Forraadnelse, hans Navn udslettet af de Levendes Tal, hele hans Tilværelse visket ud for bestandig, da han intet mere havde at skaane, intet at frygte og intet at skjule, havde han givet hele sin Formue til det andet Barn! . . . Hvorfor? Han var dog en klog Mand . . . . han havde maattet kunne forstaa og forudse, at det kunde, at det ufejlbarligt vilde give Anledning til en Mistanke om, at dette Barn var hans. Han bragte altsaa Vanære over en Kvinde? Hvorfor skulde han have gjort det, hvis Jean ikke var hans Søn!

Og pludselig dukkede en bestemt, en skrækkelig Erindring op i Pierres Sjæl. Maréchal havde været lys ligesom Jean. Han huskede nu tydeligt et lille

Miniaturportræt, som han i fordums Dage havde set paa Kaminen i deres Dagligstue, og som senere var forsvundet. Hvor var det? Blevet borte eller gemt? Aa, kunde han bare faa fat paa det, blot et Sekund. Hans Moder havde maaske laaset det inde i den ubekendte Skuffe, hvor man gemmer sine Elskovs-Relikvier.

Hans Hjerteangst blev ved denne Tanke saa sønderrivende, at han udstødte en Klagen, et af den Slags uvilkaarlige Udbrud, som en altfor skærende Smerte river løs fra éns Strube. Og paa én Gang, som om den havde hørt det, som om den havde forstaaet og gav sit Svar, udsendte Molens Sirene sin Hylen tæt ved ham. Denne Klagen, der lød, som om den kom fra et overnaturligt Uhyre, og som rungede som en Torden, dette vilde og vældige Brøl, der var skabt for at overdøve Stormens og Bølgernes Larm, spredte sig i Mørket ud over det usynlige Hav, der laa begravet i Taagen.

Og tværs gennem Taagemuren hævede sig paa ny, nær og fjern, lignende Skrig i Natten. De var skrækkelige, disse kaldende Skrig fra de store, blinde Dampere.

Saa blev alt igen stille.

Pierre havde lukket Øjnene op og set sig overrasket omkring, han vaagnede af sit Mareridt og havde glemt, hvor han var.

„Jeg er gal," tænkte han, „jeg mistænker min Moder."

Og en Bølge af Kærlighed og Rørelse, af Anger, Bøn og Sorg overskyllede hans Hjerte. Hans Moder! Han, der kendte hende, som han gjorde, han havde kunnet mistænke hende! Var denne Kvindes Sjæl, var hele hendes Liv ikke som hun selv, ærlig, kysk, hæderlig, ligesaa klart som Vand? Hvem, der havde set hende og kendt hende, vilde nogensinde tvivle om, at hun var uangribelig! Og det var ham, hendes Søn, der havde tvivlet om hende! Aa, bare han havde kunnet tage hende i sine Arme i dette Øjeblik, hvor vilde han saa ikke have kysset og kærtegnet hende, hvor vilde han ikke have knælet for hende og bedet hende om Tilgivelse!

Hun skulde altsaa have bedraget hans Fader, hun? . . . Hans Fader! Gudbevares, han var en brav Mand, hæderlig og redelig i sine Forretninger, men hans Aand var aldrig naaet ud over hans Butiks Horisont. Hvorledes havde denne Kvinde, som i sine unge Dage havde været smuk, det vidste han og det kunde man se endnu, og som havde en kærlig, fintfølende og stemningsrig Sjæl, kunnet gaa hen og forlove sig og gifte sig med en Mand, der var saa forskellig fra hende selv?

Hvorfor skulde han søge efter Grundene? Hun havde naturligvis giftet sig med ham, saaledes som unge Piger nu en Gang gifter sig med den unge Mand, som sidder i en god Stilling, og som Forældrene forestiller for dem. De havde straks installeret sig i Forretningen i Rue Montmartre; og den unge Kone, som havde Kassen under sig, og som i høj Grad var i Besiddelse af denne Sans for at holde sammen paa Hjemmet, denne hellige Gaaen op i de fælles Interesser, der i Størstedelen af de parisiske Forretningshjem erstatter Kærligheden, havde med hele sin virksomme og forstandige Intelligens givet sig til at arbejde paa Firmaets fremtidige Velstand. Og saaledes var hendes Liv henrundet, ensformigt, roligt og hæderligt, uden Kærlighed! . . .

Uden Kærlighed? . . . Var det muligt, at en Kvinde kunde leve sit Liv uden at elske? Kunde en ung og

smuk Kvinde, der boede i Paris, læste Bøger og klappede af de Skuespillerinder, som paa Scenen dør af Lidenskab, naa fra sin Ungdom til sin Alderdom uden at hendes Hjerte en eneste Gang blev berørt! Han vilde ikke tro det om nogen anden — hvorfor skulde han saa tro det om sin Moder?

Selvfølgelig havde hun maattet elske ligesom enhver anden! Thi hvorfor skulde hun være forskellig fra enhver anden, fordi hun var hans Moder?

Hun havde været ung og gennemlevet de samme romantiske Stemninger, der forvirrer alle unge Væsener. Indelukket og fangen som hun var i Butiken sammen med en tarvelig Mand, der aldrig talte om andet end Forretninger, havde hun drømt om Maaneskin, om Rejser og om Kys, vekslede i Aftenens Skygge. Og saa en Dag var en ung Mand kommet ind i Butiken ligesom Elskeren i Romanerne og havde talt paa samme Maade.

Hun havde elsket ham. Hvorfor ikke? Det var hans Moder! Ja, det var sandt nok, men skulde han være saa blind og dum, at han forkastede noget, der var ganske soleklart, bare fordi det drejede sig om hans Moder?

Havde hun givet sig hen til ham? . . . . Ja, vist havde hun saa, siden denne Mand ikke havde haft nogen

anden Veninde; vist havde hun saa, siden han var bleven ved at være hende tro, selv efter at hun var bleven ældre og var kommen ham paa Afstand, vist havde hun saa, siden han havde efterladt hele sin Formue til hendes Søn, deres Søn! . . .

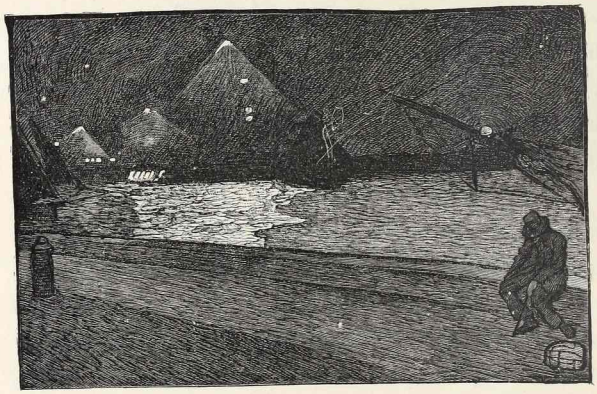
Pierre rejste sig, dirrende af et saadant Raseri, at han havde Lyst til at slaa en eller anden ihjel! Hans udstrakte Arm og hans vidt aabne Haand følte Trang til at slaa, myrde, knuse, kvæle! Hvem? Dem allesammen, hans Fader, hans Broder, den Døde, hans Moder!

Han vendte rask om for at gaa hjem. Hvad vilde han gøre?

Da han gik forbi et lille Taarn ved Signalmasten, lød Sirenens skingrende Skrig ham lige ind i Ansigtet. Hans Overraskelse var saa voldsom, at han var nær ved at falde, og han veg tilbage lige til Granitbolværket. Han satte sig paa det, thi det var, som om denne Rystelse havde taget alle hans Kræfter fra ham.

Den Damper, der først svarede, var ganske nær og gled i det samme ind igennem Havneindsejlingen, thi det var nu blevet Højvande.

Pierre vendte sig om og fik Øje paa dens røde Lys, der skinnede mat gennem Taagen. Saa tegnede

en stor, sort Skygge sig i det dæmrende Skær fra Havnens elektriske Blus mellem de to Moler.

Bagved ham raabte den Vagthavende, en gammel pensioneret Kaptajns rustne Stemme:

„Skibets Navn?“

Og i Taagen svarede Lodsen, der stod paa Kommandobroen, med en Røst, der var ligesaa rusten:

„*Santa Lucia!*“

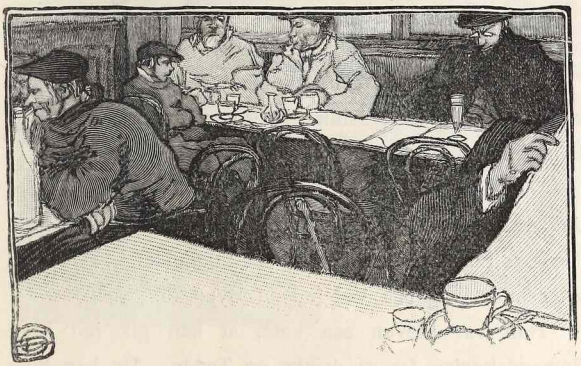
„Hvilket Land?“

„Italien.“

„Havn?“

„Neapel.“

Og for sine forvirrede Øjne troede Pierre at se

Vesuvs flammende Ildkrone, medens smaa Lygter ved Vulkanens Fod flakkede omkring i Sorrentes og Castellamares Buskadser! Hvor mange Gange havde han ikke drømt om disse Navne, der tilsidst var blevne ham saa fortrolige, som om han kendte Landskaberne ud og ind!

Aa, gid han havde kunnet rejse, lige straks, lige meget hvorhen, og aldrig nogensinde komme tilbage, aldrig skrive, aldrig lade nogen vide, hvad der var blevet af ham! Men det kunde ikke lade sig gøre. Han var nødt til at gaa hjem, hjem under det fædrene Tag og krybe i sin Seng.

Nej, han vilde ikke gaa hjem, saa meget desto værre, han vilde vente, indtil det blev Dag. Sirenernes Stemme tiltalte ham. Han rejste sig atter og gav sig

til at gaa frem og tilbage som en Officer, der har Vagt paa Dækket.

Et andet Fartøj kom glidende bagefter det første, vældigt, hemmelighedsfuldt. Det var en Englænder, der kom tilbage fra Indien.

Der kom endnu flere, det ene efter det andet dukkede frem af det uigennemtrængelige Mørke. Men Taagens Fugtighed blev snart saa uudholdelig, at Pierre atter begav sig paa Vej ind ad Byen til.

Han var bleven saa kold, at han gik ind i en Sømandsknejpe for at drikke en Toddy. Da han følte den varme krydrende Drik løbe brændende ned gennem Halsen, var det, som om et nyt Haab fødtes i ham.

Han havde maaske taget fejl? Han kendte jo saa godt sin tøjlesløse Fantasi! Han havde ganske sikkert taget fejl! Han havde bunket Beviserne op ovenpaa hinanden, ligesom man opsætter et Anklageskrift mod en Uskyldig, der altid er let at dømme, naar man vil tro ham skyldig. Naar han først havde sovet, saa vilde han sikkert tænke ganske anderledes.

Saa gik han hjem for at gaa i Seng og tvinge sig at falde i Søvn, hvad der omsider lykkedes ham.

V

Men Doktorens Legeme døsede knapt en Time eller to i en urolig og febrilsk Søvn. Da han vaagnede i det varme og lukkede Værelses Mørke, følte han, endnu inden hans Tanker vaagnede til Bevidsthed i ham, det smertelige Tryk, det sjælelige Ildebefindende, som en Sorg, paa hvilken man har sovet, efterlader i én. Det er, ligesom om det Stød, der den foregaaende Dag har ramt os, medens vi hvilede, er gledet over i vort Kød, som det piner og trætter som en Feber. Paa én Gang fik han sin Hukommelse tilbage, og han satte sig op i Sengen.

Og langsomt, én for én, begyndte han forfra paa alle de Betragtninger, der ude paa Molen, medens Sirenerne klagede sig, havde pint hans Hjerte. Jo mere han tænkte over det, des mindre tvivlede han. Han følte sig ligesom af en Haand, der trækker og kvæler, draget med af sin Logik henimod den uudholdelige Vished.

Han var tørstig, han var varm og hans Hjerte bankede. Han stod op for at gaa hen og lukke et Vindue op og faa frisk Luft. Da han gik over Gulvet, hørte han en sagte Støj, der lød ind gennem Væggen.

Det var Jean, som sov roligt med en blid Snorken. Ja, han sov! Han havde intet anet, intet gættet! En Mand, der havde kendt hans Moder, efterlod ham hele sin Formue. Han tog Pengene og fandt det ganske rimeligt og naturligt.

Han sov, rig og tilfreds, uden at vide, at hans Broder vaandede sig i Angst og Lidelse. Og Vreden arbejdede sig op i Pierre imod dette ligeglade, ubekymrede og tilfredse, snorkende Menneske!

Dagen forud vilde han have banket paa hans Dør, være gaaet ind og sat sig ved hans Seng, og sagt til Broderen, naar han, pludselig vækket, forvildet fo'r op af Søvne:

„Jean, Du kan ikke beholde de Penge, det vil kaste Mistanke paa vor Moder og vanære hende."

Men nu i Dag kunde han ikke længere tale, han kunde ikke sige til Jean, at han ikke troede, at han var deres Faders Søn. Nu maatte han gemme, begrave hos sig selv den Skam, som han havde opdaget, skjule for alle den Plet, han havde faaet Øje paa, og som ingen maatte afdække, ikke en Gang hans Broder, især ikke hans Broder.

Han tænkte nu heller ikke længere paa den offentlige Menings ligegyldige Agtelse. Han var ligeglad, om saa hele Verden anklagede hans Moder, hvis bare han, han alene, havde vidst, at hun var uskyldig. Hvorledes skulde han kunne udholde at leve sammen med hende, Dag ud og Dag ind, og hver Gang han saa' paa hende, tænke paa, at hun havde undfanget hans Broder under en Fremmeds Kærtegn?

Hvor hun dog alligevel var rolig og ligevægtig, hvor sikker syntes hun ikke paa sig selv? Var det muligt, at en Kvinde som hun, med en ren Sjæl og et retsindigt Hjerte, kunde give efter for sin Lidenskab og falde, uden at der bagefter viste sig det ringeste Samvittighedsnag, uden at Minderne forstyrrede hendes Sjælsro?

Ja, Samvittighedsnaget, Samvittighedsnaget! Det maatte jo have pint hende i den første Tid, senere var det visket ud, som alt viskes ud. Hun havde sikkert

nok til at begynde med grædt over sin Brøde, men lidt efter lidt havde hun næsten glemt den. Har ikke alle Kvinder, alle, denne vidunderlige Evne til at glemme, der gør, at de, naar der er gaaet nogle Aar, knapt nok genkender den Mand, som de har givet deres Mund og hele deres Legeme? Kysset slaar ned som Lynet, Elskoven driver over som et Uvejr, saa bliver Livet atter roligt ligesom Himlen og begynder forfra, som det var før. Husker man en Sky?

Pierre kunde ikke blive i sit Soveværelse. Dette Hus, hans Faders Hus knugede ham til Jorden. Han havde en Fornemmelse af, at Loftet tyngede paa hans Hovede, og at Murene rykkede sammen og kvalte ham. Da han var meget tørstig, tændte han et Lys for at gaa ned og hente et Glas koldt Vand i Køkkenet.

Han gik de to Etager nedenunder, og da han atter steg op ad Trappen med den fulde Karaffel, satte han sig i bar Skjorte paa et af Trappetrinene, hvor der var Gennemtræk, satte Karaffelen for Munden og drak i store Slurke som en forpustet Fodgænger. Da han havde drukket, blev han betaget af den Stilhed, der herskede i Huset. Saa lidt efter lidt skelnede han forskellige Lyde. Der var først Uret i Spisestuen, hvis Tikken syntes at vokse fra Sekund til Sekund. Saa hørte han paany en Snorken, en gammelagtig, besværlig

og haard Snorken, hans Faders formodentlig; og det dirrede i ham, som om den Tanke først nu var opstaaet i ham, at disse to Mænd, der laa og snorkede under det samme Tag, intet havde med hinanden at gøre. Intet som helst Baand, end ikke det tyndeste, forenede dem, og de vidste det ikke! De talte kærligt sammen, de kyssede hinanden og glædede sig og sørgede sammen over de samme Ting, som om det samme Blod randt i deres Aarer. Og to Mennesker, der hver var født i sin Ende af Verden, kunde dog ikke være mere fremmede for hinanden end denne Fader og denne Søn. De troede, at de holdt af hinanden, fordi en Løgn var vokset op imellem dem. Det var en Løgn, der havde skabt denne faderlige og sønlige Kærlighed, en Løgn, som det var umuligt at afsløre, og som ingen andre end han, den rigtige Søn, nogensinde skulde lære at kende.

Og dog, og dog — hvis han tog fejl? Hvorledes skulde han faa det at vide? Aa, hvis der kunde findes en Lighed, blot den mindste imellem hans Fader og Jean, et af den Slags hemmelighedsfulde Lighedstræk, der gaar igen fra Stamfaderen til alle Efterkommerne og viser, at en hel Slægt stammer direkte ned fra det samme Favntag. For ham, der var Læge, skulde der saa lidt til for at finde et Kendetegn, Kæbens Form, Næsens Bøjning, Afstanden mellem Øjnene, Tænderne

eller Haarets Natur, ja, mindre endnu, en Bevægelse, en Vane, en Manér, en fælles Smag, et eller andet Tegn, der for et øvet Øje vilde være karakteristisk.

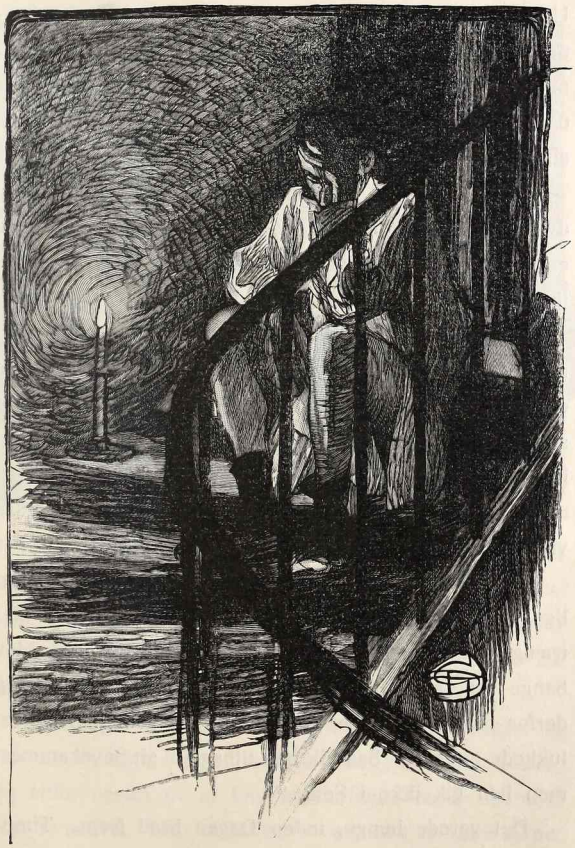
Han ledte, men han huskede intet, nej, intet. Men han havde kun set daarligt efter, ikke skærpet sin Iagttagelse, da han ikke havde haft nogen som helst Grund til at søge efter nogle af den Slags halvt skjulte Slægtskabstræk.

Han rejste sig for atter at gaa op i sit Sovekammer og gav sig langsomt og stadig grublende til at stige op ad Trappen. Da han kom forbi sin Broders Dør, stansede han pludseligt og strakte uvilkaarligt Haanden ud for at aabne den. Der var kommen en bydende Trang op i ham til straks at se Jean, til længe at betragte ham, til at overraske ham, medens han sov, medens hans Ansigt var i Ro og hans Træk hvilede ud, efter at Dagens Grimacer var forsvundne. Paa denne Maade vilde han kunne gribe hans Fysiognomis sovende Hemmelighed og hvis der eksisterede blot den mindste Lighed, vilde den ikke kunne undslippe ham.

Men hvis Jean nu vaagnede, hvad skulde han saa sige? Hvorledes skulde han forklare sit natlige Besøg?

Han blev staaende med Haanden krampagtigt knyttet om Dørgrebet og ledte efter en Grund, et Paaskud.

Han kom pludselig til at huske paa, at han for en

Ugestid siden havde laant sin Broder en Flaske Opiumsdraaber for at døve nogle Tandsmerter. Det var meget naturligt, at han nu selv havde faaet Tandpine og kom for at forlange Draaberne tilbage. Han gik altsaa ind, men forsigtigt og listende som en Tyv.

Jean laa med Munden halvt aaben i en dyb og dyrisk Søvn. Hans Skæg og hans lyse Haar dannede en gylden Plet mod det hvide Linned. Han vaagnede ikke, men han hørte op med at snorke.

Pierre bøjede sig ned over ham og betragtede ham med et Par ivrigt spejdende Øjne. Nej, der var hos denne unge Mand intet, der lignede Roland. Og for anden Gang vaagnede i hans Erindring Mindet om det lille Portræt af Maréchal, der var forsvundet. Han maatte se at finde det igen! Naar han saa' det, saa vilde han maaske ikke tvivle længere.

Hans Broder bevægede sig, han følte sig formodentlig generet af hans Nærværelse eller af Lysskæret, der trængte ind igennem hans Øjenlaag. Doktoren blev bange for, at han skulde vaagne, og han listede sig derfor paa Taaspidserne hen til Døren, som han lydløst lukkede efter sig. Saa gik han tilbage til sit Sovekammer, men han gik ikke i Seng.

Det varede længe, inden Dagen brød frem. Timeslagene lød, det ene efter det andet, fra Uret inde i

Spisestuen; Klangen var dyb og højtidelig, som om den lille Mekanisme havde slugt et helt Taarnur. Og Slagene rungede op ad den tomme Trappe, ind gennem Væggene, ind i Sovekamrene, hvor de døde mod de Sovendes bevidstløse Øren.

Pierre gav sig til at gaa op og ned fra Sengen og hen til Vinduet. Hvad skulde han gøre? Han følte sig altfor oprørt til at kunne tilbringe Dagen hjemme hos de andre. Han vilde blive ved med at være alene, i det mindste til den følgende Dag, for at overveje, blive

roligere og styrke sig til det daglige Liv, som han var nødt til at genoptage.

Nu havde han det! Han vilde tage til Trouville for at se det mylrende Liv paa Strandbredden. Det vilde adsprede ham, faa hans Tanker til at skifte Kulør og give ham Tid til at forberede sig til det forfærdelige, som han havde opdaget.

Saasnart det begyndte at gry, vaskede han sig og klædte sig paa. Taagen havde spredt sig, og det var smukt, meget smukt Vejr. Da Baaden til Trouville først gik fra Havnen Klokken ni, tænkte Doktoren, at han, inden han tog afsted, vilde gaa ind for at sige Farvel til sin Moder.

Han ventede til det Klokkeslet, da hun plejede at staa op, saa gik han neden under. Hans Hjerte bankede saa stærkt, da han rørte ved hendes Dør, at han maatte staa stille for at trække Vejret. Haanden, som han havde lagt paa Laasen, var slap og sitrende, næsten ude af Stand til den lette Kraftanstrængelse at dreje Dørgrebet om. Han bankede paa. Hans Moders Stemme svarede:

„Hvem er det?"

„Det er mig, Pierre."

„Hvad vil Du?"

„Sige Farvel til Dig; jeg skal til Trouville sam-

men med nogle Venner og bliver borte det meste af Dagen."

„Ja, men jeg er endnu i Seng."

„Naa, saa maa Du endelig ikke lade Dig forstyrre. Saa venter jeg med at kysse Dig, til jeg kommer hjem i Aften."

Han haabede, at han kunde slippe afsted uden at se hende, uden at være nødt til paa hendes Kinder at trykke de falske Kys, der paa Forhaand kvalmede ham.

Men hun svarede:

„Vent et Øjeblik, saa skal jeg lukke op for Dig. Men Du maa blive udenfor, indtil jeg er kommen i Seng igen."

Han hørte hendes nøgne Fødder over Gulvet og Støjen af Slaaen, der blev skudt fra. Saa raabte hun:

„Værs'go!"

Han gik ind. Hun sad op i Sengen, medens Roland, der havde et Silketørklæde om Hovedet, laa vendt ind mod Væggen og blev ved med at sove. Naar man ikke rystede ham eller rykkede ham i Armen, var der intet, som kunde vække ham. De Dage, der var Fisketur, var det Pigen, som Papagris paa den aftalte Tid havde ringet op, der kom for at kalde paa ham og med stort Besvær fik sin Herre trukket ud af hans uovervindelige Søvn.

Idet Pierre gik hen til sin Moder, saa' han paa hende, og det forekom ham pludselig, at han aldrig før havde set hende.

Hun rakte ham sine Kinder, han trykkede et Kys

paa hver af dem og satte sig paa en lav Stol ved Siden af Sengen.

„Er den Tur bleven bestemt i Gaar Aftes?“ spurgte hun.

„Ja, det er den.“

„Kommer Du hjem til Middag?“

„Det ved jeg ikke endnu. I hvert Fald skal I ikke vente paa mig.“

Han undersøgte hende med en forbauset Nysgerrighed. Var den Kvinde hans Moder! Dette Ansigt, som han havde set lige fra sin Barndom, lige fra det Øjeblik, han begyndte at skelne, dette Smil, denne kendte og fortrolige Stemme, alt dette forekom ham pludselig nyt og ganske anderledes, end det hidtil havde været for ham. Han forstod nu, at han havde elsket hende uden nogensinde at se rigtig paa hende. Det var alligevel hende, ingen af alle de smaa Enkeltheder i hendes Ansigt var ham fremmed, men det var første Gang, at han rigtig saa' dem. Den ængstelige Spænding, hvormed han lod sit Blik udgranske de elskede Træk, fik ham til at se dem forskellige, med et Udtryk, som han endnu ikke havde opdaget.

Han rejste sig for at gaa, men gav pludselig efter for den uovervindelige Trang til at faa Vished, der siden den foregaaende Dag pinte hans Hjerte:

„Hør, det er sandt, jeg er kommen i Tanker om, at vi i gamle Dage, i Paris, havde et Billede af Maréchal i Dagligstuen."

Hun betænkte sig et Sekund eller to, i det mindste indbildte han sig, at hun tøvede, saa sagde hun:

„Ja, det er rigtignok."

„Hvad er der bleven af det Portræt?"

Hun kunde have svaret endnu hurtigere:

„Det Portræt . . . vent lidt . . . det ved jeg skam ikke . . . jeg har det maaske i min Sekretær."

„Tror Du ikke, at Du kunde finde det?"

„Jo, jeg skal lede efter det. Hvorfor vil Du have det?"

„Aa, det er ikke til mig selv. Jeg har tænkt paa, at det vilde være rimeligt at give det til Jean, det vilde sikkert glæde ham."

„Ja, Du har Ret, det er en smuk Tanke. Jeg skal søge efter det, saasnart jeg er staaet op."

Han gik.

Dagen var blaa uden et Vindstød. Alle Folk paa Gaden saa' glade ud, de Handlende, der gik til deres Forretninger, Embedsmændene, der gik til deres Kontor, og de unge Piger, der gik til deres Butik. Nogle af dem nynnede, satte i godt Humør af det straalende Solskin.

Passagererne var allerede i Færd med at gaa om Bord i Baaden til Trouville. Pierre satte sig paa en Træbænk helt ude i Bagstavnen.

Han spurgte sig selv:

„Ængstede mine Spørgsmaal om Portrættet hende eller blev hun blot overrasket? Er det blevet borte for hende eller har hun gemt det? Ved hun, hvor det er, eller ved hun det ikke? Hvis hun virkelig har gemt det, hvorfor har hun saa gjort det?"

Og hans Tanker, der stadig fulgte den samme Gang fra Slutning til Slutning, kom til følgende Resultat:

Portrættet, Vennens Portræt, Elskerens Portræt var bleven staaende fremme i Dagligstuen lige til den Dag, da hun, Moderen, længe før nogen anden, havde opdaget, at det lignede hendes Søn. Formodentlig havde hun allerede i lang Tid gaaet og spejdet efter denne Lighed. Da hun saa opdagede den, saa' den fødes og forstod, at enhver anden en skøn Dag ligeledes vilde lægge Mærke til den, havde hun en Aften fjernet det

lille farlige Billede og havde skjult det uden at turde tilintetgøre det.

Og Pierre huskede nu meget godt, at Billedet var forsvundet for længe siden, længe inden de var flyttet bort fra Paris! Det var forsvundet, troede han, paa det Tidspunkt, da Jeans Skæg var begyndt at vokse og pludselig havde faaet ham til at ligne den unge lyse Mand, der smilede i Rammen.

Baaden begyndte at sejle og dens Bevægelser forstyrrede hans Tanker og adspredte dem. Han rejste sig op og saa' ud over Havet.

Det lille Fartøj naaede udenfor Molerne, drejede til venstre og begav sig pustende, stønnende og dirrende paa Vej over mod den fjerne Kyst, der lige kunde skimtes i Morgendiset. Hist og her laa en tung Fiskerbaad med sit røde Sejl ubevægelig paa den glatte Havflade som en stor Klippe, der ragede op af Vandet. Og Seinen, som kom oppe fra Rouen, lignede en bred Havarm, der skar sig ind og delte Landet i to Dele.

Paa mindre end en Time naaede Damperen Trouvilles Havn, og da det netop var Badetid, gik Pierre ned til Strandbredden.

Paa Afstand saa' den ud som en Have med pragtfulde, blændende Blomster. Parasoller af alle Farver, Hatte af alle Former og Toiletter af alle Nuancer,

samlede i Klynger foran Badehusene eller i Rækker langs med Vandet paa den lange gule Sandstrækning fra de sorte Klipper og hen til Molen, lignede virkelig uhyre Buketter paa en vældig Eng. Og den forvirrede, nære og fjerne Støj af Stemmer, der perlede i den lette Luft, af Kalden, af Skrig fra Børn, som fik Bad, og af klar Kvindelatter samlede sig til en mild, vedvarende Brusen, som blandede sig med den næsten umærkelige Brise, og som man indaandede sammen med den.

Pierre gik midt imellem alle disse Mennesker, mere alene, mere skilt fra dem, mere isoleret og mere druknet i sine kvalfulde Tanker, end om han var bleven kastet ud i Havet fra Dækket af et Fartøj fem Mil ude i rum Sø. Han strejfede Badegæsterne, og uden at høre efter opfangede han hist og her nogle Sætninger og uden at se saa' han Mændene tale til Kvinderne og Kvinderne smile til Mændene.

Men pludselig, som om han vaagnede, saa' han dem virkelig, og han følte et Had stige op imod dem, fordi de saa' ud til at være lykkelige og tilfredse.

Han gik tættere ind paa Grupperne og vandrede rundt omkring dem, grebet af nye Tanker. Alle disse brogede Toiletter, der dækkede Sandet som et Blomsterbed, de smukke Stoffer, de prangende Parasoller, de snørede Taillers kunstige Ynde, alle Modens sindrige

Paahit, lige fra det fikse Fodtøj til de ekstravagante Hatte, den Forførelse, der laa i hver Bevægelse, hvert Tonefald, hvert Smil, kort sagt, hele det Koketteri, som udbredte sig her paa Strandbredden foran ham, forekom ham pludselig at være en hel Flora af kvindelig Perversitet.

Alle disse pyntede Kvinder vilde behage, forføre og friste en eller anden. De havde gjort sig smukke for Mændenes Skyld, for alle Mændene, undtagen for den ene, Ægtemanden, som de ikke længere behøvede at erobre. De havde gjort sig smukke for den Elsker, de havde i Dag, og for den Elsker, de vilde faa i Morgen, for den Ukendte, de havde mødt, lagt Mærke til eller maaske blot ventede paa.

Og disse Mænd, der sad ved Siden af dem, med Øjnene sænkede i deres Øjne og Munden talende tæt ved deres Mund, de tragtede efter dem, attraaede dem og jagede dem, ligesom Jægeren jager det smidige og

flygtende Vildt, skønt Byttet her syntes saa nær og saa let. Hele denne uhyre Strandbred var altsaa kun et Elskovstorv, hvor nogle Kvinder solgte sig, andre skænkede sig, hvor nogle tingede om deres Kærtegn og andre kun lovede dem. Alle disse Kvinder tænkte kun paa det samme: lade sig attraa og byde deres Legeme frem, deres Legeme, som de allerede havde givet, allerede solgt, allerede lovet andre Mænd. Og han tænkte, at over hele Jorden var det stadig det samme.

Hans Moder havde gjort som de andre, det var det hele! Som de andre? — nej! Der eksisterede Undtagelser, mange, mange! De Kvinder, som han her saa' omkring sig, var kun rige, elskovssyge Luksuskvinder, som alle tilhørte Galanteriets Verden, det mondæne Galanteri eller det betalte Galanteri, thi ved de store Badesteder, hvor det vrimler af disse unyttige Væsener, træffer man ikke den langt større Mængde af hæderlige Kvinder, som lever deres Liv indenfor deres Hjem.

Havet begyndte at stige og jog lidt efter lidt den første Række Badegæster op imod Byen. Forskellige Grupper rejste sig hastigt, tog deres Stole og flygtede for det gule Vand, der kom op imod dem, frynset med en lille Skumknipling. Ogsaa de rullende Badehuse, der var forspændte med en Hest, blev trukket

højere op. Og paa Promenadens Brædde gulv, der kanter hele Strandbredden fra den ene Ende til den anden, gled nu et fortsat, tæt og langsomt Baand af elegante Spadserende, der dannede to modsatte Strømme, som mødtes og blandede sig med hinanden.

Pierre, der blev nervøs og irriteret over denne Trængsel, skyndte sig bort, gik op igennem Byen og stansede helt ude ved Udkanten for at spise Frokost i en lille tarvelig Restaurant.

Da han havde drukket sin Kaffe, strakte han sig ud paa to Stole foran Døren, og da han ikke havde sovet noget videre om Natten, faldt han i Søvn i Skyggen af et Lindetræ.

Efter nogle Timers Hvile rystede han Trætheden af sig og saa' paa sit Uhr. Han havde lige Tid til at naa Baaden, og han begav sig paa Vej, overvældet af en pludselig Døsighed, der var kommet over ham, medens han sov. Nu vilde han tage hjem, han vilde vide, om hans Moder havde fundet Maréchals Portræt. Vilde hun først give sig til at tale om det eller maatte han spørge om det igen? Hvis hun ventede, indtil hun atter blev spurgt, saa var det et Bevis for, at hun havde en hemmelig Grund til ikke at vise Portrættet frem.

Men da han var kommen op i sit Værelse, betænkte

han sig paa at gaa ned til Middagsbordet. Han led altfor meget. Hans forpinte Hjerte havde endnu ikke haft Tid til at komme i Ro. Omsider besluttede han sig alligevel til det, og han traadte ind i Spisestuen, just som de andre var i Færd med at gaa til Bords.

De saa' alle ud til at være i straalende Humør.

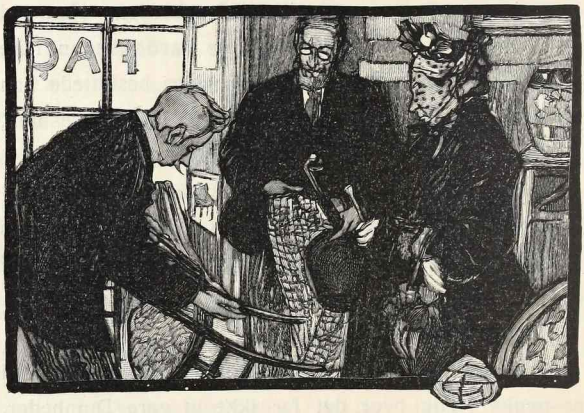
„Naa," spurgte Roland, „gaar det fremad med Jeres Indkøb? Men at I ved det, jeg vil ikke se noget af det, før det hele er i Orden."

Hans Kone svarede:

„Jo, det gaar udmærket. Kun maa vi have Tid til at tænke rigtig over det for ikke at gøre Dumheder. Spørgsmaalet om Møblerne volder os megen Bekymring."

Hun havde tilbragt Dagen med sammen med Jean at gaa rundt hos Tapetserere og Møbelhandlere. Hun vilde have rige, lidt pralende Stoffer, som rigtig kunde fange Blikket. Hendes Søn vilde derimod have noget enkelt, men fornemt. Derfor havde de betænkt sig foran alle de forskellige Prøver, der var bleven lagt frem for dem, og de var ikke kommen til noget Resultat, men var bleven ved at gentage deres Bevisgrunde for hinanden.

Hun paastod, at det gjaldt om at gøre Virkning paa Klienterne, saa at de straks, naar de kom ind i Venteværelset, kunde faa et Indtryk af Rigdom.

Jean derimod, som kun ønskede at drage de mere elegante og velhavende Klienter til sig, vilde erobre dem ved en beskeden, men fin og sikker Smag.

Og Diskussionen, der havde varet hele Dagen igennem, tog efter Suppen atter fat.

Roland havde ikke nogen Mening. Han gentog:

„Jeg vil ikke høre Tale om noget som helst. Naar det er færdigt, kommer jeg og ser paa det."

Fru Roland appellerede til sin ældste Søns Mening:

„Lad os en Gang høre, Pierre, hvad mener Du?"

Hans Nerver var saa ophidsede, at han havde mest Lyst til at svare med en Ed. Alligevel sagde han i en tør Tone, hvori hans Irritation dirrede:

„Aa, hvad mig angaar, da er jeg af ganske samme Mening som Jean. Jeg bryder mig kun om det Enkle, der, naar det drejer sig om Smagen, kan sammenlignes med Retsindighed, naar det drejer sig om Karakteren."

Hans Moder indvendte:

„Ja, men husk paa, at vi bor i en Handelsby, hvor den gode Smag ikke er klingende Mønt."

Pierre svarede:

„Ja, hvad saa? Er det en Grund til at efterligne Taaberne? Hvis mine Landsmænd er dumme eller uredelige, behøver jeg derfor at følge deres Eksempel? En Kvinde begaar da ikke et Fejltrin ene og alene, fordi hendes Naboersker holder Elskere."

Jean gav sig til at le:

„Du kommer med Sammenligninger, der tager sig ud, som om de var plukkede ud af en Samling moralske Tankesprog."

Pierre svarede ikke. Hans Moder og hans Broder begyndte igen at tale om Betræk og Lænestole.

Han saa' paa dem, saaledes som han havde set paa sin Moder om Morgenen, førend han tog af Sted til Trouville; han saa' paa dem som en Fremmed, der iagttager, og han havde i Virkeligheden ogsaa Indtrykket af, at han pludselig var kommen ind i en ukendt Familie.

Især Faderen forbausede hans Øjne og hans Tanke. Denne tykke, oppustede, tilfredse og skikkelige Mand, var det virkelig hans Fader? Nej, nej, Jean lignede ham ikke i nogen Retning.

Hans Familie! For to Dage siden havde en ukendt og ondsindet Haand, en død Mands Haand, flaaet og revet over, ét for ét, alle de Baand, der bandt disse fire Mennesker til hverandre. Det var forbi, det var bristet. Han havde ikke mere nogen Moder, thi da han ikke kunde ære hende med den ubetingede, ømme og hellige Ærbødighed, som en Søns Hjerte kræver, kunde han ikke længere elske hende som før; han havde ikke mere nogen Broder, eftersom denne Broder var en Fremmeds Søn; det eneste, han havde tilbage, var en Fader, denne tykke Mand, som han, skønt han gerne vilde, ikke kunde holde af.

Og pludselig udbrød han:

„Hør, det er sandt, Mo'r, har Du fundet det Portræt?"

Hun spilede overrasket Øjnene op:

„Hvilket Portræt?"

„Maréchals Portræt."

„Nej . . . det vil sige jo . . . jeg har ikke fundet det, men jeg tror, at jeg ved, hvor det er."

„Hvad er det for noget?" spurgte Roland.

Pierre sagde til ham:

„Et lille Portræt af Maréchal, der i gamle Dage stod i Dagligstuen i Paris. Jeg tænkte, at Jean vilde være glad ved at eje det."

Roland udbrød:

„Ja vist saa, ja vist saa, det husker jeg udmærket, det er jo ikke længere siden end i Slutningen af forrige Uge, at jeg har set det igen. Din Moder fandt det i sin Sekretær, da hun ordnede sine Papirer. Det var Torsdag eller Fredag. Det kan Du da nok huske, Louise? Jeg var i Færd med at barbere mig, da Du tog det frem af en Skuffe og lagde det paa en Stol ved Siden af Dig sammen med en Bunke Breve, hvoraf Du brændte Halvdelen. Var det forresten ikke løjerligt, at Du skulde faa fat paa det Portræt knapt to eller tre Dage før Jeans Arv? Hvis jeg troede paa Varsler, vilde jeg sige, at det var et!"

Fru Roland svarede roligt:

„Ja, ja, jeg ved, hvor det er; om lidt skal jeg gaa ind og hente det."

Hun havde altsaa løjet! Hun havde løjet, da hun den samme Morgen havde svaret Sønnen, der spurgte hende om, hvad der var bleven af det lille Billede:

„Det ved jeg ikke rigtig . . . maaske har jeg det i min Sekretær."

Hun havde set det, rørt ved det, haft det i sine Hænder og betragtet det for nogle Dage siden, saa havde hun atter skjult det i sin hemmelige Skuffe sammen med Brevene, sine Breve fra ham.

Pierre saa' paa sin Moder, der havde løjet. Han saa' paa hende med den fortvivlede Vrede, en Søn føler, naar han bedrages og skuffes i sin helligste Følelse, og med samme Skinsyge som en Mand, der længe har været blind og endelig opdager et skammeligt Forræderi. Hvis han, hendes Barn, havde været denne Kvindes Mand, saa vilde han have grebet hende om Haandleddene, ved Skuldrene eller i Haaret, og kastet hende om paa Gulvet, slaaet hende, trampet paa hende, knust hende! Men han kunde intet sige, intet gøre, intet vise, intet afsløre. Han var hendes Søn, han havde intet at hævne, han var ikke blevet bedraget.

Jo, alligevel, hun havde bedraget ham, bedraget ham i hans Kærlighed, bedraget ham i hans fromme Ærbødighed. Det var hendes Pligt overfor ham at holde sig brødefri, saaledes som det er alle Mødres Pligt overfor deres Børn. Hvis det Raseri, der gennembævede ham, næsten naaede op til Had, saa var det, fordi han betragtede hende som mere brødefuld overfor ham end selv overfor hans Fader.

Kærligheden mellem Mand og Kvinde er en frivillig

Pagt, hvor den, som svigter, kun gør sig skyldig i Troløshed; men naar en Kvinde er bleven Moder, er hendes Pligter blevet større, thi Naturen har betroet hende en hel Slægt. Hvis hun da bukker under, er hun fejg, uværdig og skamløs.

„Det er lige meget," sagde pludselig Roland, idet han strakte Benene fra sig under Bordet, saaledes som han hver Aften plejede, naar han slubrede sit Glas Solbærrom i sig, „det er slet ikke saa galt at leve, naar man ingenting har at bestille og sidder nogenlunde lunt inden Vægge. Jeg haaber, at Jean nu vil give os nogle ekstragode smaa Middage. Skidt med, om jeg saa en Gang imellem faar en Smule ondt i Maven."

Han vendte sig om mod sin Kone:

„Gaa saa ind og hent det Portræt, min Skat, Du er jo færdig med at spise. Det vil ogsaa glæde mig at se ham igen."

Hun rejste sig, tog et Lys og gik ud. Efter en Fraværelse, der forekom Pierre lang, skønt den ikke havde varet tre Minutter, kom hun smilende tilbage med et Billede i en forgyldt Ramme af gammeldags Form i Haanden.

„Her er det," sagde hun, „jeg fandt det næsten lige straks."

Doktoren var den første, der havde rakt Haanden

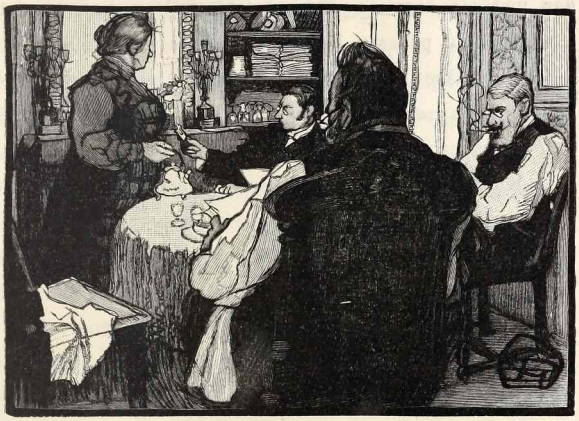
ud. Han tog Portrættet, holdt det langt ud fra sig og undersøgte det opmærksomt. Saa, da han følte, at hans Moder saa' paa ham, løftede han sine Øjne og fæstede dem paa Broderen som for at sammenligne. Han var lige ved at lade sig rive med af sin Hæftighed og sige: „Tænk, det ligner Jean!" Men selv om han ikke turde udtale disse frygtelige Ord, viste han dog tydelig sin Tanke ved den Maade, hvorpaa han sammenlignede det levende Ansigt med det malede.

De havde ganske vist flere fælles Træk, det var det samme Skæg og den samme Pande, men der var ikke noget tilstrækkeligt bestemt, til at man kunde erklære: „Det er Faderen, og det er Sønnen!" Det var snarere en ubestemmelig Familielighed, den Beslægtethed i Fysiognomierne, der fremstaar gennem det samme Blod. Men hvad der for Pierre var endnu mere afgørende end Slægtskabet mellem disse to Ansigter, var, at hans Moder havde rejst sig og havde vendt Ryggen til for med overdreven Langsomhed at lukke Sukkeret og Solbærrommen ind i Vægskabet.

Hun havde forstaaet, at han vidste Besked eller i det mindste, at han nærede Mistanke.

„Ræk mig det," sagde Roland.

Pierre rakte Billedet over til sin Fader, der trak

Lyset hen til sig for bedre at kunne se. Saa mumlede han med rørt Stemme:

„Stakkels Fyr! Ja, saadan saa' han ud den Gang, da vi lærte ham at kende. Herregud, hvor det gaar hurtigt! Han saa' alligevel godt ud paa det Tidspunkt, og saa var han saa velopdragen, ikke sandt, Louise?"

Da hans Kone ikke svarede, fortsatte han:

„Og hvilken ligelig Karakter! Jeg har aldrig set ham i daarligt Humør. Naa, nu er det altsammen forbi, der er ikke mere noget tilbage . . . uden det, som han har efterladt Jean. Ja, man kan da ikke nægte, at han

har vist sig som en god og trofast Ven lige til det sidste. Selv paa sin Dødsseng glemte han os ikke."

Nu strakte Jean ogsaa Armen ud for at tage Portrættet, han saa' nogle Øjeblikke paa det, saa sagde han bedrøvet:

„Jeg kan slet ikke kende ham igen. Jeg husker ham kun med hans hvide Haar."

Og han rakte Billedet til sin Moder. Hun kastede et Blik, der hastigt ligesom frygtsomt gled til Side, paa det, saa sagde hun med sin naturlige Stemme:

„Nu tilhører det Dig, lille Jean, Du er jo hans Arving. Vi kan tage det med hen i den nye Lejlighed."

Og da de i det samme gik ind i Dagligstuen, stillede hun Portrættet fra sig paa Kaminhylden ved Siden af Uret, hvor det havde staaet i gamle Dage.

Roland stoppede sin Pibe, Pierre og Jean tændte Cigaretter. Naar de røg deres Cigaret efter Middagen, plejede den ene af dem at gaa frem og tilbage i Stuen, medens den anden borede sig ned i en Lænestol og slog Benene overkors. Faderen satte sig altid overskrævs paa en Stol og spyttede Langspyt ind i Kaminen.

Fru Roland havde sin Plads paa en lav Stol ved Siden af et lille Bord, hvorpaa Lampen stod; hun broderede, strikkede eller navnede Linned.

Den Aften begyndte hun paa et Broderi, som var

bestemt til Jeans Sovekammer. Det var et vanskeligt og indviklet Arbejde, der i Begyndelsen lagde Beslag paa hele hendes Opmærksomhed. Af og til saa' hendes Øjne, der talte Stingene, dog op fra Broderiet og listede sig, hastig og skjult, over paa den Dødes Portræt, der stod lænet op til Uret. Men hver Gang mødte Doktoren, der med Hænderne paa Ryggen og Cigaretten mellem Læberne med en fire, fem Skridt naaede fra den ene Ende af Dagligstuen til den anden, sin Moders Blik.

Det saa' ud, som om de udspejdede hinanden, som om en Kamp var udbrudt mellem dem; og en smertelig Kval, en uudholdelig Kval, sammensnørede Pierres Hjerte. Forpint og alligevel tilfreds sagde han til sig selv:

„Hvor maa hun lide i dette Øjeblik, hvis hun ved, at jeg har gennemskuet hende!"

Og hver Gang, han kom forbi Kaminen, stansede han nogle Sekunder for at betragte Maréchals lyse Ansigt og derved vise, at han plagedes af en bestemt Tanke. Og dette lille Portræt, der ikke var saa stort som en aaben Haand, var som et levende, ondsindet og skrækindjagende Væsen, der pludselig havde faaet Indpas i dette Hjem, i denne Familie!

Paa én Gang ringede det paa Gadedøren. Fru Roland, der ellers altid var saa rolig, fo'r op med et Sæt, der viste Doktoren, hvor ophidsede hendes Nerver var.

Saa sagde hun:

„Det maa være Fru Rosémilly."

Og hendes Blik vandrede endnu en Gang, fuldt af Angst, over mod Kaminen.

Pierre forstod, eller troede at forstaa, hendes Spænding og hendes Frygt. Kvindernes Blik er gennemtrængende, deres Tanker snare, og deres Sind mistænksomt. Naar den Kvinde, der nu vilde komme ind af Døren, fik Øje paa det ukendte Billede, vilde hun maaske straks ved første Blik opdage Ligheden mellem dette Ansigt og Jeans. Og med det samme vilde hun vide og forstaa alt. Han blev grebet af Angst, en pludselig Angst for, at denne Skam skulde blive afsløret, og da Døren gik op, vendte han sig om, tog det lille Portræt og lod det glide ind under Uret, uden at hans Fader eller Broder saa det.

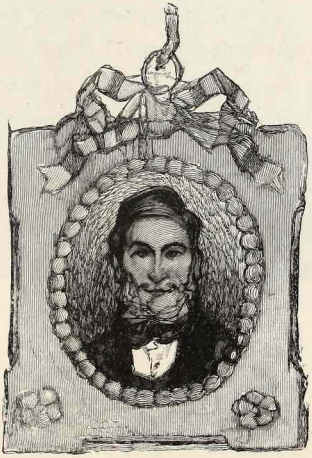
Han mødte paany sin Moders Øjne, der forekom ham forandrede, forvildede og rædselsslagne.

„Goddag," sagde Fru Rosémilly, „jeg kommer for at bede Dem give mig en Kop The."

Men medens de andre trængte sig sammen om hende for at spørge hende om, hvorledes hun havde det, forsvandt Pierre ud igennem Døren, der var bleven staaende aaben.

Da de opdagede, at han var gaaet, blev de meget forbausede.

Jean, der var misfornøjet, fordi han var bange for, at den unge Enke skulde føle sig krænket, mumlede: „Hvilken Bjørn!“

Fru Roland svarede:

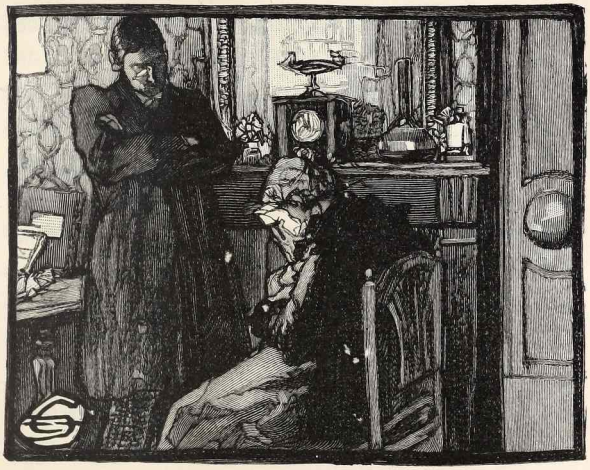
„Du maa ikke være vred paa ham, han er ikke rigtig rask i Dag og desuden er han træt ovenpaa Turen til Trouville.“

„Det er lige meget,“ erklærede Roland, „det er ingen Grund til at rende sin Vej som en gal Mand.“

Fru Rosémilly vilde glatte over det og sagde:

„Nej, vist ikke nej, han har bare listet sig stille bort, det har man Lov til, det gør man altid i Selskaber, naar man føler sig træt og vil tidlig hjem.“

„Ja,“ svarede Jean, „det er meget muligt, at man gør det, naar man er i Selskab, men man behandler ikke sin Familie paa den Maade. Min Broder er virkelig blevet meget hensynsløs i den sidste Tid.“

VI

I en Uge eller to hændte der intet hos Rolands. Faderen fiskede, Jean ordnede sin nye Lejlighed, hjulpet af sin Moder, og Pierre, der var i meget daarligt Humør, viste sig kun ved Maaltiderne.

En Aften spurgte Faderen ham:

„Hvorfor Pokker gaar Du rundt med et saadant

Begravelsesansigt? Du har jo været rent utaalelig i den sidste Tid!"

Doktoren svarede:

„Det er, fordi Livet tynger saa forfærdelig paa mig."

Det kunde den skikkelige Mand slet ikke forstaa, og med en ærgerlig Mine erklærede han:

„Det er min Salighed snart for galt. Siden vi har haft den Lykke med Arven, er det, ligesom om I allesammen er blevne ulykkelige. Man skulde tro, at der var hændt os noget skrækkeligt, at vi gik og græd over en eller anden!"

„Jeg græder ogsaa over nogen," svarede Pierre.

„Gør Du! Hvem er det?"

„Aa, det er én, som Du ikke har kendt, men som jeg holdt altfor meget af."

Roland bildte sig ind, at det drejede sig om et Elskovseventyr, om en letlevende, lille Dame, som Sønnen havde gjort Kur til, og han spurgte:

„Det er formodentlig en Kvinde?"

„Ja, det er en Kvinde."

„Er hun død?"

„Nej, det, der er værre: jeg har mistet hende."

„Naa, saaledes!"

Skønt Roland var forbavset over denne uforudsete Fortrolighed, der ovenikøbet blev vist ham i hans Kones

Nærværelse, og over den løjerlige Tone, hvori hans Søn talte, trængte han ikke mere ind paa ham, thi han var af den Mening, at den Slags Ting ikke vedkommer Trediemand.

Fru Roland havde øjensynlig intet hørt; hun saa' ud til at være syg og var meget bleg. Allerede flere Gange havde hendes Mand, der blev overrasket ved at se hende sætte sig, som om hun faldt ned paa Stolen, og ved at høre hende puste, som om hun ikke længere kunde faa Vejret, sagt til hende:

„Hør, Louise, Du ser daarlig ud. Du overanstrænger Dig vist med Jeans Lejlighed! Herregud, hvil Dig dog en Smule! Det har intet Hastværk, Drengen er rig nok, han kan jo vente."

Hun rystede paa Hovedet uden at svare.

Hendes Bleghed var den Dag blevet saa fremtrædende, at Roland paany lagde Mærke til den.

„Nej, ved Du hvad," sagde han, „dette her gaar slet ikke, stakkels lille Du! Du maa gøre noget for det."

Han vendte sig om imod sin Søn;

„Du kan da ogsaa nok se, at Din Moder er daarlig. Har Du ikke en Gang undersøgt hende?"

Pierre svarede:

„Nej, jeg har ikke lagt Mærke til, at der var noget i Vejen med hende."

Roland blev vred:

„Det er da for Fanden tydeligt nok! Maa jeg spørge: hvad kan det nytte, at Du er Doktor, naar Du ikke en Gang lægger Mærke til, at Din egen Moder er daarlig! Men, Herregud, saa se da paa hende! Nej, man kunde saamænd godt krepere lige foran Næsen af den Herre, uden at han anede det mindste om det!"

Fru Roland havde givet sig til at snappe efter Vejret og var bleven saa ligbleg, at hendes Mand udbrød:

„Men hun besvimer jo!"

„Nej . . . nej, vist ikke nej . . . . det er ingenting . . . det gaar nok over . . . det er ingenting . . ."

Pierre var gaaet hen til hende og saa stift paa hende.

„Saa, saa, hvad er der da i Vejen med Dig?“ sagde han.

Hun gentog med sagte, afværgende Stemme:

„Ingenting . . . det er ingenting . . . jeg forsikrer Dig . . . det er ingenting.“

Roland var gaaet ud for at hente noget Eddike; han kom tilbage og rakte Flasken til Sønnen.

„Dèr . . . Men saa hjælp hende dog! Har Du hørt paa hendes Hjærte i det mindste?“

Pierre bøjede sig over hende for at føle hendes Puls, men hun trak sin Haand tilbage med en saa brysk Bevægelse, at den stødte mod en Stol, der stod ved Siden af hende.

„Nej, ved Du hvad,“ sagde han i en kold Tone, „naar Du er syg, maa Du virkelig lade Dig pleje.“

Hun rejste sig halvt op og rakte ham sin Arm. Hendes Hud brændte og Pulsen slog stormende og uregelmæssig.

Han mumlede:

„Det lader virkelig til at være temmelig alvorligt. Du maa tage nogle beroligende Midler, nu skal jeg skrive Dig en Recept.“

Han satte sig til at skrive, men da han sad bøjet over Papiret, fik en let Støj, et undertrykt Suk, en kort Stønnen og et krampagtig tilbageholdt Aandedræt ham til pludselig at vende sig om.

Hun sad med begge Hænder for Ansigtet og græd.

Roland, der blev aldeles forfjamsket, spurgte:

„Louise, Louise, hvad er der i Vejen med Dig, men hvad er der dog i Vejen med Dig?“

Hun svarede ikke, men saa' ud, som om hun sønderreves af en dyb og skrækkelig Sorg.

Hendes Mand vilde tage hendes Hænder for at fjærne dem fra hendes Ansigt, men hun gjorde Modstand og gentog:

„Nej, nej, nej!“

Han vendte sig om mod Sønnen:

„Men hvad gaar der af hende? Jeg har aldrig set hende saaledes.“

„Det er ingenting,“ sagde Pierre, „blot en lille nervøs Krise.“

Han havde en Fornemmelse af, at det gjorde hans Hjerte godt at se hende saa forpint, at hendes Smerte lettede hans egne Kvaler og formindskede hendes Brøde overfor ham. Han saa' paa hende som en Dommer, der er tilfreds med sit Arbejde.

Men pludselig rejste hun sig, styrtede hen imod Døren med en saadan Fart, at de andre ikke en Gang fik Tid til at tænke paa at stanse hende, og løb ovenpaa og lukkede sig inde i Sovekammeret.

Roland og Doktoren blev staaende og saa' forbløffet paa hinanden.

„Forstaar Du noget af dette her?" spurgte Faderen.

„Ja," svarede Sønnen, „det stammer simpelthen fra et lille nervøst Tilfælde, som er ret hyppigt hos Kvinder i Moders Alder. Hun vil sandsynligvis faa mange flere af den Slags Anfald."

Det slog til. Næsten hver Dag fik hun et Anfald, og det saa' ud, som om det var Pierre, der blot med et Ord fremkaldte det, som om han sad inde med Hemmeligheden til hendes løjerlige og ukendte Sygdom. Han spejdede paa hendes Ansigt efter ethvert Udtryk, der kunde tyde paa, at hun var faldet lidt til Hvile, og med en Inkvisitors Snedighed genopvakte han med et eneste Ord den for et Øjeblik neddæmpede Lidelse.

Han selv led lige saa meget som hun! Han led forfærdeligt over ikke længere at kunne elske hende og over ikke længere at kunne respektere hende. Og han led ved at pine hende! Naar han rigtig havde revet op i det blodige Saar, som han havde aabnet i dette Kvinde- og Moderhjerte, naar han rigtig følte, hvor fortvivlet og elendig hun var, saa gik han alene ud i Byen, saa pint af Samvittighedsnag, saa rørt af

Medlidenhed og saa trøstesløs over saaledes at have knust hende under sin sønlige Foragt, at han havde Lyst til at kaste sig i Havet, til at drukne sig for at faa en Ende paa det.

Aa, hvor gerne vilde han nu ikke have tilgivet! Men han kunde ikke, thi han var ude af Stand til at glemme. Hvis han blot kunde lade være med at lade hende lide, men det kunde han heller ikke, da han stadig led selv! Han kom hjem til Maaltiderne, opfyldt af godsindede Beslutninger, men saa snart han fik Øje paa hende, saa snart han saa' hendes Blik, der tidligere var saa lige og saa ærligt, vige frygtsomt og flakkende til Side, maatte han mod sin Villie lade staa til, han kunde ikke stanse de ubarmhjertige Sætninger, der steg op til hans Læber. Den skændige Hemmelighed, som kun de to alene kendte, hidsede ham op imod hende. Det var en Gift, som var gaaet over i hans Blod og gav ham Lyst til at bide som en gal Hund.

Intet hindrede ham længere i bestandig at sønderrive hende, thi Jean boede nu næsten helt i sin nye Lejlighed, han kom kun hjem om Aftenen for at spise til Middag og overnatte hos Familien.

Han lagde ofte Mærke til Broderens Bitterhed og Heftighed, som han tilskrev Udslag af Skinsyge. Han lovede sig selv at foreholde ham hans Opførsel og en

Gang ved Lejlighed at give ham en ordentlig Lektion, thi disse stadige Scener gjorde det daglige Liv yderst pinligt. Men da han levede saa meget for sig selv, led han mindre under Pierres Brutalitet, og hans Angst for at faa Vrøvl drev ham til at være taalmodig. Pengene havde desuden beruset ham, og hans Tanker kredsede for det meste kun om Ting, der havde en direkte Interesse for ham selv. Naar han kom hjem, var han optaget af en Mængde smaa nye Bekymringer, snart var det Snittet paa en Jakke, snart Formen af en Filthat og snart den passende Størrelse af hans Visitkort, der beskæftigede ham. Han drøftede omstændeligt alle Enkelthederne i Husets Indretning; der skulde Hylder i Vægskabet i hans Soveværelse, hvor han vilde gemme sit Linned, slaas Knagerækker op i Forstuen og anbringes en elektrisk Klokke paa Entrédøren, saa at ingen kunde liste sig ind uden at blive hørt.

Det var bleven bestemt, at de i Anledning af den nye Lejligheds Indvielse skulde foretage en Udflugt til Saint-Jouin; de skulde spise til Middag ude og afslutte Dagen med om Aftenen at drikke The hos Jean. Roland vilde sejle derhen, men da der var temmelig langt og man kunde risikere at faa Modvind, blev det overstemt og der blev lejet en Char-à-banc.

De kørte Klokken ti for at kunne være der ved

Frokosttid. Den støvede Landevej snoede sig gennem det normanniske Landskab, som de bølgende Marker og Gaardene, der var helt omgivne af Træer, fik til at ligne en endeløs Park. De to svære Heste travede af Sted i sindigt Trav og inde i Vognen sad Familien Roland, Fru Rosémilly og Kaptejn Beausire tavse og døsige af Støjen fra Hjulene. De lukkede Øjnene for at undgaa Støvet, der stod som en Sky omkring dem.

Det var lige ved Høsttid. Ved Siden af de mørkegrønne Kløvermarker laa de skingrende grønne Roemarker, medens det gule Korn kastede et lyst og gyldent Skær over Landskabet. Det saa' ud, som om det havde inddrukket Sollyset, der dryssede ned over det. Hist og her var man allerede begyndt at høste og paa de Marker, hvor Leerne var kommen i Virksomhed, saa's Høstkarle, der svingede sig frem, idet de lod den store vingeformede Klinge glide langs med Jorden.

Da de havde kørt i to Timer, drejede Char-à-banc'en af tilvenstre og kom forbi en Vindmølle, der melankolsk drejede rundt, et halvraaddent, dødsdømt, trist, graat Vrag, en af de sidste Overlevende af de gamle Møller. Saa svingede Vognen ind i en smuk Gaard og stansede foran en koket Bygning, en Kro, der var berømt paa hele Egnen.

Værtinden, som gik under Navnet „den kønne Alphon-

sine", kom smilende ud for at tage imod Selskabet og rakte Haanden ud til de to Damer, der ængstelig betænkte sig paa at stige ned ad det høje Vogntrin.

Under et Telt ved Kanten af en Eng, der var overskygget af Æbletræer, sad allerede nogle Gæster og spiste Frokost. Det var Parisere, der var komne fra Étretat. Inde fra Huset lød Stemmer, Latter og Støj af Service.

De maatte spise i et Gæsteværelse, da alle Spiseværelserne var optagne. Pludselig fik Roland Øje paa nogle Rejenet, der hang paa Væggen.

„Hoho," skreg han, „kan man fiske Rejer her?"

„Ja," svarede Beausire. „Det er ovenikøbet det Sted, hvor der er flest paa hele Kysten."

„Det var min Salighed storartet. Skal vi ikke gaa ud og prøve efter Frokost?"

Det traf sig netop saa heldigt, at det var Lavvande ved Tretiden, og de bestemte derfor, at de alle skulde tilbringe Eftermiddagen ude mellem Klipperne for at lede efter Rejer.

De spiste kun lidt, for at Blodet ikke skulde stige dem til Hovedet, naar de gik med Fødderne i det kolde Vand. De vilde desuden gemme Appetiten til Middagen, som skulde være særlig flot, og som blev bestilt at staa færdig Klokken sex, naar de kom tilbage.

Roland kunde næsten ikke styre sin Utaalmodighed Han vilde absolut købe de særlige Apparater, som bruges til denne Fangst, og som meget ligner de Ketschere, man benytter til at fange Sommerfugle med.

Det er smaa Netposer, der er gjort fast til en rund Træring, som er fæstet paa Enden af en lang Stok. Men Alphonsine, der stadig smilte, laante dem sine. Derpaa hjalp hun de to Damer med at gøre et improviseret Toilette, for at deres Kjoler ikke skulde blive ødelagte. Hun gav dem nogle grove Skørter, tykke Uldstrømper og Seglgarnstøfler. Herrerne tog deres

Strømper af og købte Tøfler og Træsko hos Stedets Skomager.

Saa begav de sig paa Vej med Nettet over Skulderen og en Fiskekurv paa Ryggen. Fru Rosémilly tog sig overordentlig nydelig ud i denne Dragt, som fik hende til at ligne en lille, frejdig Bondepige.

Skørtet, som Krokonen havde laant hende, og som var koket løftet op og hæftet med et Sting, saa at hun uden Frygt kunde løbe og springe om mellem Klipperne, blottede Anklen og det nederste af Læggen, en lille, smidig og stærk Kvindelæg. Hun havde taget Korsettet af for at kunne bevæge sig uden Tvang, og til Hovedet havde hun fundet en mægtig Gartnerhat af gult Straa med en Kæmpeskygge, som hun havde smækket op paa den ene Side og fæstet med en Tamariskgren; denne Hovedbedækning gav hende et dristigt, officersagtigt Tilsnit.

Siden Jean havde faaet sin Arv, havde han hver Dag spurgt sig selv, om han skulde gifte sig med hende eller ikke. Hver Gang han saa' hende, følte han sig fast besluttet paa at gøre hende til sin Kone, men saa snart han var alene, tænkte han, at naar man ser Tiden an, saa forhaster man sig ikke. Hun var nu mindre rig end han, thi hun havde kun en tolv Tusinde Francs i aarlig Indtægt, men hendes Penge var solidt anbragte

i Gaarde og i Grunde, der vendte ud imod Havres Havnebassiner, og alt det kunde senere stige betydelig i Værdi. Deres Formue var altsaa omtrent lige stor, og han var ikke i Tvivl om, at han syntes overordentlig godt om den unge Enke.

Da han saa' hende gaa dèr foran sig, tænkte han: „Naa, jeg maa vel tage en rask Beslutning. Jeg er sikker paa, at jeg ikke kan finde noget bedre!"

De fulgte en lille Dal, der fra Landsbyen løb skraat ned mod Klinten, og Klinten, som laa ved Enden af denne Dal, var firsindstyve Meter over Havets Overflade. Langt nede, indrammet af de grønne Bakker, der skraanede ned tilhøjre og tilvenstre, skinnede en stor Trekant Vand som blaat Sølv i Sollyset, og et næppe synligt Sejl tog sig helt dernede ud som et lille Insekt. Den blaa Himmel gik til den Grad i ét med Vandet, at det var umuligt at sige, hvor Himlen hørte op og Havet begyndte; og mod denne lyse Horisont aftegnede sig skarpt Omridsene af de to Damer, der gik foran de tre Herrer.

Jean saa' med et tindrende Blik paa Fru Rosémillys tynde Ankel, fine Ben, smidige Hofter og store, udfordrende Hat, der flygtede foran ham. Og denne Flugt hidsede hans Attraa og drev ham til en af den Slags afgørende Beslutninger, som frygtsomme og tøvende

Mennesker paa én Gang kan tage. Den lune Luft, der blandede sig med Duften fra Kysten, Tjørnene, Kløveren og Græsset, og Havlugten fra de nøgne Klipper gjorde ham endnu mere oprømt og fyldte ham med en mild Beruselse. Og han bestemte sig lidt mere for hvert Skridt, for hvert Sekund, for hvert Blik, som han kastede paa den unge Kvindes spænstige Skikkelse. Han besluttede, at han ikke længere vilde betænke sig, han vilde sige hende, at han elskede hende, og at det var hans højeste Ønske at faa hende til Hustru. Han kunde benytte sig af Fiskeriet, der vilde gøre det let for ham at blive alene med hende; det vilde desuden være en smuk Ramme, et passende Sted at tale om Kærlighed, naar de sad med Fødderne i det klare Vand og saa' Rejerne med deres lange Skæg smutte om mellem Tangen.

Da de kom til den anden Ende af Dalen ved Kanten af Kløften, fik de Øje paa en lille Sti, der snoede sig ned ad Klinten, og under dem, omtrent halvvejs mellem Havet og Bjergets Fod, et overraskende Kaos af uhyre, sammenstyrtede, væltede Klipper, der var dynget op ovenpaa hinanden paa en Slags græsklædt og bølgeformet Eng, som var dannet af tidligere Sammenstyrtninger, og som strakte sig, saa langt Øjet naaede, mod Syd. Paa dette lange Baand af Krat og Grønsvær, der saa'

ud, som om det var gennemrystet af vulkanske Trækninger, lignede de nedfaldne Klipper Ruinerne af en stor, forsvunden Stad, der en Gang i gamle Dage havde set ud over Havet med den endeløse Klints hvide Mur som Baggrund.

„Nej, hvor det er smukt," sagde Fru Rosémilly og stansede.

Jean havde indhentet hende og med bankende Hjerte bød han hende Haanden for at hjælpe hende ned ad den smalle Trappe, der var hugget ind i Kløften.

De gik i Forvejen, medens Beausire, som gjorde sine korte Ben ganske stive for bedre at staa imod, galant rakte sin Arm til Fru Roland, der var helt bedøvet af det tomme Rum foran hende.

Roland og Pierre kom sidst, og Doktoren maatte næsten slæbe Faderen, der var saa betaget af Svimmelhed, at han havde sat sig ned og lod sig glide paa Bagdelen fra Trin til Trin.

De to unge Mennesker, som var i Spidsen, kom hurtigt af Sted, og de fik snart tæt ved Stien Øje paa en lille Træbænk, der indbød til Hvile ved Siden af en lille Stribe klart Vand, som vældede ud fra et lille Hul i Klinten. Den faldt først ned i et Bassin, saa stort som en Kumme, som den selv havde udhulet, saa brusede den i et Vandfald af knap to Fods Højde længere

ned, flygtede tværs over Stien, hvor et Tæppe af Vandgræs var skudt frem, og forsvandt derpaa i Tjørnene og Græsset ude i den bølgende Slette mellem de ophobede, sammenstyrtede Klipperester.

„Aa, hvor jeg er tørstig!“ udbrød Fru Rosémilly.

Men hvorledes skulde hun bære sig ad med at drikke? Hun forsøgte at øse op i sin hule Haand, men Vandet slap bort mellem Fingrene paa hende. Jean fik en Idé. Han lagde en Sten midt paa Vejen, og hun knælede paa den for med sine Læber, der paa denne Maade kom i den rette Højde, at drikke af selve Kilden.

Da hun atter løftede Hovedet, var hun helt bedækket med smaa glimrende Draaber, som i tusindvis var saaet ud over hendes Ansigt, hendes Haar, hendes Øjenvipper og hendes Kjoleliv. Jean, der stod bøjet over hende, mumlede:

„Hvor De er smuk!"

Hun svarede i samme Tone, hvori man skænder paa et Barn:

„Vil De værsgo' tie stille!"

Det var de første lidt galante Ord, som blev vekslet mellem dem.

„Naa," sagde Jean meget forvirret, „det er vist bedst, at vi kommer videre, inden de andre indhenter os."

Han havde lige tæt ved dem faaet Øje paa Kaptejn Beausires Ryg. Kaptajnen gik baglænds for med begge Hænder at kunne støtte Fru Roland. Noget højere oppe kom Roland, som stadig lod sig glide ned paa den bageste Del af sine Bukser, idet han kravlede med Hænder og Fødder som en Skildpadde, medens Pierre gik foran ham og passede paa ham.

Stien blev nu mindre stejl og blev fra en Trappe til en smal, nedadskraanende Gang, der snoede sig ud og ind mellem de uhyre Blokke, som i sin Tid var styrtet ned fra Klinten. Fru Rosémilly og Jean gav sig til at løbe og var snart nede paa Rullestensbredden,

som de skyndte sig over for at naa ud mellem Skærene. De ragede op over en lang, flad Strækning, som var helt bedækket med grøn Tang, hvori der glimtede talløse Vandpytter. Havet var gaaet sin Vej og saa's langt, langt borte bag ved denne blanke, sortgrønne Tangmark.

Jean smøgede sine Benklæder op til Knæene og sine Ærmer til Albuerne for uden Frygt at kunne plaske ud i Vandet. Saa sagde han: „Fremad!“ og sprang resolut ud i den første Pyt.

Den unge Enke, som var mere forsigtig, skønt ogsaa hun var fast bestemt paa om lidt at vade ud i Vandet, trippede frygtsomt omkring Pytten, thi hun gled paa de slimede Planter.

„Ser De noget?“ spurgte hun.

„Ja, jeg ser Deres Ansigt, som spejler sig i Vandet.“

„Hvis De ikke ser andet, saa faar De virkelig en sløj Fangst.“

Han mumlede i en smægtende Tone:

„Aa, kunde jeg blot faa en saadan Fangst, saa ønskede jeg mig ingen anden.“

Hun lo:

„Saa forsøg — De skal se, hvor pænt det slipper gennem Deres Net.“

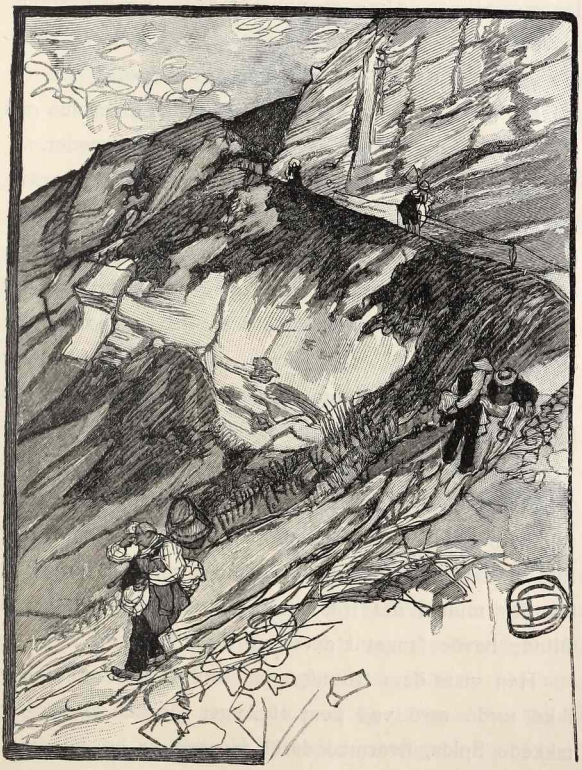
„Det gik maaske alligevel — hvis De vil?“

„Jeg vil se Dem fange Rejer og intet mere . . . for Øjeblikket.“

„De er ubarmhjertig . . . . Men lad os saa komme længere bort, her er ingenting.“

Han rakte hende sin Haand, for at hun ikke skulde falde paa de fedtede Klipper. Hun støttede sig lidt ængsteligt til den og pludselig følte han sig gennemstrømmet af Kærlighed, gennembævet af Attraa og Længsel efter hende, som om den Elskovssygdom, der spirede i ham, havde ventet paa denne Dag for helt at udfolde sig.

De kom snart til en dybere Sænkning i Havbunden, hvor der under det glitrende Vand, som gennem en usynlig Revne rislede ud mod det fjerne Hav, bølgede

et Væld af tynde og fine, ejendommeligt farvede Planter, lange rosenrøde og lysegrønne Haar, der syntes at svømme.

Fru Rosémilly udbrød:

„Se, se, dèr er én! En stor én, dernede!"

Nu fik han ogsaa Øje paa den og steg resolut ned i Hullet, skønt Vandet naaede ham til Bæltestedet.

Men Dyret virrede med sine lange Skæghaar og veg langsomt tilbage foran Nettet. Jean drev det henimod Tangen, hvor han var vis paa at fange det. Da det følte sig helt spærret inde, gled det i et pludseligt Sæt hen over Nettet, skød som en Pil gennem Pytten og forsvandt.

Den unge Enke, som dirrende af Spænding havde fulgt Jagten, kunde ikke tilbageholde et Skrig:

„Aa, Klodrian!"

Han blev ærgerlig og med en uvilkaarlig Bevægelse trak han sit Net gennem en Fordybning, der var helt fuld af Tang. Da han atter tog det op til Overfladen, laa der midt i det tre store, klare Rejer, som han i Blinde havde fanget i deres usynlige Skjul.

Han viste dem triumferende til Fru Rosémilly, der ikke turde røre ved dem af Angst for den skarpe og takkede Spids, hvormed deres Hovede er bevæbnet.

Endelig tog hun en rask Beslutning, greb med to Fingre om et af de lange Skæghaar og smed Dyrene,

det ene efter det andet, op i sin Kurv sammen med en Smule Tang for at holde dem i Live. Da hun lidt efter fandt en Vandpyt, der ikke var saa dyb, vovede hun sig tøvende ud i den. Da det kolde Vand slog op om hendes Fødder, blev hun et Øjeblik staaende for at snappe efter Vejret; saa gav hun sig selv til at fiske. Hun var listig og behændig, hendes Haand var smidig, og hun havde det rette Jægerinstinkt. Næsten hver Gang hun havde ladet sit Net slæbe gennem Vandet, kom det op fuldt af Rejer, der havde ladet sig narre og overliste af den beregnede, tilsyneladende Langsomhed i hendes Forfølgelse.

Jean fangede ikke flere, men han fulgte bagefter hende, Skridt for Skridt, rørte ved hende, bøjede sig ned over hende, fremhyklede en dyb Fortvivlelse over sin Kejtethed og vilde have, at hun skulde lære ham, hvorledes han skulde bære sig ad.

„Aa, vis mig det, vis mig det en Gang!“ sagde han.

Deres Hoveder afspejlede sig ved Siden af hinanden i det klare Vand mod Tangplanternes mørke Baggrund, og Jean smilte til dette Ansigt, der kiggede op paa ham, og kunde ikke bare sig for af og til paa Spidsen af sine Fingre at kaste et Kys ned til det.

„Uf, hvor De er kedelig,“ sagde den unge Fru, „ved De ikke, at man aldrig skal gøre to Ting paa én Gang?“

Han svarede:

„Jeg gør heller ikke mere end én. Jeg elsker Dem."

Hun rettede sig op og sagde i en alvorlig Tone:

„Hør, hvad er der gaaet af Dem i de sidste ti Minutter? Har De rent tabt Hovedet?"

„Nej, jeg har ikke tabt Hovedet. Jeg elsker Dem og jeg drister mig endelig til at sige det til Dem."

De stod lige midt i den salte Vandpyt, der gjorde dem vaade helt op ad Benene, og med Hænderne, hvoraf Vandet drev, støttet paa deres Net. De saa' hinanden dybt ind i Øjnene.

I en halvt spøgende, halvt ærgerlig Tone svarede hun:

„Hvor det er ugalant af Dem at tale til mig om saadan noget i dette Øjeblik! Kunde De ikke have ventet til en anden Dag i Stedet for at ødelægge Fornøjelsen ved at fiske for mig?"

Han hviskede:

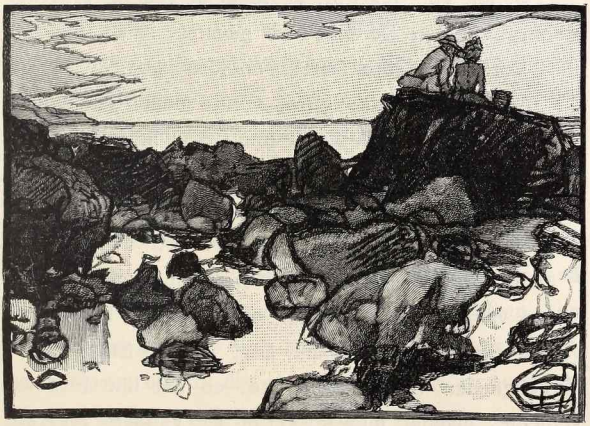
„Tilgiv mig, men jeg kunde ikke længere tie. Jeg har længe elsket Dem, men i Dag har De beruset mig, saa jeg er lige ved at gaa fra Forstanden."

Det saa' ud, som om hun med ét tog sit Parti og fandt sig i at give Afkald paa sin Fornøjelse og tale om Forretninger.

„Lad os sætte os hen paa den Klippe," sagde hun, „dèr kan vi tale roligt sammen."

De kravlede op paa en lidt højere liggende Klippe, og da de havde sat sig til Rette midt i Solskinnet, Side om Side, med Benene hængende ned, fortsatte hun:

„Kære Ven, De er ikke længere noget Barn, og jeg er ikke nogen ung Pige. Vi ved begge to fuldt

vel, hvad det er, det drejer sig om, og vi er i Stand til at veje alle Følgerne af vore Handlinger. Naar De i Dag har bestemt Dem til at erklære mig Deres Kærlighed, saa formoder jeg, som naturligt er, at De ønsker at gifte Dem med mig."

Han havde ikke ventet sig en saa klar Udredning af Situationen og svarede lidt flov:

„Ja selvfølgelig."

„Har De talt med Deres Fader og Moder om det?"

„Nej, jeg vilde først vide, om De vilde have mig."

Hun rakte ham sin endnu vaade Haand, og da han betaget lagde sin i den, sagde hun:

„Ja, jeg vil. Jeg tror, at De er et godt og et ærligt Menneske. Men De maa ikke glemme, at jeg ikke for alt i Verden vil gøre Deres Forældre imod."

„Aa, kan De virkelig tro, at min Moder ikke skulde have forudset noget, og at hun vilde holde af Dem, som hun holder af Dem, hvis det ikke var hendes Ønske, at vi to skulde faa hinanden?"

„Det er sandt, jeg er noget forvirret."

De tav. Han undrede sig tværtimod over, at hun kunde være saa lidt forvirret, saa fornuftig. Han havde ventet sig en Slags galant Leg, smaa Afslag, der i Virkeligheden var et Samtykke, en hel lille Elskovskomedie, blandet med Fiskeriet og Vandets Plasken. Og nu var det afgjort! Med en Snes Ord følte han sig bundet, gift. De havde ikke mere noget at sige hinanden, eftersom de var enige, og de sad begge to lidt forlegne over, hvad der saa hurtigt var foregaaet mellem dem, og tillige en Smule flove; de turde ikke tale sammen, de turde ikke mere fiske, de vidste ikke, hvad de skulde gøre.

Rolands Stemme reddede dem:

„Kom herhen! Kom herhen, Børn! Kom, skal I se Beausire. Han plyndrer minsandten hele Havet!"

Kaptejnen gjorde en vidunderlig Fangst. Han var gennemblødt lige op til Livet, men han ænsede det ikke; han vandrede fra Pyt til Pyt, saa' med et eneste Øjekast, hvor der var et godt Sted, og drog med en sikker og langsom Bevægelse sit Net gennem alle de skjulte Hulninger under Tangen.

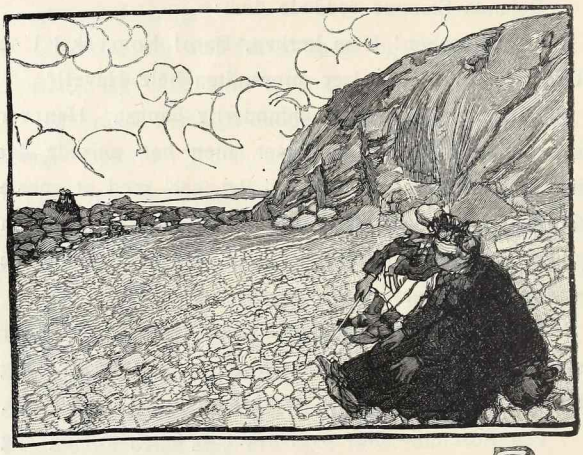
Og de smukke, gennemsigtige, graablonde Rejer sprællede i hans Haand, naar han med et raskt Tag tog dem op af Nettet for at kaste dem op i sin Kurv.

Fru Rosémilly blev overrasket og begejstret og veg ikke mere fra ham, men efterlignede ham, saa godt hun kunde, og glemte næsten sit Løfte og Jean, som drømmende traskede lige bag efter hende, for ganske at hengive sig til den barnlige Glæde at overraske Dyrene under den drivende Tang.

Pludselig udbrød Roland:

„Der kommer skam Mo'r!"

Fru Roland var først bleven tilbage paa Strandbredden sammen med Pierre, thi ingen af dem havde Lyst til at løbe rundt mellem Klipperne og plaske omkring i Vandpytterne, men alligevel var de betænkelige ved at være alene med hinanden. Hun var bange for

Sønnen og han var bange for hende og for sig selv, bange for sin Grusomhed, som han ikke formaaede at holde i Tømme.

De satte sig ikke desto mindre ved Siden af hinanden paa Rullestenene.

Og i Solskinnet, der mildnedes af den friske Havvind, foran den vide Horisont med det stille blaa, sølvglitrende Vand, tænkte de begge paa samme Tid:

„Hvor vi vilde have haft det rart her i gamle Dage!"

Hun turde ikke tale til Pierre, da hun vidste, at han vilde svare hende med en Ondskabsfuldhed, og

han turde ikke tale til sin Moder, da han paa sin Side ogsaa godt vidste, at han mod sin Vilje vilde gøre det paa en Maade, der pinte hende.

Med Spidsen af sin Stok stødte han til de runde Sten, fik dem til at trille og slog paa dem. Hun havde taget tre eller fire Smaastene og kastede dem med en langsom, mekanisk Bevægelse fra den ene Haand til den anden, medens hun med et tomt Blik stirrede frem for sig. Paa én Gang fik hun ude mellem Skærene Øje paa sin Søn, Jean, der fiskede sammen med Fru Rosémilly, og hun blev ved at følge dem, udspejdende deres Bevægelser. Med sit moderlige Instinkt havde hun forstaaet, at de talte anderledes sammen, end de plejede. Hun saa' dem snart Side om Side bøje sig forover for at se paa hinandens Spejlbillede i Vandet og snart staa stille lige overfor hinanden, som om de udspurgte hinandens Hjerter; tilsidst klatrede de op og satte sig paa Klippen for at give hinanden det bindende Løfte.

Deres Omrids, der tegnede sig klart og skarpt og syntes at være ganske ene midt i Horisonten, fik i det vide Rum, som kun begrænsedes af Himlen, Havet og Klipperne, et storladent og symbolsk Anstrøg.

Pierre havde ligeledes siddet og iagttaget dem og pludselig banede en kort, tør Latter sig Vej over hans Læber.

Uden at vende sig om imod ham spurgte Fru Roland:

„Hvad gaar der af Dig?“

Han lo stadig haanligt:

„Jeg sidder og lærer. Jeg tager Undervisning i, hvorledes man forbereder sig til at blive Hanrej.“

Det gav et Sæt i hende af Vrede og Harme; hun følte sig stødt over Udtrykket og rasende over, hvad hun troede at forstaa:

„Hvem er det, Du hentyder til?“

„Til Jean selvfølgelig! Det er meget pinligt at se dem saaledes.“

Hun mumlede med en lav Stemme, der skælvede af Bevægelse:

„Aa, Pierre, hvor Du er grusom! Den Kvinde er Hæderligheden selv. Din Broder kunde ikke finde nogen bedre.“

Han slog en støjende og beregnet Latter op:

„Ha, ha, ha! Hæderligheden selv! Alle Kvinder er Hæderligheden selv, og deres Mænd er allesammen — Hanrejer. Ha, ha, ha!“

Uden at svare rejste hun sig, gik hurtigt ned over de skraanende Rullestene og med Fare for at glide eller falde i et af Hullerne, der var skjult under Tangen, og brække en Arm eller et Ben næsten løb hun, uden at se hverken tilhøjre eller tilvenstre og tværs igennem Vandpytterne, ned til sin anden Søn.

Da Jean saa' hende komme, raabte han til hende:

„Naa Mo'r, har Du alligevel bestemt Dig til at være med?"

Uden at svare greb hun om hans Arm, som om hun vilde sige:

„Frels mig! Forsvar mig!"

Han saa' hendes Forvirring og spurgte meget overrasket:

„Hvor Du er bleg! Hvad er der i Vejen?"

Hun stammede:

„Jeg var lige ved at falde. Jeg blev bange mellem Klipperne."

Jean støttede hende, hjalp hende og forklarede hende Fangsten, for at hun skulde faa Interesse for den. Men da hun ikke hørte videre opmærksomt efter, og da han følte en heftig Trang til at betro sig til nogen, trak han hende lidt længere bort og sagde med dæmpet Stemme:

„Kan Du gætte, hvad jeg har gjort?"

„Nej . . . nej . . . hvor skulde jeg vide det?"

„Gæt nu."

„Nej, det . . . det kan jeg ikke."

„Naa, saa skal Du høre: jeg har sagt til Fru Rosémilly, at det var mit højeste Ønske at faa hende til min Hustru."

Hun svarede ikke straks; det summede i hendes Hoved og hun var saa raadløs og forpint, at hun knapt nok forstod de Ord, der blev sagt til hende. Omsider gentog hun:

„Til Din Hustru?"

„Ja, har jeg handlet rigtig? Hun er henrivende, ikke sandt?"

„Ja henrivende . . . Du har baaret Dig fornuftigt ad."

„Saa er Du altsaa enig med mig?"

„Ja, . . . jeg er enig med Dig."

„Du siger det saa underligt. Det er, ligesom om Du . . . Du ikke var glad ved det?"

„Jo, vist saa . . . jeg er . . . meget glad over det."

„Er det sandt?"

„Ja, det er."

Og for at vise ham det, tog hun ham ind til sig og gav ham to varme, moderlige Kys.

Da hun havde tørret sine Øjne, hvori Taarerne var steget op, fik hun højere oppe paa Strandbredden Øje paa et Menneske, der laa paa Maven, ligesom et Lig med Ansigtet ned mod Stenene. Det var den anden, Pierre, som laa og grublede.

Saa trak hun sin lille Jean endnu længere bort, helt ud imod Vandet, og de talte længe sammen om dette Giftermaal, der opfyldte hendes Hjertes Ønske.

Havet begyndte atter at stige og jog dem tilbage til de Fiskende, som maatte søge ind til Land. De vækkede Pierre, der lod, som om han var faldet i Søvn, og Middagen blev meget lang og Vinen flød rigelig.

VII.

Paa Hjemvejen i Char-à-banc'en sov alle Herrerne med Undtagelse af Jean. Beausire og Roland faldt hver femte Minut ned mod deres Sidemands Skulder, der stødte dem tilbage med et Ryk. De rettede sig i Sædet, hørte op med at snorke, lukkede Øjnene halvt op og mumlede: „Storartet Vejr!“, men et Øjeblik efter begyndte de igen at falde sammen til den anden Side.

Da de kørte ind i Havre, var deres Døsighed bleven saa stor, at de kun med den største Besvær formaaede at ryste den af sig, og Beausire afslog endogsaa at gaa med op hos Jean, hvor Theen ventede paa dem. De maatte holde og sætte ham af udenfor hans Dør.

Den unge Sagfører skulde for første Gang sove i sit nye Hjem. Han følte sig pludselig overstrømmende, lidt barnlig glad over netop samme Aften at skulle vise sin tilkommende Hustru det Hjem, hvori hun snart skulde flytte ind.

Pigen var gaaet, thi Fru Roland havde erklæret, at hun nok selv skulde varme Vandet og servere Theen; hun var altid ængstelig for at lade Tyendet sidde oppe, da hun mente, at der let kunde opstaa Ildløs.

Ingen uden hun, hendes Søn og Haandværkerne havde hidtil faaet Lov til at komme ind, for at Overraskelsen skulde være saa fuldstændig som mulig, naar de andre saa', hvor smukt der var.

Da de var komne ind i Entréen, bad Jean dem om at vente lidt. Han vilde først tænde alle Lysene og Lamperne og han lod Fru Rosémilly, sin Fader og sin Broder blive staaende i Mørket. Endelig raabte han: „Værs'go'!" og smækkede Fløjdøren op paa vid Gab.

Glasgalleriet, der oplystes af en Lysekrone og kulørte Lamper, som var skjulte mellem Palmetræer,

Gummitræer og Blomster, tog sig ved første Øjekast ud som en Theaterdekoration.

Der blev et Øjebliks Forbauselse. Roland, som var ganske betaget over denne Luksus, mumlede: „Det var Satans," og havde Lyst til at klappe i Hænderne ligesom af et Tableau.

Derfra kom de ind i den første Stue, som var lille og tapetseret med et mat, gulligt Stof, der svarede til Betrækket paa Stolene. Det store Konsultationsværelse ved Siden af var meget enkelt, holdt i en bleg, rød Laksfarve, og tog sig fornemt ud.

Jean satte sig i Lænestolen foran Skrivebordet, som var overlæsset med Bøger, og begyndte med en alvorlig, lidt forceret Stemme:

„Ja, Frue, Lovens Ord er paa dette Punkt ikke til at tage fejl af og giver mig, under Forudsætning af, at De følger mine Raad, en ubetinget Sikkerhed for, at den Affære, vi her har drøftet, inden der er gaaet tre Maaneder vil have faaet en lykkelig Afslutning."

Han saa' paa Fru Rosémilly, som smilede og saa' over paa Fru Roland, der tog hendes Haand og trykkede den.

Jean var straalende, han gjorde et Hop som en Skoledreng og udbrød:

„Hør, hvor Stemmen lyder godt herinde. Her vilde det være storartet at holde en Forsvarstale."

Han gav sig til at deklamere:

„Hvis det kun var det rent menneskelige, den naturlige Medfølelse, som vi alle nærer overfor enhver Lidelse, der skulde være Drivfjedren til den Frikendelse, som vi haaber paa, saa vilde vi, mine Herrer Edsvorne, appellere til Deres Hjerter som Ægtemænd og Familiefædre; men vi har Retten paa vor Side og det er ene og alene dette Spørgsmaal om Retten, som jeg vil gennemgaa for Dem . . . .“

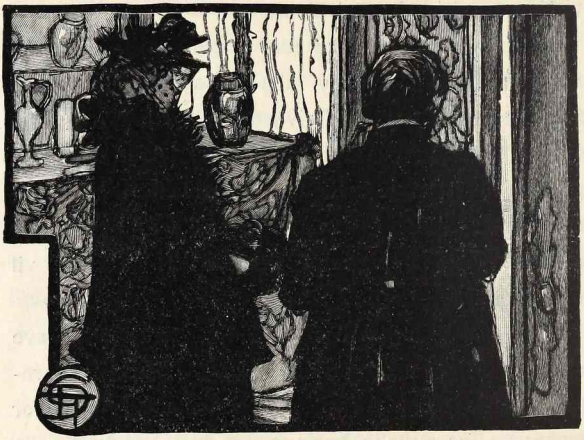
Pierre saa' sig om i dette Hjem, der kunde have været hans, og ærgrede sig over sin Broders Barnagtigheder. Han forekom ham virkelig at være for pjanket og for tarvelig begavet.

Fru Roland aabnede en Dør tilhøjre.

„Her er Sovekammeret,“ sagde hun.

Hun havde opbudt al sin moderlige Kærlighed for at gøre det saa smukt som muligt. Det var helt betrukket med Rouen'er-Kretonne, en Efterligning af gammelt normannisk Lærred. Mønstret, som var i Ludvig den femtendes Stil, — en Hyrdinde i en Medaillon, som lukkedes af to Duer, der satte Næbbene sammen — gav Væggene, Gardinerne, Sengen og Stolen et indtagende, smægtende og landligt Anstrøg.

„Næ, hvor det er bedaarende!“ sagde Fru Rosémilly, som var bleven lidt alvorlig, idet hun traadte ind i Værelset.

„Synes De om det?“ spurgte Jean.

„Ja, det gør jeg rigtignok.“

„Hvis De vidste, hvor det glæder mig!“

De saa' et Øjeblik, kærligt og tillidsfuldt, hinanden dybt ind i Øjnene.

Ikke desto mindre følte hun sig lidt forlegen og lidt skamfuld ved at staa i dette Soveværelse, der skulde være hendes Brudekammer. Da hun kom ind, havde hun straks lagt Mærke til, at Sengen var meget bred, en rigtig Ægteseng; den var bleven valgt af Fru Roland, som aabenbart havde forudset og ønsket Sønnens forestaaende Giftermaal. Denne moderlige Omtanke glædede

alligevel Fru Rosémilly, thi den syntes at sige hende, at hun var ventet og vilde være velkommen i Familien.

Da de var kommen tilbage til Dagligstuen, lukkede Jean pludselig Døren tilvenstre op og de saa' ind i den runde Spisestue med dens tre Vinduer. Den var dekoreret i japansk Stil, og Moderen og Sønnen havde her udfoldet al den Fantasi, som de var i Besiddelse af. Dette Værelse med sine Bambusmøbler, sine Dukker, Krukker, pailletbroderede Silkestoffer, gennemsigtige Forhæng, gennemrislet af Glasperler, der lignede Vanddraaber, og Vifter, som var sømmede fast til Væggene for at holde Drapperierne oppe, med sine Skærme, Sabler, Masker og udstoppede Fugle, med alle sine mange Nipsting af Porcellæn, Træ, Papir, Elfenben, Perlemor og Bronze, havde det affekterte og pretentiøse Anstrøg, som ukyndige Hænder og uvidende Øjne giver Ting, der fordrer den største Takt, Smag og kunstneriske Finfølelse. Ikke desto mindre var det det, som blev beundret mest. Kun Pierre kom med et Par kølige Bemærkninger, hvis bitre Ironi saarede hans Broder.

Paa Bordet hævede sig Pyramider af Frugter og Stabler af Kager.

De var ikke videre sultne og de nøjedes derfor med at smage paa Kagerne og pille lidt ved Frugterne, uden at man kunde sige, at de spiste. Da der var gaaet

en Time, bad Fru Rosémilly om Tilladelse til at trække sig tilbage.

Det blev bestemt, at den gamle Roland skulde følge hende hjem med det samme, medens Fru Roland, da Pigen var fraværende, vilde blive lidt længere for at kaste et sidste Moderblik paa alting og se efter, at Sønnen ikke kom til at mangle noget.

„Skal jeg komme tilbage for at hente Dig?“ spurgte Roland.

Hun betænkte sig lidt, saa svarede hun:

„Nej, min Ven, Pierre og jeg kan jo følges ad.“

Saasnart de var gaaet, pustede hun Lysene ud og lukkede Kagerne, Sukkeret og Vinen inde i et Skab, som hun gav Jean Nøglen til. Derefter gik hun ind i Sovekammeret for at tage Tæppet af Sengen og se efter, om der var friskt Vand i Karaflen og om Vinduet var rigtig lukket.

Pierre og Jean var bleven i den lille Stue. Jean var endnu krænket over den Maade, hvorpaa Broderen havde kritiseret hans Smag, og Pierre ærgrede sig mere og mere over at se sin Broder hjemme i disse Stuer.

De sad i nogen Tid og røg uden at tale sammen. Pludselig rejste Pierre sig.

„Det var svært, hvor Enken saa' medtaget ud i Aften,“ sagde han, „den Slags Udflugter forskønner hende ikke“.

Jean følte sig pludselig gennemstrømmet af den ubeherskede og rasende Hidsighed, som paa én Gang kan gribe skikkelige Mennesker, naar deres Hjerte saares.

Hans Bevægelse var saa stærk, at han maatte snappe efter Vejret, og han stammede:

„Jeg forbyder Dig for Fremtiden at sige „Enken", naar Du taler om Fru Rosémilly!"

Pierre vendte sig om imod ham og sagde hovent:

„Jeg tror, at Du giver mig Befalinger? Maa jeg spørge, om Du er bleven gal?"

Jean var ogsaa sprunget op:

„Nej, jeg er ikke bleven gal, men jeg har faaet nok af Dine Manerer overfor mig."

Pierre lo haanligt:

„Imod Dig? Er Du maaske en Del af Fru Rosémilly?“

„Du maa vide, at Fru Rosémilly skal være min Hustru.“

Den anden lo endnu stærkere:

„Ha, ha, det er meget godt. Nu forstaar jeg, hvorfor jeg ikke længere maa kalde hende for „Enken“. Men Du har en underlig Maade at meddele mig Dit Ægteskab paa.“

„Jeg forbyder Dig at gøre Nar . . . hører Du . . . . jeg forbyder Dig det!“

Jean var gaaet tæt hen til ham, han var bleg og hans Stemme skælvede i Raseri over denne Ironi, der forfulgte den Kvinde, som han elskede, og som han havde valgt.

Men Pierre var ligeledes pludselig bleven rasende. Al den afmægtige Vrede, det indestængte Nag, den undertrykte Harme og den tause Fortvivlelse, der i den senere Tid havde dynget sig op i ham, steg ham nu til Hovedet og gjorde ham svimmel:

„Hvad for noget? . . . . Du vover? . . . . Du vover? . . . Nej, det er mig, der befaler Dig at tie . . . forstaar Du? . . . Jeg befaler Dig det!“

Jean, der blev overrasket over denne Voldsomhed,

tav nogle Sekunder og ledte i sine Tanker, som i Raseriet var bleven rystet sammen til en forvirret Klump, efter en Ting, en Sætning, et Ord, der rigtig kunde saare Broderen i Hjertet.

Saa sagde han, idet han anstrængte sig for at beherske sig for bedre at ramme og tale saa roligt som muligt for at gøre sine Ord skarpere:

„Ja, jeg har længe vidst, at Du var skinsyg paa mig, lige fra den Dag, da Du begyndte at sige „Enken", fordi Du forstod, at det gjorde mig ondt."

Pierre lo paa den korte og skærende Maade, der var ham egen:

„Ha, ha, ha! . . . Aa, Gud! . . . Skinsyg paa Dig! . . . Jeg? . . . jeg? . . . jeg? . . . og paa hvad . . . min Gud, paa hvad? Paa Dit Ydre eller paa Din Begavelse? . . ."

Men Jean følte godt, at han havde rørt ved det ømme Sted i den andens Sjæl:

„Ja, Du er skinsyg paa mig, Du har været det, lige siden vi var Børn, og Du blev rasende, da Du saa', at Fru Rosémilly foretrak mig og ikke vilde vide noget af Dig."

Pierre stammede, ude af sig selv af Raseri over denne Formodning:

„Jeg . . . jeg . . . jeg skulde være skinsyg paa Dig for det Fruentimmers, den lille dumme Gaas' Skyld? . . ."

Jean, der saa', at hans Slag ramte, fortsatte:

„Og den Dag i *Perlen*, da Du prøvede paa at ro stærkere end jeg! Og alt, hvad Du siger, naar hun er til Stede, bare for at tage Dig ud! . . . Tror Du ikke, man kan se det; Du er jo bristefærdig af Skinsyge! Og fra det Øjeblik, jeg fik de Penge, har Du været rasende, og Du afskyer mig, og Du viser det paa alle mulige Maader. Vi har alle maattet lide under det, Du har ikke kunnet lade en Time gaa hen uden at udspy al den Galde, der kvæler Dig."

Pierre knyttede rasende sine Hænder med en uimodstaaelig Lyst til at kaste sig over Broderen og gribe ham i Struben:

„Nu skal Du tie stille, hører Du! Tal ikke om de Penge!"

Men Jean lod sig ikke stanse:

„Kære, Skinsygen staar Dig jo ud af Halsen! Du kan ikke sige et Ord hverken til Fa'r, Mo'r eller mig, uden at den skinner igennem. Du lader, som om Du foragter mig, fordi Du er skinsyg! Du gør Dig Umage for at komme op at skændes med os allesammen, ligeledes fordi Du er skinsyg. Og nu, da jeg er bleven rig, kan Du ikke længere styre Dig, Du er fuld af Edder og Forgift, og Du piner Mo'r, som om det var hendes Skyld! . . ."

Pierre var veget tilbage helt hen til Kaminen; hans Mund stod halvt aaben, hans Øjne var unaturligt opspilede og han var et Bytte for et af den Slags ustyrlige Anfald af Raseri, der faar Folk til at begaa Forbrydelser.

Med en sagtere, men stønnende Stemme gentog han:

„Men saa ti, saa ti dog!"

„Nej, jeg har allerede i lang Tid villet sige Dig min ærlige Mening. Nu giver Du mig Anledning til det, saa meget desto værre for Dig selv. Jeg elsker en Kvinde! Du ved det og Du taler spottende om hende til mig, Du driver mig til det yderste . . . saa meget desto værre for Dig selv! Men jeg skal nok faa Dine Gifttænder trukket ud, kan Du tro! Jeg skal tvinge Dig til at have Respekt for mig."

„Have Respekt for Dig?"

„Ja, netop for mig."

„Respektere Dig . . . Dig . . . som har vanæret os allesammen med Din Gridskhed?"

„Hvad er det, Du siger? Gentag det, om Du tør . . . gentag det . . ."

„Jeg siger, at man ikke tager imod en Mands Penge, naar man gaar for at være en anden Mands Søn."

Jean blev staaende ubevægelig, han forstod ikke, hvad Broderen mente, men følte sig ganske forvildet

overfor den Beskyldning, som han havde en dunkel Anelse om, at den andens Ord indeholdt:

„Hvad for noget? . . . Hvad er det, Du siger . . . . sig det en Gang til.“

„Jeg siger kun, hvad Alverden hvisker i Krogene og hvad Alverden løber rundt med, at Du er en Søn af den Mand, som har efterladt Dig sin Formue. Og det forekommer mig, at en hæderlig Mand ikke kan tage imod de Penge, som vanærer hans Moder.“

„Pierre . . . Pierre . . . Pierre . . . hvor kan Du tro saadan noget? . . . Er det Dig . . . er det virkelig Dig, der kan komme med noget saa skændigt?“

„Ja, det er mig . . . det er mig. Har Du da ikke set, at jeg i en hel Maaned har været lige ved at forgaa af Sorg, at jeg tilbringer mine Nætter uden at sove og mine Dage med at skjule mig som et jaget Dyr, at jeg ikke længere ved, hverken hvad jeg siger eller hvad jeg gør eller hvad der skal blive af mig, saa forpint som jeg er af Lidelse, saa vanvittig som jeg er af Skam og Smerte, thi først gættede jeg og nu ved jeg.“

„Pierre . . . ti stille, hører Du . . . Mo'r er inde i Stuen ved Siden af! Tænk paa, at hun kan høre os, at hun hører os!“

Men Pierre maatte udøse sit Hjerte! Og han fortalte det altsammen, sin Mistanke, sine Følgeslutninger,

sine Kampe, sin Vished og Historien om Portrættet, der endnu en Gang var forsvundet.

Han talte i korte, afbrudte Sætninger, næsten uden Sammenhæng, som en Hallucineret.

Det lod til, at han fuldstændig havde glemt baade Jean og Moderen inde ved Siden af. Han talte, som om ingen hørte paa ham, fordi han maatte tale, fordi han havde lidt altfor meget, stængt altfor meget inde og lukket for sit Saar. Det var svulmet op som en Byld, og nu gik der Hul paa Bylden og Materien sprøjtede ud over dem alle.

Han havde givet sig til at gaa op og ned, saaledes som han plejede; han stirrede stift ud for sig, gestikulerede voldsomt i fanatisk Fortvivlelse med Graad i Halsen og med hadefulde Udfald imod sig selv. Han talte som om han skriftede baade sin og de andres Usselhed, som om han kastede sin Sorg fra sig ud i den tunge og usynlige Luft, hvori hans Ord døde hen.

Jean, som var ude af sig selv og næsten pludselig overbevist ved Broderens blinde Energi, havde stillet sig hen med Ryggen op mod Døren, bag hvilken han gættede, at deres Moder havde hørt dem.

Hun kunde ikke slippe ud, uden at hun gik igennem Stuen, hvori de var. Hun var ikke kommet tilbage, det var altsaa, fordi hun ikke havde turdet.

Paa én Gang afbrød Pierre sig selv, stampede i Gulvet og skreg:

„Aa, jeg er et Asen, at jeg har sagt det til Dig!“

Og barhovedet flygtede han ud paa Trappen.

Støjen af den tunge Gadedør, der blev slaaet i med et Rabalder, vakte Jean op af den dybe Døs, hvori han var faldet. Nogle Sekunder var henrundne, længere end Timer, og hans Sjæl var stivnet i en Slags idiotisk Sløvhed. Han følte godt, at han om et Øjeblik maatte tænke og handle, men han ventede i Feighed, Angst og Svaghed uden en Gang at ville forstaa og tænke paa, hvad der var foregaaet. Han hørte til den Slags

Mennesker, som altid skal have Tid, som altid opsætter til den næste Dag, og selv naar han lige paa Stedet var nødt til at tage en Beslutning, søgte han endnu instinktmæssigt at vinde nogle Øjeblikke.

Men den dybe Stilhed, der nu omgav ham ovenpaa Pierres stormende Udbrud, denne Væggenes og Møblernes pludselige Stilhed i det skarpe Skær fra Lamperne og de seks Lys, gjorde ham med ét saa forskrækket, at han fik Lyst til ogsaa at løbe sin Vej.

Saa ruskede han op i sine Tanker og i sit Hjerte og prøvede paa at samle sig og overveje.

Han havde aldrig før i sit Liv stødt paa nogen Vanskelighed. Han var af den Art Mænd, der lader sig drive afsted med Strømmen. I Skolen havde han været flittig for ikke at blive straffet, og han havde regelmæssigt og samvittighedsfuldt ført sine Studier til Ende, fordi hans Tilværelse var rolig. Alt, hvad der foregik i Verden, forekom ham naturligt uden paa nogen Maade at vække hans særlige Opmærksomhed. Af Naturen holdt han af Orden, Fornuft og Fred, thi der var ingen Krinkelkroge i hans Tanker. Derfor stod han nu overfor denne Katastrofe som en Mand, der falder i Vandet uden nogensinde at have lært at svømme.

Han prøvede først paa at tvivle om det, han havde

faaet at vide. Hans Broder kunde have løjet af Had og af Skinsyge?

Men alligevel — vilde det ikke være utænkeligt, at han kunde sige noget saadant om deres Moder, hvis han ikke selv var blevet vildledt af Fortvivlelse? Og desuden havde Jean endnu i sit Øre, i sit Blik, i sine Nerver, lige ind i sit allerinderste, enkelte af Pierres Ord, Skrig, Betoninger og Bevægelser, som var saa smertelige, saa lidelsesfyldte, saa uimodsigelige, saa uomstødelige, at de blev til ét med Visheden.

Han var altfor sønderknust til at gøre en Bevægelse eller til at have en Vilje. Hans Sjælenød blev uudholdelig; og han følte, at dèr, bagved Døren, var hans Moder, som havde hørt alt, og som ventede.

Hvad gjorde hun? Ikke en Bevægelse, ikke en Skælven, ikke et Aandepust, ikke et Suk røbede, at der bag ved disse Brædder befandt sig et levende Væsen. Skulde hun være flygtet? Men hvilken Vej? Hvis hun var flygtet . . . saa maatte hun være flygtet ud af Vinduet, ned paa Gaden!

En saa pludselig og altbeherskende Skræk skød op i ham, at han snarere sprængte end aabnede Døren og styrtede ind i Sovekammeret.

Det saa' ud til at være tomt. Paa Kommoden stod et eneste tændt Lys.

Jean fo'r hen til Vinduet, det var lukket og Skodderne var trukket for. Han vendte sig om og spejdede med et ængsteligt Blik rundt i de mørke Kroge, saa opdagede han, at Sengegardinerne var lukkede til. Han løb derhen og trak dem til Side. Hans Moder laa paa Sengen med Ansigtet boret ned i Hovedpuden, som hun med begge Hænder holdt krampagtigt trykket ned over Ørene for ikke at høre mere.

Han troede først, at hun var kvalt. Han tog hende om Skuldrene og vendte hende om, uden at hun slap Hovedpuden, som skjulte hendes Ansigt, og hvori hun bed for ikke at skrige.

Idet han berørte dette stivnede Legeme og de krampagtigt sammenknugede Arme, var det, som om hendes grænseløse Kval forplantede sig til ham. Den Energi og den Kraft, hvormed hun med sine Tænder og med sine Fingre holdt det med Fjer fyldte Vaar fast ned over sine Øjne, sin Mund og sine Øren, for at han ikke skulde se hende og ikke tale til hende, lod ham gennem den Medfølelse, han følte med hende, ane, til hvilken Grad man kan lide. Og hans Hjerte, hans godmodige, enfoldige Hjerte blev sønderrevet af Medlidenhed. Han var ikke en Dommer, ikke en Gang en barmhjertig Dommer, han var kun et svagt Menneske og en kærlig Søn. Han huskede intet af, hvad den anden havde sagt til

ham, han ræsonnerede ikke og diskuterede ikke, han rørte kun med begge sine Hænder ved Moderens næsten livløse Legeme og da det ikke lykkedes ham at rive Hovedpuden fra hendes Ansigt, skreg han, idet han kyssede hendes Kjole:

„Mo'r, Mo'r, stakkels Mo'r, se paa mig!"

Man kunde godt have troet, at hun var død, hvis ikke en næsten umærkelig Skælven, som en Dirren af en spændt Streng, havde gennemrystet alle hendes Lemmer. Han gentog:

„Mo'r, Mo'r, hør paa mig. Det er ikke sandt. Jeg ved godt, at det ikke er sandt."

Der gik som en Krampetrækning igennem hende og det var, ligesom om hun skulde kvæles, saa begyndte hun pludselig at hulke inde i Hovedpuden. Denne Hulken slappede hendes Nerver, hendes stivnede Muskler blev atter bløde, hendes Fingre løsnede Taget i Pudevaaret og han afdækkede hendes Ansigt.

Hun var ganske bleg, helt hvid og store Vanddraaber randt ud under hendes lukkede Øjenlaag. Han havde taget hende om Halsen og han kyssede langsomt hendes Øjne med store, trøstesløse Kys, der blev vaade af hendes Taarer, medens han blev ved at gentage:

„Mo'r, kære lille Mo'r, jeg ved jo godt, at det ikke er sandt. Græd ikke, jeg ved det jo! Det er ikke sandt!"

Hun rettede sig op, satte sig op i Sengen, saa' paa ham, opbød alt sit Mod, som man gør, naar man vil dræbe sig selv, og sagde:

„Nej, det er sandt, mit Barn!"

De saa' paa hinanden uden Ord. I nogle Øjeblikke var hun atter lige ved at kvæles og hun lod Hovedet falde bagover, saa at Halsen spændtes, for at faa Vejret; saa fik hun paany Herredømmet over sig selv og fortsatte:

„Det er sandt, mit Barn. Hvorfor skulde jeg lyve? Det er sandt. Du vilde ikke tro mig, hvis jeg løj."

Hun lignede en Vanvittig. Betaget af Rædsel faldt han paa Knæ ved Siden af Sengen og mumlede:

„Ti stille, Mo'r, ti stille."

Hun stod ud af Sengen og med en skrækindjagende, besluttet Energi sagde hun:

„Jeg har heller ikke mere at sige Dig."

Og hun gik henimod Døren.

Men han slog begge Armene om hende og skreg:

„Hvad gør Du, Mo'r? Hvor gaar Du hen?"

„Det ved jeg ikke . . . hvor skulde jeg vide det? . . . Jeg har intet mere at gøre . . . jeg er jo ganske alene."

Hun slog om sig for at slippe løs og for at holde hende tilbage fandt han kun paa det ene Ord, som han blev ved med at gentage:

„Mo'r . . . Mo'r . . . Mo'r . . .“

Hun anstrængte sig stadig for at gøre sig løs af hans Favntag:

„Nej . . . nej . . . jeg er ikke mere Din Moder, jeg er slet intet mere for Dig nu, der er ingen, jeg mere er noget for, ingen, ingen! Du har hverken Fader eller Moder mere, mit stakkels Barn . . . Farvel.“

Han forstod lige med ét, at hvis han lod hende gaa, saa vilde han aldrig faa hende at se mere, og han løftede hende op og bar hende hen til en Lænestol, hvori han med Magt tvang hende ned. Saa lagde han sig paa Knæ foran hende og dannede med sine Arme en Lænke, saa at hun ingen Vegne kunde komme:

„Du faar ikke Lov til at gaa herfra, Mo'r; jeg elsker Dig og jeg vil beholde Dig. Jeg vil altid beholde Dig, Du er min Mo'r.“

Hun hviskede med overvældet Stemme:

„Nej, min stakkels Dreng, det er ikke længere muligt. I Aften græder Du, men i Morgen vil Du selv kaste mig bort. Du vil heller ikke kunne tilgive mig.“

Han svarede i et saadant Udbrud af oprigtig Kærlighed: — „Aa, jeg! jeg! Hvor Du kender mig lidt!“ — at hun udstødte et Skrig, tog hans Hoved mellem sine Hænder, trak ham hæftig ind til sig og bedækkede hans Ansigt med en Strøm af Kys.

Saa blev hun siddende ubevægelig med sin Kind imod Sønnens og gennem hans Skæg følte hun Varmen fra hans Hud. Endelig sagde hun ganske sagte, tæt ind i Øret paa ham:

„Nej, lille Jean. Du vil ikke kunne tilgive mig i Morgen. Du tror det, men Du tager fejl. Du har tilgivet mig i Aften og Din Tilgivelse har frelst mit Liv, men Du maa ikke mere se mig."

Han gentog, idet han omfavnede hende:

„Aa, Mo'r, sig ikke det!"

„Jo min Ven, jeg maa gaa min Vej. Jeg ved ikke, hvor jeg skal gaa hen, hvorledes jeg skal bære mig ad, eller hvad jeg skal sige, men jeg maa bort. Jeg vilde ikke længere hverken kunne se paa Dig eller kysse Dig, kan Du ikke forstaa det?"

Han svarede, ligeledes hviskende, tæt ind til hende:

„Kære, lille Mo'r, Du skal blive, fordi jeg vil have det og fordi jeg trænger til Dig. Og Du skal love, at Du vil lystre mig, nu lige med det samme."

„Nej, Jean."

„Aa, Mo'r, Du maa, Du skal, hører Du, Du skal."

„Nej, mit Barn, det kan ikke lade sig gøre. Det vilde være at fordømme os alle til et Helvede. Jeg ved, hvad en saadan Kval vil sige, jeg har vidst det i en hel Maaned. Nu er Du rørt, men naar det er gaaet

over, vil Du se paa mig ligesom Pierre hver Gang Du kommer til at huske paa, hvad jeg har sagt Dig. . . . Aa . . . lille Jean, husk paa . . . husk paa, at jeg er Din Moder! . . .“

„Jeg vil ikke have, at Du forlader mig, Mo'r. Jeg har jo kun Dig.“

„Men tænk dog paa, at vi ikke længere vil kunne se paa hinanden uden at rødme, uden at jeg faar en Følelse af, at jeg maa dø af Skam, og uden at Dine Øjne tvinger mine mod Jorden.“

„Det er ikke sandt, Mo'r.“

„Jo, jo, jo, det er sandt! Aa, jeg har forstaaet alt, hvad Din stakkels Broder har kæmpet og stridt, alt, lige fra den første Dag. Nu, saasnart jeg hører hans Skridt paa Trappen, banker mit Hjerte, saa at mit Bryst er lige ved at sprænges, og saasnart jeg hører hans Stemme, har jeg en Fornemmelse af, at jeg skal falde om og besvime. Dig havde jeg dog endnu, men nu har jeg Dig ikke mere. Aa, lille Jean, hvor tror Du, at jeg kunde leve mellem Jer to?“

„Jo, Mo'r, det kan Du. Jeg skal holde saa meget af Dig, at Du ikke tænker paa det mere.“

„Aa, aa, som om det var muligt!“

„Jo, det er muligt.“

„Hvorledes skulde jeg kunne lade være med at

tænke paa det mellem Dig og Din Broder? Vil I ikke selv blive ved med at tænke paa det?"

„Jeg ikke, det sværger jeg Dig til."

„Du .... Du vil tænke paa det hver Time paa Dagen."

„Nej ... det sværger jeg Dig til. Og nu skal jeg sige Dig noget: hvis Du gaar Din Vej, saa lader jeg mig gøre til Soldat og lader jeg mig dræbe."

Hun blev saa forfærdet over denne barnlige Trudsel, at hun slog Armene om ham og kærtegnede ham lidenskabeligt. Han fortsatte:

„Jeg holder mere af Dig, end Du tror, meget, meget mere. Hør, nu skal Du være fornuftig. Prøv bare paa at blive otte Dage. Vil Du love mig, at Du bliver i otte Dage? Det kan Du da ikke nægte mig?"

Hun lagde begge sine Hænder paa hans Skuldre og holdt ham langt ud fra sig:

„Jean ... lad os forsøge at være fornuftige og ikke lade Rørelsen løbe af med os. Lad mig først sige Dig noget. Hvis jeg en eneste Gang hører fra Dine Læber, hvad jeg nu i en Maaned har hørt i Din Broders Mund, hvis jeg en eneste Gang kommer til at læse i Dine Øjne, hvad jeg til Stadighed læser i hans, hvis jeg, blot ved et Ord, blot ved et Blik, faar en Anelse om, at jeg er Dig lige saa modbydelig, som jeg er ham ....

saa er jeg en Time efter . . . hører Du, en Time efter . . . gaaet min Vej for bestandig."

„Mo'r, jeg sværger Dig . . ."

„Lad mig tale ud . . . I en Maaned har jeg lidt alt, hvad en menneskelig Skabning kan lide. Fra det Øjeblik, da jeg forstod, at Din Broder, at min anden Søn mistænkte mig, at han fra Minut til Minut gættede sig til Sandheden, fra det Øjeblik har hele mit Liv været et eneste Martyrium, som det er mig umuligt at beskrive Dig."

Hendes Stemme var saa smertelig, at hendes Kval smittede Jean, hvis Øjne fyldtes med Taarer.

Han vilde kysse hende, men hun stødte ham tilbage:

„Der er mere endnu . . . Du maa høre mig færdig . . . . der er saa meget, jeg maa sige Dig, for at Du rigtig kan forstaa mig . . . . skønt Du vil alligevel ikke kunne forstaa det . . . . hvis jeg skulde blive . . . . saa maatte . . . . saa maatte . . . . nej, jeg kan ikke! . . ."

„Ja, Mo'r, sig det, sig det bare."

„Naa, ja . . . saa har jeg i det mindste været ærlig imod Dig . . . . Du vil have, at jeg skal blive hos Dig, ikke sandt? For at jeg skal kunne gøre det, for at vi kan blive ved med at se hinanden, tale sammen og mødes hele Dagen der hjemme, hvor jeg ikke længere tør lukke en Dør op, fordi jeg er bange for at finde

Din Broder bagved den, saa maa Du ikke alene tilgive mig, — der er intet, der gør saa ondt som en Tilgivelse —, men Du maa ikke nære Uvilje imod mig for det, som jeg har gjort .... Du maa kunne føle stærkt nok og forskelligt nok fra alle andre til uden at rødme over det og uden at foragte mig at kunne sige til Dig selv, at Du ikke er Rolands Søn! ... Jeg har lidt nok .... jeg har lidt altfor meget, jeg kan ikke mere, nej, jeg kan ikke mere! Og det er ikke alene nu, det gaar langt, langt tilbage, kan Du tro ... men det vil Du nu aldrig kunne komme til at forstaa! For at vi to skal blive ved at leve sammen og holde af hinanden, saa maa Du rigtig sige til Dig selv, lille Jean, at selv om jeg har været Din Faders Elskerinde, saa har jeg endnu mere været hans Hustru, hans rette Hustru, at jeg paa Bunden af mit Hjerte ikke skammer over det, at jeg intet fortryder, at jeg elsker ham endnu, skønt han er død, at jeg altid vil blive ved med at elske ham, at jeg aldrig har elsket andre end ham, at han har været hele mit Liv, hele min Glæde, alt mit Haab og al min Trøst, alt, alt har han været for mig i lange, lange Aar! Hør mig, mit Barn: foran Gud, der hører mig, skal Du vide, at hvis jeg ikke havde mødt ham, saa havde jeg aldrig kendt noget smukt i mit Liv, aldrig vidst, hvad Kærlighed og hvad Lykke

vilde sige, aldrig haft en eneste af de Timer, der faar os til at sørge over, at vi bliver gamle! Intet vilde jeg have haft! Ham skylder jeg alt! Jeg har kun haft ham her i Verden, og saa Jer to, Din Broder og Dig. Uden Jer tre vilde det have være tomt, sort og tomt som Natten. Jeg vilde aldrig have elsket noget, aldrig kendt noget, aldrig ønsket noget, jeg vilde ikke en Gang have grædt, thi jeg har grædt, lille Jean. Jeg havde givet mig saa helt hen til ham, baade med Legeme og Sjæl, for alle Tider og jeg var saa lykkelig ved det. Og i over ti Aar har jeg været hans Hustru, ligesom han var min Ægtefælle foran Gud, der havde skabt os for hinanden. Men saa forstod jeg, at han holdt mindre af mig. Han var stadig god og venlig imod mig, men jeg var ikke længere det for ham, som jeg tidligere havde været. Det var forbi! Aa, hvor jeg græd! . . . Hvad Livet er for et usselt Mummespil! . . . . Der er intet, som varer ved . . . . Saa kom vi hertil, og jeg saa' ham aldrig mere, han kom aldrig . . . . Han lovede det i alle sine Breve! . . . Jeg ventede ham bestandig! . . . . Men jeg saa' ham ikke mere! . . . Og nu er han død! . . . . Men han holdt dog endnu af os, eftersom han tænkte paa Dig. Og jeg vil blive ved med at elske ham til mit sidste Aandedræt, jeg vil aldrig fornægte ham, og jeg elsker Dig, fordi Du er hans Søn,

og jeg vilde aldrig overfor Dig kunne skamme mig over ham! Forstaar Du? Det vilde jeg aldrig kunne! Hvis Du vil have, at jeg skal blive, saa maa Du gøre Dig fortrolig med den Tanke, at Du er hans Søn, Du maa finde Dig i, at vi sommetider taler om ham, Du maa holde lidt af ham, og vi maa tænke paa ham, naar vi ser paa hinanden. Hvis Du ikke vil det, eller hvis Du ikke kan, saa Farvel, Jean, saa er det umuligt, at vi nu bliver sammen! Jeg vil gøre, hvad Du bestemmer."

Jean svarede i en blid Tone:

„Bliv, Mo'r."

Hun trykkede ham i sine Arme og gav sig atter til at græde, saa fortsatte hun med sin Kind imod hans:

„Ja, men Pierre? Hvad skal det blive til med ham og os?"

Jean mumlede:

„Vi finder nok paa Raad. Du kan ikke blive ved at leve sammen med ham."

Tanken om den ældste Søn fik hende til at krympe sig i Angst:

„Nej, det kan jeg ikke mere, nej! nej!"

Og hun kastede sig ind til Jean og udbrød i sin Sjæls Nød:

„Frels mig fra ham, hører Du, mit Barn, frels mig,

gør et eller andet . . . . jeg ved ikke, hyad det skulde være . . . men Du maa finde paa noget . . . frels mig!"

„Ja, Mo'r, jeg skal nok klare det."

„Men det skal være straks . . . . nu, lige med det samme . . . . forlad mig ikke! Jeg er saa bange for ham . . . . saa bange!"

„Ja, jeg skal nok finde en Udvej, det lover jeg Dig."

„Aa, men hurtigt, hurtigt! Du kan ikke forstaa, hvad der foregaar i mig, naar jeg ser ham."

Og ganske sagte hviskede hun ham ind i Øret:

„Behold mig her, hos Dig."

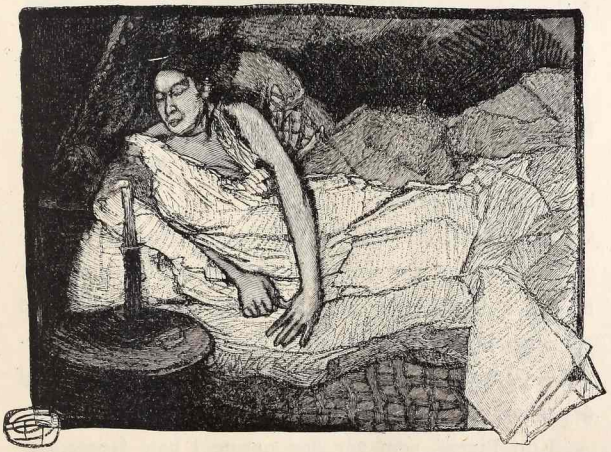
Han tøvede, tænkte sig lidt om og forstod med sit sunde Omdømme Faren ved dette Forslag.

Men han maatte tale længe med hende, diskutere

og med klare Fornuftgrunde bekæmpe hendes Forvirring og Angst.

„Blot i Aften," sagde hun, „blot i Aften. Du kan i Morgen sige til Roland, at jeg var bleven daarlig."

„Det kan ikke lade sig gøre, da Pierre jo er kommen

hjem. Nu maa Du virkelig tage Mod til Dig. Jeg skal nok ordne det altsammen, det lover jeg Dig, allerede i Morgen skal det blive gjort. Klokken ni kommer jeg hjem til Dig. Tag nu Din Hat paa, saa skal jeg følge Dig."

„Jeg skal gøre alt, hvad Du vil," sagde hun med barnlig, frygtsom og taknemlig Underkastelse.

Hun prøvede paa at rejse sig, men Rystelsen havde været for stærk, og hun kunde endnu ikke staa paa sine Ben.

Han gav hende lidt Sukkervand, lod hende lugte til lidt Lavendelsalt og badede hendes Tindinger med Eddike.

Hun lod ham gøre alt, hvad han vilde, hun følte sig sønderknust og lettet som efter en Forløsning.

Endelig blev hun i Stand til at gaa og tog hans Arm. Klokken slog tre, da de gik forbi Raadhuset.

Da de var kommen til hendes Gadedør, kyssede han hende og sagde:

„God Nat, Mo'r, vær nu ved godt Mod!"

Hun listede sig ængsteligt op ad den stille Trappe og ind i Sovekammeret, klædte sig hurtigt af og lod sig i samme Stemning som i gamle Dage, da det brødefulde Forhold endnu bestod, glide ned ved Siden af den snorkende Roland.

Kun Pierre, som var den eneste i hele Huset, der ikke sov, havde hørt hende komme tilbage.

VIII

Da Jean atter var kommen hjem, lod han sig synke ned paa en Divan, thi medens Sorger og Bekymringer gav Broderen Lyst til at løbe sin Vej, til at flygte, virkede de paa en helt anden Maade paa hans søvnige Natur. Det var, ligesom om hans Arme og Ben var sønderbrudte, han følte sig saa slap, at han ikke mere kunde gøre en Bevægelse, ikke en Gang havde Kræfter til at gaa ind i Seng, slap paa Legeme og Sjæl, knust og trøstesløs. Han var ikke saaledes som Pierre bleven ramt i sin sønlige Kærligheds Renhed, i den hemmelige

Værdighed, som danner et Hylster om alle stolte Hjerter, men han var overvældet af et Skæbnens Slag, der paa samme Tid truede hans kæreste Interesser.

Da hans Sjæl endelig var bleven roligere og hans Tanke ligesom et oppisket og gennemrodet Vand atter var bleven klar, stillede han sig Ansigt til Ansigt med den Situation, som var bleven afsløret for ham. Hvis han paa en helt anden Maade havde faaet Hemmeligheden ved sin Fødsel at vide, saa var han sikkert bleven oprørt og havde følt en dyb Sorg, men efter Striden med Broderen, efter den voldsomme og brutale Angivelse, der havde rystet hans Nerver, og efter Bevægelsen over Moderens hjerteskærende Skriftemaal ejede han ikke længere den fornødne Energi til at oprøres. Det Stød, hans Følsomhed havde faaet, havde været saa stærkt, at det uimodstaaeligt havde kuldkastet alle Fordomme og alle den naturlige Morals hellige Skrupler. Han var desuden ikke nogen Kampens Mand. Han holdt ikke af at kæmpe imod nogen og endnu mindre imod sig selv; han resignerede derfor og af instinktmæssig Tilbøjelighed, af medfødt Kærlighed til Ro og Fred, gav han sig straks bekymret til at tænke paa de Forviklinger, som vilde opstaa omkring ham, og som ogsaa vilde naa ham. Han følte, at de var uundgaaelige og for at skyde dem til Side bestemte han

sig til at udfolde overmenneskelige Anstrængelser i Retning af Energi og Virksomhed. Lige straks, allerede i Morgen, maatte Vanskeligheden klares, thi han havde i Øjeblikket den bydende Trang til at finde en umiddelbar Løsning, som udgør en Styrke hos alle svage Mennesker, der ellers ikke i længere Tid er i Stand til at ville noget.

I sin Egenskab af Jurist var han iøvrigt vant til at udrede og studere alle indviklede Situationer, alle de intime, vanskelige Spørgsmaal, der kan opstaa i en Familie, og han havde derfor straks Øje for de nære Følger, som kunde affødes af hans Broders Sjælstilstand. Mod sin Vilje undersøgte han alle Konsekvenserne fra et næsten professionelt Synspunkt, som om han efter en moralsk Katastrofe skulde ordne nogle Klienters fremtidige Forhold. Et fortsat Samliv med Pierre blev umuligt, det var ganske afgjort. Han kunde nok med Lethed undgaa ham ved at holde sig hjemme hos sig selv, men det var endnu mere uantageligt, at Moderen skulde blive ved at leve under Tag sammen med den ældste Søn.

Han grublede længe, ubevægelig mellem Puderne, han fandt paa Udveje og forkastede dem igen uden at kunne træffe paa nogen, der tilfredsstillede ham.

Men pludselig fo'r en Tanke ham igennem Hovedet:

— de Penge, han havde faaet, kunde han som en hæderlig Mand forsvare at beholde dem?

Han svarede først: „Nej!“ og besluttede at give dem til de Fattige. Det var haardt, men det fik være. Han vilde sælge sine Møbler, arbejde som enhver anden, saaledes som enhver Begynder arbejder sig fremad. Denne mandige, men smertelige Beslutning skærpede hans Mod; han rejste sig og gik hen og støttede Panden imod Ruden. Han havde været fattig, han blev atter fattig, det døde han saamænd ikke af.

Han stirrede paa Gaslygten, der brændte lige overfor paa den anden Side af Gaden. Men da en forsinket Kvinde i det samme gik forbi paa Fortovet, kom han til at tænke paa Fru Rosémilly, og han fik lige i Hjertet et af de Stød, som en pludselig og grusom Tanke bibringer én. Alle de fortvivlede Følger, som hans Beslutning vilde drage efter sig, viste sig paa én Gang tydeligt for ham. Han maatte give Afkald paa at gifte sig med hende, give Afkald paa Lykken, give Afkald paa alt. Kunde han handle saaledes, nu da han havde forpligtet sig overfor hende? Hun havde taget ham, men hun vidste, at han var rig. Selv om han blev fattig, vilde hun maaske alligevel tage ham, men havde han Ret til at forlange det af hende, til at paalægge hende dette Offer? Var det ikke bedre, at han beholdt

Pengene som Midler, der var ham betroet, og som han senere skulde give tilbage til de Trængende?

Og i hans Sjæl, hvori Egenkærligheden skjulte sig bag Hæderlighedens Maske, kæmpede og stred alle disse mere eller mindre forklædte Interesser. De første Skrupler veg Pladsen for snedige Fornuftgrunde, dukkede atter op og udslettedes paany.

Han gik tilbage til Divanen og satte sig ned for at finde en afgørende Grund, et altrammende Paaskud, der kunde gøre en Ende paa hans Betænkeligheder og besejre hans medfødte Redelighed. Allerede Snese af Gange havde han stillet sig selv dette Spørgsmaal: „Naar jeg nu er denne Mands Søn, naar jeg ved det, og naar jeg har akcepteret det, er det saa ikke naturligt, at jeg ogsaa tager imod Arven efter ham?“ Men denne Bevisførelse kunde ikke hindre det „Nej“, som hans inderste Samvittighed fremhviskede.

Pludselig tænkte han:

„Naar jeg ikke er en Søn af den, som jeg havde troet var min Fader, saa kan jeg ikke tage imod noget af ham, hverken saalænge han lever eller naar han er død. Det vilde hverken være værdigt eller retfærdigt. Det vilde være at bestjæle min Broder.“

Denne nye Synsmaade lettede ham og beroligede hans Samvittighed, og han gik atter tilbage til Vinduet.

„Ja," sagde han til sig selv, „jeg maa give Afkald paa min Fædrenearv og helt og holdent overlade den til Pierre, da jeg ikke er et Barn af hans Fader. Det er retfærdigt. Men er det saa ikke ogsaa retfærdigt, at jeg beholder min Faders Penge?"

Da han saaledes havde erkendt, at han ikke havde Ret til at nyde godt af Rolands Formue og havde bestemt sig til ganske at give Afkald paa den, samtykkede han og fandt sig i at beholde Maréchals, thi hvis han tilbageviste alle Pengene, vilde han komme til at staa som en ren Tigger.

Da denne delikate Sag saaledes var ordnet, kom han tilbage til Spørgsmaalet om Pierres Nærværelse i Hjemmet. Hvorledes skulde man faa ham bort? Han var lige ved i Fortvivlelse at opgive Muligheden for at finde en praktisk Løsning, da den skingrende Fløjten fra en Damper, som sejlede ind i Havnen, syntes at tilkaste ham et Svar og indgive ham en Idé.

Saa strakte han sig helt paaklædt paa sin Seng og sov lige til Daggry.

Henimod Klokken ni gik han ud for at forvisse sig om, at hans Plan kunde gennemføres. Efter at have foretaget forskellige Skridt og gjort forskellige Visiter gik han hjem til Forældrene. Hans Moder havde lukket sig inde i Sovekammeret og ventede paa ham.

„Hvis Du ikke var kommen," sagde hun, „saa havde jeg aldrig turdet gaa nedenunder."

I det samme lød Rolands Stemme, der skreg ude paa Trappen:

„Skal vi ingen Mad have mere her i dette Hus?"

Der var ingen, der svarede, og han hylede:

„Joséphine, for Satan! Hvad bestiller De?"

Pigens Røst lød op fra Kælderens Dybder:

„Her er jeg, Herre, hvad skal jeg?"

„Hvor er min Kone?"

„Fruen er oven paa sammen med Hr. Jean."

Han løftede Hovedet og skraalede op i Retning af den øverste Etage:

„Louise!"

Fru Roland lukkede Døren halvt op og svarede:

„Hvad er der, min Ven?"

„Skal vi da for Fanden ikke have noget Mad?"

„Jo, jo, min Ven, nu kommer vi."

Og hun gik ned, fulgt af Jean.

Da Roland fik Øje paa den unge Mand, udbrød han:

„Naa, saa dèr er Du! Keder Du Dig allerede i Dit nye Hjem?"

„Nej, men jeg havde noget, jeg skulde tale med Moder om nu til Morgen."

Jean gik med fremstrakt Haand henimod den Gamle, og da han følte hans faderlige Haandtryk lukke sig over hans Fingre, blev han betaget af en underlig, uforudset og bevæget Stemning, den samme Stemning, hvori man siger et Farvel uden Haab om nogensinde at komme tilbage.

Fru Roland spurgte:

„Er Pierre ikke kommen ned?"

Hendes Mand trak paa Skuldrene:

„Nej, men det kan ogsaa være det samme, han kommer altid for sent. Lad os bare begynde uden ham."

Hun vendte sig om imod Jean:

„Du skulde gaa op og hente ham, min Dreng, det krænker ham, naar vi ikke venter paa ham."

„Ja, Mor, nu skal jeg gaa."

Og den unge Mand gik.

Han steg op ad Trappen med den samme feberagtige Beslutsomhed som en ængstelig Mand, der skal ud at slaas.

Da han bankede paa Døren, svarede Pierre:

„Kom ind."

Han gik ind.

Den anden sad og skrev, bøjet over Bordet.

„God Morgen," sagde Jean.

Pierre rejste sig:

„God Morgen."

Og de trykkede hinandens Hænder, som om der slet intet var foregaaet.

„Kommer Du ikke ned til The?"

„Jo . . . jo . . . jeg havde egentlig noget at gøre."

Den ældstes Stemme skælvede, og han saa' spændt paa den yngste som for at spørge ham, hvad han skulde gøre.

„De venter paa Dig."

„Saa . . . saa . . . er . . . er Mo'r dernede?"

„Ja, det var hende, som bad mig om at gaa op og hente Dig."

„Naa, ja, . . . saa kommer jeg."

Foran Døren til Spisestuen betænkte han sig paa at gaa først ind, men saa aabnede han den med en rask Beslutning og saa' Faderen og Moderen sidde lige overfor hinanden ved Bordet.

Han gik først hen til hende og uden at se op og uden at sige et Ord bøjede han sig ned over hende og rakte hende sin Pande til Kys, hvad han i den sidste Tid havde vænnet sig til i Stedet for som tidligere at kysse hende paa begge Kinder. Han gættede, at hun nærmede sin Mund til ham, men han følte ikke hendes

Læber mod sin Hud og efter dette Skin af et Kærtegn rettede han sig op med bankende Hjerte.

Han spurgte sig selv:

„Hvad har de sagt til hinanden, da jeg var gaaet?"

Jean gentog kærligt „Mo'r" og „kære Mo'r", var opmærksom mod hende, sørgede for, at hun intet manglede og skænkede i for hende. Pierre forstod da, at de havde grædt sammen, men han kunde ikke gennemtrænge deres Tanker! Troede Jean, at hans Moder var brødefuld eller at hans Broder var en Skurk?

Og alle de forfærdelige Bebrejdelser, han havde gjort sig selv over, at han havde sagt dette skrækkelige, stormede paany ind paa ham, sammensnørede hans Strube, lukkede hans Mund og hindrede ham i at spise og i at tale.

Han blev overvældet af en uudholdelig Trang til at flygte, til at forlade dette Hjem, der ikke mere var hans, og disse Mennesker, som for Fremtiden kun følte sig knyttet til ham ved betydningsløse Baand. Allerhelst vilde han være gaaet med det samme ligemeget hvorhen, thi han mærkede, at det var forbi, at han ikke mere kunde leve sammen med dem, at han bestandig, imod sin Vilje, vilde blive ved med at pine dem, om ikke andet saa ved sin blotte Nærværelse, og at de uophørlig vilde faa ham til at lide de mest uudholdelige Kvaler.

Jean talte han passiarede med Roland, men Pierre forstod intet og hørte ikke, hvad der blev sagt. Pludselig var det dog, som om han i Broderens Stemme mærkede en bestemt Hensigt, og han gav sig til at lytte for at fange Meningen af hans Ord.

Jean sagde:

„Det lader til, at det bliver det smukkeste Skib i hele Selskabet. De snakker noget om seks Tusinde fem Hundrede Tons. Det skal ud paa sin første Rejse næste Maaned."

Roland blev forbauset:

„Allerede! Jeg troede ikke, at det vilde blive færdigt til at gaa til Søs i Sommer."

„Jo, tværtimod; Arbejdet er af al Magt blevet fremskyndet, for at det kunde gøre sin første Rejse inden Efteraaret. Jeg var i Morges oppe paa Selskabets Kontor og talte med en af de ledende Mænd."

„Saa . . . med hvem af dem?

„Med Marchand, en speciel Ven af Formanden for Bestyrelsesraadet."

„Kender Du ham? Det vidste jeg ikke."

„Jo, jeg gør. Jeg havde netop en lille Tjeneste at bede ham om."

„Aa, kan Du saa ikke skaffe mig Tilladelse til at

komme ombord og se *Lothringen,* saasnart den kommer ind i Havnen?"

„Det kan jeg meget nemt!"

Jean syntes at tøve, som om han ledte efter Ord eller søgte en Overgang, han havde ondt ved at finde. Omsider fortsatte han:

„I og for sig er det et meget rart Liv, man fører ombord paa disse store Oceandampere. Halvdelen af Tiden er man i Land i de to prægtige Byer, Havre og New-York og den øvrige Del undervejs sammen med elskværdige Mennesker. Man kan tilmed blandt Passagererne skaffe sig Bekendtskaber, som er yderst behagelige og senere hen i Livet kan blive nyttige, ja, meget nyttige. Tænk Dig, at Kaptajnen, naar han forstaar at spare paa Kullene, kan naa op til fem og tyve Tusinde Francs om Aaret om ikke mere . . . ."

Roland fremstødte et: „Det var Satans!", efterfulgt af en Fløjten, der vidnede om en dyb Respekt baade for Summen og for Kaptajnen.

Jean vedblev:

„Proviantmesteren kan skaffe sig en Indtægt paa ti Tusinde og Lægen ombord har en Gage paa fem Tusinde med Kost, Lys, Varme, Opvartning o. s. v., alt frit. Det vil sige, at det svarer til ti Tusinde — det er dog ganske anstændigt."

Pierre, som havde løftet Øjnene fra sin Tallerken, mødte Broderens Blik og forstod ham.

Efter en kort Betænkning spurgte han:

„Er det meget vanskeligt at opnaa Stillingen som Læge ombord paa saadan en Atlanterhavsdamper?"

„Ja og nej. Det afhænger altsammen af Omstændighederne og af den Protektion, man har."

Der blev en længere Pause, saa tog Doktoren atter Ordet:

„Er det næste Maaned, *Lothringen* skal afsted?"

„Ja, den syvende."

Saa tav de.

Pierre overvejede. Ja, det vilde ganske vist være en Løsning, hvis han kunde komme med som Læge der ombord. Senere kunde han se Tiden an og maaske atter forlade Skibet. I Mellemtiden tjente han, hvad han behøvede til Livets Ophold, uden at være nødt til at bede Familien om noget. Den foregaaende Dag havde han maatte sælge sit Uhr, thi han kunde ikke længere bekvemme sig til at strække Haanden ud imod Moderen. Men derudover havde han absolut ingen Hjælpekilder, han saa' ingen Udvej til at spise andet Brød end Brødet i det Hjem, der var bleven ham ubeboeligt, og til at sove i en anden Seng under et andet Tag.

Endelig sagde han, en lille Smule tøvende:

„Hvis det kunde lade sig gøre, saa havde jeg egentlig nok Lyst til at tage med."

Jean spurgte:

„Hvorfor skulde det ikke kunne lade sig gøre?"

„Fordi jeg ikke kender en Sjæl i hele Selskabet."

Roland var bleven aldeles forbløffet:

„Og alle Dine smukke Planer om at skaffe Dig en Fremtid her i Havre, hvad bliver der af dem?"

Pierre mumlede:

„Der gives Øjeblikke, hvor man maa vide at ofre alt og give Afkald paa de bedste Forhaabninger. Det er desuden kun en Begyndelse, et Middel til at samle mig nogle Tusinde Francs for bagefter at kunne nedsætte mig."

Roland blev straks overbevist:

„Ja, det er sandt. I Løbet af to Aar kan Du lægge seks eller syv Tusinde til Side, og dem kan Du komme langt med, hvis de bliver rigtig anvendte. Hvad mener Du, Louise?"

Med lav, næsten uhørlig Stemme svarede hun:

„Jeg synes, at Pierre har Ret."

Roland udbrød:

„Jeg kan jo tale med Poulin om det, ham kender jeg rigtig godt! Han er Dommer ved Handelsretten

og har en Del at gøre med Selskabets Affærer. Saa er der ogsaa Lenient, Du ved, Rhederen, som er en god Ven af en af Direktørerne."

Jean spurgte sin Broder:

„Vil Du have, at jeg endnu i Dag skal føle mig for hos Marchand?"

„Ja, det vilde være rart."

Pierre grundede nogle Øjeblikke, saa fortsatte han:

„Det bedste Middel vilde dog maaske være at skrive til mine Professorer, der satte stor Pris paa mig. Det er ofte temmelig middelmaadige Størrelser, som bliver ansatte paa de Baade. Et Par varme Breve fra Professorerne Mas-Roussel, Rémusot, Flache og Borriquel vilde straks paa Timen stille min Ansøgning højt over alle de andres med deres mere eller mindre tvivlsomme Anbefalinger. Du kan jo sagtens faa Din Ven Marchand til at fremlægge Brevene for Bestyrelsesraadet."

Jean gav ubetinget sit Bifald til Kende:

„Ja, det var en udmærket Idé, en glimrende Idé!"

Og han smilte. Han følte sig beroliget, næsten tilfreds; desuden var han ude af Stand til at være i daarligt Humør længe ad Gangen.

„Men Du skulde skrive til dem endnu i Dag," sagde han.

„Ja, det vil jeg ogsaa. Undskyld, at jeg rejser mig,

jeg vil skrive lige med det samme. Jeg vil helst være fri for Kaffe, jeg er altfor nervøs."

Han rejste sig og gik.

Jean vendte sig om mod sin Moder:

„Hvad har Du for, Mo'r?"

„Jeg? — Det ved jeg ikke . . . ingenting."

„Vil Du gaa med hen til Fru Rosémilly?"

„Ja . . . ja . . . med største Glæde."

„Du ved nok . . . jeg maa absolut derhen i Dag."

„Ja . . . ja . . . det er sandt."

„Hvorfor skal Du absolut hen til hende?" spurgte Roland, som iøvrigt var vant til aldrig at forstaa, hvad der blev talt om i hans Nærværelse."

„Fordi jeg har lovet hende det."

„Naa, saadan . . . ja, det er en anden Sag."

Han gav sig til at stoppe sin Pibe, medens Moderen og Sønnen gik op ad Trappen for at hente deres Hatte.

Da de var kommen ud paa Gaden, spurgte Jean:

„Vil Du ikke have min Arm, Mo'r?

Han bød hende ellers aldrig Armen, de plejede blot at gaa ved Siden af hinanden. Hun tog den og støttede sig til ham.

De gik lidt uden at tale sammen, saa sagde han:

„Der ser Du, Pierre var straks villig til at rejse bort."

Hun mumlede:

„Stakkels Dreng!"

„Hvorfor kalder Du ham „stakkels Dreng"? Han faar det jo rigtig godt ombord i *Lothringen*."

„Ja . . . det ved jeg nok, men jeg tænker paa saameget."

Hun grublede længe med bøjet Hoved, medens hun instinktmæssig holdt Trit med Sønnen. Saa sagde hun i det ejendommelige Tonefald, hvormed man pludselig afslutter en lang, hemmelig Tankerække:

„Hvor Livet er stygt! Naar man endelig en Gang træffer paa noget lykkeligt, saa er det en Brøde at

give sig hen til det og senere faar man Lov til at betale det dyrt."

Han sagde, meget sagte:

„Tal ikke om det, Mo'r."

„Hvorledes skulde jeg kunne lade være? Jeg tænker jo paa det hele Tiden."

„Du maa prøve paa at glemme det."

Hun tav atter lidt, saa sagde hun i inderlig Fortrydelse:

„Aa, hvor jeg kunde have været lykkelig, hvis jeg var bleven gift med en anden Mand!"

Hun var pludselig bleven optændt af Raseri imod Roland og kastede hele Ansvaret for sin Brøde og sin Ulykke paa hans Grimhed, hans Dumhed, hans Kejtethed, hans aandelige Træghed og hans hele tarvelige Fremtræden. Dèr laa Ulykken, det var denne Mands Simpelhed, der var Skyld i, at hun havde bedraget ham, gjort den ene af sine Sønner fortvivlet og for den anden maattet aflægge det smerteligste Skriftemaal, som nogensinde har faaet en Moders Hjerte til at bløde.

Hun mumlede:

„Det er skrækkeligt for en ung Pige at blive gift med en saadan Mand."

Jean svarede ikke. Han tænkte paa ham, som han lige til nu havde troet var hans Fader; det var maaske

den taagede Fornemmelse, han i længere Tid havde haft om Faderens Middelmaadighed, Broderens stadige Ironi, andres overlegne Ligegyldighed og selv den Foragt, Pigen viste for sin Herre, der havde forberedt hans Sjæl til Moderens forfærdelige Tilstaaelse. Det kostede ham mindre at vide sig en andens Søn, og hvis han ovenpaa den store Rystelse Dagen forud ikke havde følt det Tilbageslag af Oprør, Harme og Forargelse, som hans Moder havde frygtet, saa var det sikkert, fordi han allerede i lang Tid ubevidst havde lidt under at være et Barn af denne godmodige, men plumpe Tyksak.

De var kommen til Fru Rosémillys Hus.

Hun boede i Rue Sainte-Adresse paa anden Sal i en stor Ejendom, der tilhørte hende selv. Fra hendes Vinduer var der Udsigt over hele Havnen og Rheden.

Da Fru Rosémilly fik Øje paa Fru Roland, der traadte først ind, løb hun hende i Møde og omfavnede hende i Stedet for at række hende sine Hænder, thi hun gættede straks Grunden til hendes Besøg.

Møblementet i Dagligstuen var betrukket med presset Fløjel, men gemt under et beskyttende Overtræk. Paa Væggene, der var tapetseret med blomstret Tapet, hang fire Skilderier, som hendes første Mand, Kaptejnen, havde købt. Paa det første saa's en Fiskers Kone,

der stod oppe paa en Bakke og viftede med et Lommetørklæde ud imod Horisonten, hvor et Sejlskib med Manden ombord var lige ved at forsvinde. Paa det andet laa den samme Kvinde paa Knæ paa den samme Bakke og vred sine Hænder, medens hun stirrede op imod Himlen, som gennemkrydsedes af Lyn over et Hav med nogle usandsynligt høje Bølger, hvori Mandens Skib var nær ved at gaa under.

De to andre Billeder forestillede to lignende Scener, men hentede fra en højere Samfundsklasse.

En ung, lyshaaret Kvinde staar lænet til Rælingen af en stor Udvandrerbaad, der er i Færd med at sejle bort. Med taarefyldte Blikke skuer hun længselsfuldt tilbage mod den allerede fjerne Kyst.

Hvem har hun ladet blive tilbage dèr?

Paa det sidste Billede sidder den samme Kvinde i en Lænestol foran et aabent Vindue, hvorigennem der er Udsigt ud over Havet. Hun er besvimet og et Brev er faldet fra hendes Skød ned paa Tæppet.

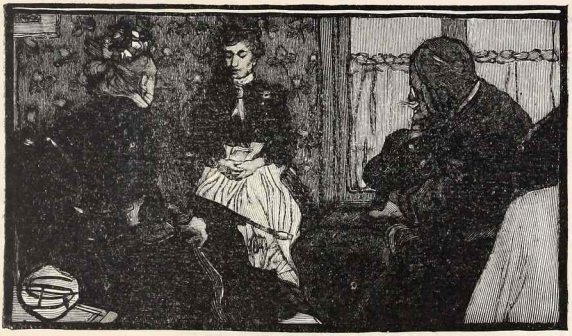
Han er altsaa død — hvor sørgeligt!

De Besøgende blev i Almindelighed rørte og bevægede over den vemodige Godtkøbsstemning i disse let gennemsigtige og poetiske Æmner. Man forstod dem lige straks, der behøvedes ingen Forklaring, ingen Anstrængelse, og man beklagede de to stakkels Kvinder,

skønt man ikke rigtig var paa det rene med, hvilken Sorg, det var, der havde ramt den mere elegante af dem. Men denne Tvivl gav kun Drømmene yderligere Fart. Hun havde maattet miste sin Forlovede! Ligesaa snart man kom ind i Stuen, blev éns Øje uimodstaaelig tiltrukket og holdt fast som i en Fortryllelse af disse fire Billeder. Selv om det løsrev sig fra dem, maatte det stadig vandre tilbage igen og paany betragte de to Kvinder, der lignede hinanden som to Søstre. Baade fra Billederne selv, der var klare, sirlige, slikkede og sødladne som en Modetegning, og fra de skinnende Rammer spredte der sig ud over Stuen et Indtryk af Renlighed og Korrekthed, der yderligere understregedes af den øvrige Del af Møblementet.

Stolene stod i ubrydelig Orden, nogle af dem op ad Væggene og andre ordnede omkring Midterbordet. De hvide, ulastelige Gardiner hang i saa lige og regelmæssige Folder, at man uvilkaarlig følte Lyst til at krølle dem en lille Smule, og aldrig fandtes der saa meget som et Støvgran paa Glaskuplen, hvorunder det forgyldte Taffelur i Empirestil i en Globus, baaret af en knælende Atlas, lignede en Stuemelon, som var i Færd med at modnes.

Idet de to Damer satte sig, rykkede de Stolene lidt bort fra deres vante Plads.

„Har De ikke været ude i Dag?“ spurgte Fru Roland.

„Nej, jeg maa indrømme, at jeg var lidt træt.“

Og som for at takke Jean og hans Moder for Fiketuren gav hun sig til at tale om, hvor godt hun havde moret sig.

„Ved De hvad,“ sagde hun, „jeg har allerede spist mine Rejer nu til Morgen. De var glimrende. Hvis De har Lyst, saa synes jeg, at vi skulde gøre den Tur om igen en anden Gang . . .“

Den unge Mand afbrød hende:

„Førend vi gør Turen om, maa vi da først have den færdig.“

„Hvad mener De? Den er da færdig?“

„Aa, nej, Frue, jeg for mit Vedkommende har i

Skærene ved Saint-Jouin fundet en Fangst, som jeg gerne først vil have sikkert hjem."

Hun smilede skalkagtigt:

„Har De? Hvad kan det være? Hvad er det, De har fundet?"

„Det er en Kvinde! Og Mo'r og jeg er netop kommen for at spørge Dem, om hun ikke i Dag har skiftet Mening."

Hun smilede atter:

„Nej, jeg skifter aldrig Mening."

Denne Gang var det ham, der rakte hende Haanden, og med en hurtig og besluttet Bevægelse lagde hun sin i den.

Han spurgte:

„Saa snart som muligt, ikke sandt?"

„Naar De vil."

„Om seks Uger?"

„Det har jeg ingen Mening om. Hvad synes min fremtidige Svigermoder?"

Fru Roland svarede med et lidt vemodigt Smil:

„Aa, jeg synes slet ingenting. Jeg takker Dem bare, fordi De vil have Jean, thi jeg er vis paa, at De vil gøre ham meget lykkelig."

„Jeg skal gøre, hvad der staar i min Magt, Mo'r."

For første Gang lidt rørt rejste Fru Rosémilly sig,

slog begge Armene om Fru Roland og kyssede hende længe og kærligt som et Barn. Under dette nye Kærtegn svulmede den stakkels Kvindes syge Hjerte i en mægtig Betagelse. Hun vilde ikke have kunnet sige, hvad hun følte. Det var paa samme Tid sørgeligt og lykkeligt. Hun havde mistet en Søn, en voksen Søn og nu fik hun i Stedet en Datter, en voksen Datter.

Da de igen sad lige overfor hinanden paa deres Stole, tog de hinandens Hænder og blev ved med at se smilende paa hinanden, som om de næsten helt havde glemt Jean.

Saa gav de sig til at tale om en hel Masse Ting, der skulde tænkes paa og ordnes i Anledning af Brylluppet; da alt var bestemt og bragt i Orden kom Fru Rosémilly paa én Gang i Tanker om en lille Biomstændighed og spurgte:

„De har vel talt med Hr. Roland om det?“

Den samme Rødme bedækkede pludselig baade Moderens og Sønnens Kinder. Det var Moderen, der svarede:

„Aa, nej, det er ganske overflødigt.“

Hun betænkte sig lidt, men da hun følte, at en Forklaring var nødvendig, tilføjede hun:

„Vi plejer altid at indrette alt uden at spørge ham. Det er tidsnok, at han faar det at vide, naar det hele er bestemt.“

Fru Rosémilly blev paa ingen Maade overrasket, hun smilte og fandt det ganske naturligt, at den skikkelige Mand havde saa lidt at sige.

Da Fru Roland atter stod nede paa Gaden sammen med sin Søn, sagde hun:

„Skal vi ikke gaa hjem hos Dig? Jeg vilde gerne hvile mig lidt.“

Hun følte sig uden Ly, uden Tilflugtssted, thi hun havde en Rædsel for at komme hjem.

De gik op til Jean.

Saasnart hun hørte Døren blive lukket efter sig, udstødte hun et dybt Suk, som om hun nu var kommen i Sikkerhed; saa, i Stedet for at hvile sig, som hun havde sagt, gik hun hen og lukkede Skabene op og gav sig til at tælle Linnedet, Lommetørklæderne og Sokkerne efter. Hun lavede om paa den Orden, hvori det laa, for at finde et mere harmonisk Arrangement, der endnu mere tiltalte hendes Husmoderblik, og da alt var lagt til Rette, Haandklæderne i Stabler, Underbenklæder og Skjorter hver paa sin Hylde og alt Linnedet delt i tre Dele, Kroplinnedet, Sengetøjet og Dækketøjet, gik hun nogle Skridt tilbage for at betragte sit Værk og sagde:

„Jean, kom en Gang herhen, skal Du se, hvor det ser pænt ud.“

Han rejste sig og beundrede det for at glæde hende.

Da han atter havde sat sig, listede hun sig pludselig bagfra hen til hans Lænestol, og idet hun lagde sin højre Arm om hans Hals og kyssede ham paa Panden, lagde hun paa Kaminhylden en lille i hvidt Papir indsvøbt Genstand, som hun havde i den anden Haand.

Han spurgte:

„Hvad er det?"

Da hun ikke svarede, forstod han, hvad det var, og genkendte ogsaa Formen af Rammen.

„Giv mig det," sagde han.

Men hun lod, som om hun intet havde hørt, og vendte tilbage til sine Skabe. Han rejste sig, tog hurtigt den

smertelige Relikvie, gik ind i sit Arbejdsværelse og laasede den inde i Skrivebordsskuffen.

Hun tørrede med Spidsen af sine Fingre en Taare bort fra sine Øjne og sagde med en lidt rystende Stemme:

„Jeg vil gaa ud for at se efter, hvorledes Din Pige holder sit Køkken. Da hun er ude i Øjeblikket, er det bedst, jeg benytter Lejligheden til at undersøge det altsammen."

IX

De Anbefalingsskrivelser, som Professorerne Mas-Roussel, Rémusot, Flache og Borriquel i de mest smigrende Udtryk havde affattet for deres Elev, Dr. Pierre Roland, var af Marchand bleven forelagte Bestyrelsesraadet for det transatlantiske Dampskibsselskab og Ansøgningen var yderligere bleven støttet af Poulin, Dommer ved Handelsretten, den store Rheder, Lenient, og Marival, Tilforordnet hos Mairen i Havre og en særlig god Ven af Kaptajn Beausire.

Tilfældigvis var der endnu ikke antaget nogen Læge ombord i *Lothringen* og Pierre var derfor saa heldig næsten straks at blive udnævnt.

Brevet, hvori han fik Underretningen om sin Udnævnelse, blev af Pigen, Joséphine bragt ham en Morgen, da han var i Færd med at vaske sig.

Hans første Indtryk var det samme som en Dødsdømts, der faar Meddelelse om, at hans Straf er bleven formildet. Det var, ligesom om hans Lidelser straks blev lidt lindrede ved Tanken om Afrejsen og det rolige Liv ombord, vugget af det stadigt skvulpende, stadigt strømmende, stadigt flygtende Vand.

Han levede nu i Hjemmet som en taus og tilbageholden Fremmed. Lige siden den Aften, da han overfor Broderen havde ladet den skændige Hemmelighed, som han havde opdaget, undslippe sig, havde han følt, at han havde brudt de sidste Baand mellem sig og sine. Han pintes uophørlig af Samvittighedsnag over at have sagt det til Jean. Han kaldte sig selv ond, ufin, afskyelig, men alligevel var han lettet over at have talt.

Han mødte aldrig mere hverken sin Moders eller sin Broders Blik. Deres Øjne havde faaet en overraskende Bevægelighed og udfoldede den samme Snedighed som Fjender, der er angst for at krydses.

Han blev ved at spørge sig selv:

„Hvad har hun kunnet sige til Jean? Har hun tilstaaet eller har hun nægtet? Hvad tror min Broder? Hvad tænker han om hende og hvad tænker han om mig?“

Han kunde ikke gætte sig til det og var rasende over det. Han talte iøvrigt næsten slet ikke mere til dem, undtagen naar Roland var til Stede, for at undgaa deres Spørgsmaal.

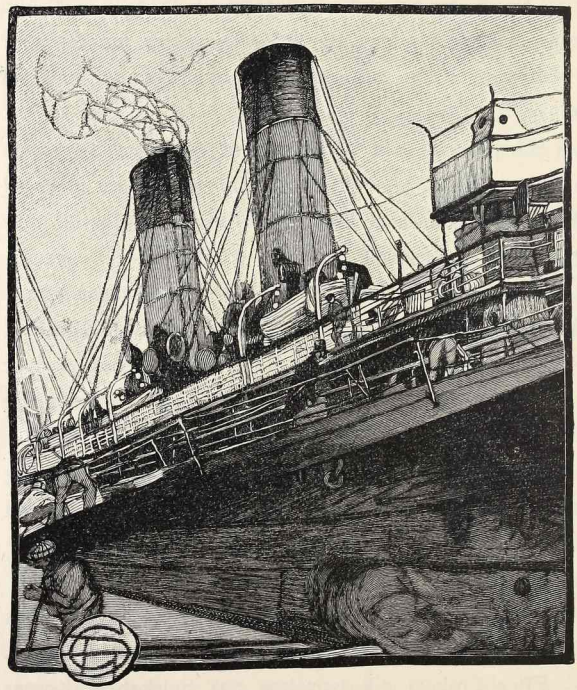
Da han havde faaet Brevet, der forkyndte ham hans Antagelse, viste han det endnu samme Dag til Familien. Faderen, som var mest tilbøjelig til at glæde sig over alt, klappede i Hænderne. Jean svarede i en alvorlig Tone, men inderst inde umaadelig tilfreds:

„Jeg lykønsker Dig af mit ganske Hjerte, thi jeg ved, at Du havde mange Konkurrenter. Det er sikkert Brevene fra Dine Professorer, som Du kan takke for det.“

Hans Moder bøjede Hovedet og mumlede:

„Jeg er ogsaa meget glad over, at det er lykkedes Dig.“

Efter Frokost gik han hen paa Selskabets Kontor for at skaffe sig en hel Mængde Oplysninger. Han spurgte om Navnet paa Lægen ombord i *Picardiet*, der skulde sejle næste Morgen, for hos ham at faa Besked om alle Enkelthederne ved det nye Liv og om de særlige Ejendommeligheder, han maatte være forberedt paa.

Doktor Pirette var allerede paa Skibet og Pierre gik derfor ombord og blev i en lille Kahyt modtaget af en ung, lysskægget Herre, der mindede stærkt om Jean. De passiarede længe sammen.

Nede fra det vældige Fartøjs rungende Dybder lød

en vedholdende og forvirret Larm, hvori Faldet af Varerne, der blev stablede sammen i Lasten, blandede sig med Skridt, Stemmer, Bevægelsen af Kranerne, som indladede Kasserne, Baadsmændenes Fløjter og Larmen af Jernkæder, der af Dampens pustende Aande, som fik hele det store Skibs Skrog til at sitre, blev slæbte afsted eller rullede om Bradspillene.

Men da Pierre havde sagt Farvel til sin Kollega og atter befandt sig paa Landjorden, blev han pludselig betaget af et nyt Tungsind, der sænkede sig over ham og svøbte sig om ham ligesom de Taager, der kommer ilende frem over Havet og i deres vigende Skød bærer med sig noget hemmelighedsfuldt og urent som et forpestet Aandedræt fra fjerne, usunde Lande.

Selv i de Timer, hvor han havde gennemgaaet de største Lidelser, havde han aldrig paa denne Maade følt sig nedsænket i et saadant Dyb af Elendighed. Det var, fordi det sidste Baand var blevet skaaret over; han havde intet mere at holde sig til. Selv da han havde revet alle Følelsesrødder ud af sit Hjerte, havde han ikke mærket denne Dødsangst, denne Fornemmelse af at være en herreløs Hund, som nu pludselig havde bemægtiget sig ham.

Det var ikke længere en stikkende, aandelig Smerte, det var en Panik som hos et Dyr uden Tilflugtssted,

en materiel Angst som hos en Vagabond, der ikke mere har noget Tag over Hovedet og overvældes af Storm og Uvejr, alle Tilværelsens brutale Magter. Da han satte Foden paa dette Skib, da han var traadt ind i denne Kahyt, der vuggedes paa Bølgerne, havde det legemlige Menneske i ham, Manden, som altid havde sovet i en Seng, der stod rolig og fast, gjort Oprør imod alle de kommende Dages Utryghed. Indtil nu havde dette Legeme følt sig beskyttet af den solide Mur, som stod plantet fast i Jorden, og af Visheden om en Hvile paa det samme Sted under et Tag, der kunde modstaa Blæsten. Nu skulde alt det, som man holder af at trodse, naar man sidder lunt inden Vægge, blive en Fare, en stadig, vedvarende Lidelse.

Han skulde ikke mere føle det faste Land under sine Fødder, men Havet, Havet, der ruller, brummer og op sluger. Ikke mere have Plads omkring sig til at spadsere, løbe, finde nye Veje, men kun nogle Meter Planker til som en Dødsdømt at kunne gaa frem og tilbage midt imellem andre Fanger.

Ingen Træer mere, ingen Haver, ingen Gader, ingen Huse, intet andet end Vand og Skyer. Og bestandig skulde han føle Skibet bevæge sig under sine Fødder. Naar det var Uvejr, maatte han støtte sig til Skillevæggene, klynge sig til Dørene og klamre sig til Kanten af den

smalle Køje for ikke at rulle ud paa Gulvet. Og naar det var stille, vilde han høre Skruens snorkende Rysten og føle Baaden, der bar ham, glide afsted i en fortsat, regelmæssig, nervepirrende Flugt.

Og han var bleven dømt til dette tvungne Vagabondliv, bare fordi hans Moder havde givet sig hen til en Mands Kærtegn!

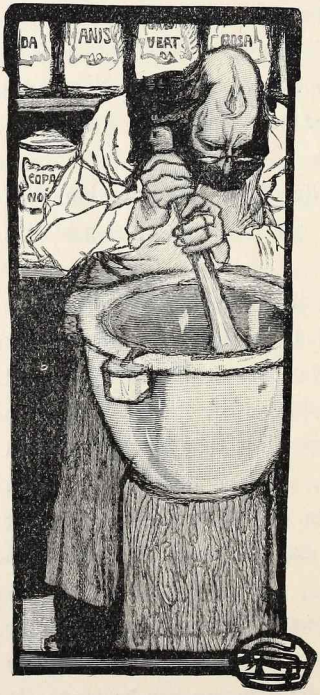
Han blev ved at gaa lige frem, næsten svimmel af den trøstesløse Melankoli, der griber Folk, som staar i Begreb med at udvandre.

Han følte ikke mere i sit Hjerte den tidligere hovne Foragt og det overlegne Had for de Ubekendte, der gik forbi ham, men en bedrøvet Lyst til at tale til dem, til at fortælle dem, at han skulde forlade Frankrig, og blive hørt paa og trøstet. Inderst inde følte han sig som en Fattig, der skammer sig, men er nødt til at række Haanden ud, han længtes paa samme Tid stærkt og ængsteligt efter at træffe én, som vilde lide ved hans Afrejse.

Han tænkte paa Marowsko. Den gamle Polak var den eneste, der holdt nok af ham til virkelig at føle nogen Sorg ved at skilles fra ham, og han bestemte sig straks til at gaa hen til ham.

Da han traadte ind i Butiken, fo'r en let Skælven igennem Apothekeren, som var i Færd med at støde

noget til Pulver i en gammel Marmormorter, men som straks forlod sit Arbejde.

„Man ser aldrig mere noget til Dem?“ sagde han.

Den unge Mand forklarede, at han havde været nødt til at foretage en Del vigtige Skridt, uden at han dog afslørede Grundene til dem. Saa satte han sig og spurgte:

„Naa hvorledes gaar det med Forretningerne?

Det gik slet ikke med Forretningerne. Konkurrencen var forfærdelig og de Syge sjældne og fattige i dette Arbejderkvarter. Der kunde kun sælges den allerbilligste Medicin og Lægerne foreskrev ikke her de mere sjældne og sammensatte Midler, paa hvilke man kan tjene indtil fem Hundrede Procent.

Den stakkels Mand sluttede:

„Hvis det bliver ved tre Maaneder til paa samme Maade, saa bliver jeg nødt til at lukke Butiken. Hvis jeg ikke stolede paa Dem, min gode Doktor, saa havde jeg forlængst givet mig til at være Skopudser."

Pierre følte sit Hjerte snøres sammen og han bestemte sig til straks at føre Slaget, da det dog alligevel skulde falde:

„Aa, jeg . . . jeg . . . jeg kan ikke længere være nogen Hjælp for Dem. Jeg forlader Havre i Begyndelsen af næste Maaned."

Marowsko tog sine Briller af, saa stærk var hans Bevægelse:

„De . . . De . . . hvad er det, De siger?"

„Jeg siger, at jeg rejser min Vej, min stakkels Ven."

Den gamle stod som lamslaaet, det var hans sidste Haab, der styrtede sammen. Og pludselig følte han sig oprørt imod denne Mand, som han havde fulgt, som han holdt af, som han havde haft Tillid til, og som nu saaledes forlod ham.

Han stammede:

„Vil De . . . vil De virkelig ogsaa forraade mig?"

Pierre følte sig saa rørt, at han havde Lyst til at omfavne ham:

„Jeg forraader Dem ikke. Jeg har blot ikke kunnet

finde noget at bestille her og derfor tager jeg som Læge ombord paa en Atlanterhavsdamper."

„Aa, Hr. Pierre, De havde saa sikkert lovet mig, at De vilde hjælpe mig til mit Udkomme!"

„Ja, men hvad skal jeg gøre? Jeg maa jo først selv leve. Jeg ejer ikke en rød Øre."

Marowsko gentog:

„Det er stygt af Dem, meget stygt, hvad De der gør. Saa er der ikke andet tilbage for mig end at lægge mig til at dø af Sult. Naar man først er kommen i min Alder, saa er det forbi. Det er stygt af Dem. De forlader en fattig gammel Mand, som havde stolet paa Dem og fulgt med Dem, det er stygt."

Pierre vilde forklare, protestere, give sine Grunde, bevise, at han ikke havde kunnet handle anderledes, men Polakken hørte ikke efter, han var oprørt over at blive ladet i Stikken og han endte med at

sige, idet han formodentlig hentydede til nogle politiske Begivenheder:

„Franskmændene holder heller aldrig deres Løfter."

Pierre rejste sig; nu var han bleven krænket og i en lidt hovmodig Tone sagde han:

„De er uretfærdig, Marowsko. Der skal vægtige Grunde til at tage en Beslutning som den, jeg har taget, og det burde De forstaa. Farvel. Jeg haaber, at jeg næste Gang finder Dem mere fornuftig."

Og han gik.

„Det lader til," tænkte han, „at ikke én vil savne mig for min egen Skyld."

Hans Tanker ledte, de vandrede rundt til alle dem, han havde kendt, og tilsidst standsede han blandt de Ansigter, der gled forbi i hans Erindring, ved Opvartningspigen, som havde været den første, der havde faaet ham til at mistænke Moderen.

Han betænkte sig lidt, thi instinktmæssig var han bleven ved med at bære Nag til hende, men pludselig bestemte han sig, idet han tænkte:

„Hun havde jo forresten Ret."

Og han drejede om i Retning af hendes Gade.

Tilfældigvis var Kaféen fuld af Mennesker og fuld af Tobaksrøg. Gæsterne, Borgere og Arbejdere, thi det var Helligdag, kaldte, skreg, raabte, og Værten selv

maatte hjælpe med at servere; han løb fra Bord til Bord og erstattede de tomme Glas med nye, fyldte med skummende Øl.

Da Pierre havde fundet en Plads ikke langt fra Disken, satte han sig stille ned og ventede i det Haab, at Pigen skulde faa Øje paa ham og genkende ham.

Men med en koket Vrikken i Hofterne løb hun frem og tilbage foran ham uden at skænke ham et Øjekast.

Omsider bankede han med en Sølvmønt i Bordet. Hun kom farende:

„Herren ønsker?"

Hun saa' ikke paa ham, hendes Tanker var helt optagne af at regne ud hvor mange Glas Øl, hun havde serveret.

„Er det paa den Maade," spurgte han, „at man siger Goddag til sine Venner?"

Hun fæstede sine Øjne paa ham og svarede i en travl Tone:

„Aa, er det Dem? Har De det godt? Jeg har ikke Tid i Dag. De vil vel have et Glas Øl?"

„Ja, Tak."

Da hun kom med det, fortsatte han:

„Jeg er kommen for at sige Farvel til Dig, jeg skal rejse."

Hun svarede ligegyldig:

„Saa? Hvor skal De hen?“

„Til Amerika.“

„Naa, det skal være saadan et smukt Land.“

Ikke et Ord mere. Det var virkelig ogsaa meningsløst at ville snakke med hende paa saadan en Dag, naar der var saa mange Mennesker i Kaféen.

Pierre rejste sig og gik ned ad Havnen til. Da han kom til Molen, saa han *Perlen* komme ind med hans Fader og Kaptajn Beausire. Papagris roede og de to Herrer sad i Bagstavnen og røg deres Pibe med et Udtryk af lykkeligt Velvære. Doktoren tænkte, idet han saa' dem glide forbi:

„Salige er de Fattige i Aanden!“

Og han satte sig paa en af Molens Bænke for at prøve paa at synke hen i en sløv Døsighed.

Da han kom hjem til Middag, sagde hans Moder uden at turde se op paa ham:

„Du skal jo have en Masse Ting til Din Rejse og jeg ved ikke rigtig Besked. Jeg har allerede bestilt Dit Linned og jeg har talt med Skrædderen, men er der ikke noget andet, Du trænger til? Noget, jeg ikke kender til?“

Han aabnede Munden for at sige: „Tak, jeg behøver ingenting,“ men saa faldt det ham ind, at han

i det mindste maatte finde sig i at blive anstændigt udstyret, og han svarede derfor i en rolig Tone:

„Det ved jeg endnu ikke, jeg skal forhøre mig paa Kontoret."

Han forhørte sig og fik udleveret en Liste over de

Ting, som var uundværlige. Da han gav den til Moderen, saa' hun for første Gang i lang Tid op paa ham og i hendes Øjne laa der det samme ydmyge, blide, bedrøvede og bønfaldende Udtryk som hos en Hund, der har faaet Prygl og beder om Tilgivelse.

Den første Oktober kom *Lothringen* fra Saint-Nazaire og lagde ind i Havnen for den syvende i samme Maaned

at afgaa til New-York, og Pierre tog den lille flydende Kahyt, hvori hans Liv fremtidig skulde holdes fangent, i Besiddelse.

Da han den næste Morgen gik ud, mødte han paa Trappen Moderen, der med en næppe hørlig Stemme mumlede:

„Skal jeg ikke hjælpe Dig med at indrette Dig ombord?"

„Nej, Tak, det er allerede i Orden."

Hun hviskede:

„Jeg vilde saa gerne se Din Kahyt."

„Det er ikke Umagen værd, den er meget grim og meget lille."

Han gik videre og lod hende blive staaende. Hun var bleven gusten i Ansigtet og maatte støtte sig til Væggen for ikke at falde.

Roland, der samme Dag aflagde et Besøg paa *Lothringen*, kunde ved Middagsbordet ikke blive træt af at rose det prægtige Skib og ytrede sin Forbauselse over, at hans Kone ikke havde haft Lyst til at se det, da hendes Søn dog skulde med.

I de paafølgende Dage saa' de ikke meget til Pierre, men naar han var hjemme, var han nervøs, pirrelig og haard og syntes at ville snærte dem alle med sine brutale Bemærkninger. Men Dagen før sin Afrejse var

han pludselig forandret og meget mildere stemt. Da han kyssede sine Forældre, inden han gik, thi han skulde for første Gang sove ombord, spurgte han:

„I kommer vel ud for at sige Farvel til mig i Morgen paa Skibet?“

Roland udbrød:

„Ja, naturligvis, naturligvis, ikke sandt, Louise?“

„Jo, det er en Selvfølge,“ svarede hun ganske sagte.

Pierre fortsatte:

„Vi sejler Klokken elleve præcis, saa I maa være der senest halv ti.“

„Hør,“ udbrød Faderen, „jeg faar en Idé! Naar vi gaar fra Dig, saa skynder vi os ombord i *Perlen* og saa sejler vi ud udenfor Molerne for at se Dig endnu en Gang. Ikke sandt, Louise?“

„Ja, det var morsomt.“

Roland vedblev:

„Paa den Maade bliver vi ikke borte i den Trængsel, der altid er paa Molen, naar en af Atlanterhavsdamperne skal afsted. Det er umuligt at faa Øje paa den, man vil vinke Farvel til. Hvad synes Du om det?“

„Det synes jeg udmærket om, det er altsaa en Aftale.“

En Time senere laa han ombord i sin lille Køje, der var smal og lang som en Ligkiste. Han blev lig-

gende længe med aabne Øjne og tænkte paa alt, hvad der i de sidste to Maaneder var foregaaet i hans Liv og især i hans Sjæl. Han havde selv lidt saa meget og faaet andre til at lide saa meget, at hans angrebslystne og hævnsyge Smerte var sløvet som en stump Klinge. Han havde næsten ikke længere Mod til at nære Uvilje imod nogen som helst eller noget som helst i Verden, og han lod sin Harme drive bort med Vandets Skvulpen ligesom sin Tilværelse. Han følte sig saa træt af at kæmpe, saa træt af at slaa, saa træt af at hade, saa træt af alt, at han ikke kunde mere, men blot forsøgte at døve sit Hjerte i Glemsel, ligesom man døver sine Tanker i Søvnen. Rundt omkring sig hørte han de nye Lyde fra Skibe, svage, næsten umærkelige Lyde i Havnens stille Nat, og i Saaret, der lige til nu havde pint ham saa grusomt, følte han kun af og til de smertelige Trækninger, som kan komme i et gammelt Saar, der er i Færd med at læges.

Han havde sovet dybt, da Matrosernes Larm vækkede ham. Det var Dag, og Morgentoget fra Paris havde bragt en Mængde Passagerer til Kajen.

Han drev rundt paa Skibet midt imellem de mange travle og ængstelige Mennesker, der ledte efter deres Kahytter, kaldte paa hverandre, spurgte og svarede hverandre i den paabegyndte Rejses Forfjamskelse. Efter

at han havde sagt Godmorgen til Kaptejnen og trykket et Par af Officerernes Hænder, gik han ned i Spisesalonen, hvor nogle Englændere allerede sad og sov i Hjørnerne. Det store Rum med sine hvide med Guldlister indrammede Marmorvægge forlængede sig i de mange Spejle til et uendeligt Perspektiv med lange Borde, flankerede af to uendelige Rækker Drejestole, betrukket med mørkerødt Fløjl. Det var fuldstændig Typen for den mægtige, flydende, kosmopolitiske Hal, hvori Kapitalister fra alle Lande i Fællesskab indtager deres Maaltider. Det var den samme ødsle Luksus som i store Hoteller, Theatre og andre offentlige Steder, den imponerende og banale Luksus, som tilfredsstiller Millionærøjne.

Doktoren vilde lige til at gaa over i den Del af Skibet, der var reserveret 2den Klasses Passagererne, da han kom i Tanker om, at der Aftenen forud var kommen en stor Flok Emigranter ombord, og han gik i Stedet for ned paa Mellemdækket. En kvalmende Lugt af fattige og snavsede Mennesker, en Stank af nøgne Legemer, endnu mere ram end Stanken af Dyrs Skind eller Uld, slog ham i Møde. I en Slags lav og mørk Kælder, der lignede en Minegang, fik han Øje paa et Hundrede Mænd, Kvinder og Børn, som enten laa lagvis ovenpaa hverandre eller kravlede i Bunker om

paa Gulvet. Han kunde ikke skelne Ansigterne, men fik et ubestemmeligt Indtryk af en Samling elendige og fortvivlede Mænd, som Livet havde udslidt og udtømt, og som nu med en skindmager Kone og forsultne Børn drog over til et ukendt Land, hvor de haabede, at de i det mindste ikke kom til at dø af Sult.

Ved Tanken om alt det Arbejde, der var gaaet forud, om alt det spildte Arbejde, om de unyttige Anstrængelser, om den sejge Kamp, som hver Dag forgæves var bleven taget op paany, om al den Energi, der var bleven bortødslet af disse usle Stakler, som atter, uden at vide hvor, skulde begynde forfra paa denne hæslige og elendige Tilværelse, fik Doktoren Lyst til at raabe til dem:

„Men saa smid Jer dog hellere i Vandet med samt Jeres Kvinder og Jeres Unger!"

Og hans Hjerte snørede sig til den Grad sammen af Medlidenhed, at han maatte gaa sin Vej, thi han kunde ikke længere udholde Synet af dem.

Hans Fader, hans Moder, hans Broder og Fru Rosémilly ventede allerede paa ham i hans Kahyt.

„Saa tidligt!" sagde han.

„Ja," svarede Fru Roland med bævende Stemme, „vi vilde have Tid til at være lidt sammen med Dig."

Han saa' paa hende. Hun var helt sortklædt, som om hun var i Sorg, og han lagde pludselig Mærke til,

at hendes Haar, der endnu i forrige Maaned havde været graat, var bleven fuldstændig hvidt.

Med stort Besvær fik han skaffet Siddepladser til dem alle i den lille Kahyt og satte sig selv op i Køjen. Gennem Døren, der var bleven staaende aaben, saa's en Mængde, saa talrig som paa en Helligdag, strømme frem og tilbage, thi alle de Bortdragendes Venner og en Hærskare af almindelige Nysgerrige havde oversvømmet det vældige Skib. De slentrede rundt i Gangene, i Salon'erne, overalt, og af og til blev endogsaa enkelte Hoveder stukket ind i Kahytten, medens Stemmer mumlede udenfor: „Dèr bor Doktoren!"

Pierre skubbede Døren til, men saasnart han følte sig lukket inde med Familien, fik han Lyst til atter at lukke den op, thi Røret udenfor havde brudt deres Forlegenhed og gjorde Tausheden mindre paafaldende.

Endelig tog Fru Rosémilly Ordet.

„Der kan da ikke komme meget Luft ind gennem de smaa Vinduer," sagde hun.

„Det er et Kooje," svarede Pierre.

Han viste dem Tykkelsen, der satte Glasset i Stand til at modstaa selv de stærkeste Stød, og forklarede dem omstændeligt Lukningssystemet.

Roland spurgte:

„Har Du ogsaa Dit Apothek her?"

Doktoren aabnede et Skab og lod dem se et helt Regiment Flasker med latinske Navne paa firkantede Stykker hvidt Papir.

Han tog en af dem for at fortælle, hvilken Medicin, den indeholdt, og hvad den kunde hjælpe for, saa en anden og saa en tredie; det blev en hel videnskabelig Forelæsning, som de tilsyneladende lyttede til med den største Opmærksomhed.

Roland blev ved at gentage, medens han rystede paa Hovedet:

„Nej, hvor det dog er interessant!"

Der blev banket sagte paa Døren.

„Kom ind!" raabte Pierre.

Det var Kaptejn Beausire.

Han sagde, idet han strakte Haanden ud:

„Jeg kommer med Vilje lidt sent, fordi jeg ikke vilde genere."

Han maatte ligeledes sætte sig paa Køjen. Og Tausheden begyndte forfra.

Men pludselig strakte Kaptajnen Hals for at lytte. Han havde opfanget nogle Kommandoord igennem Væggene, og han erklærede:

„Det er paa Tide, at vi trækker os tilbage, hvis vi skal naa at faa *Perlen* klar og være ude i rum Sø,

inden Skibet staar ud af Havnen, saa at vi ser Dem endnu en Gang."

Roland, der var meget ivrig efter at komme afsted, formodentlig for at kunne gøre Indtryk paa Passagererne ombord i *Lothringen*, skyndte sig at springe op:

„Naa, saa Farvel, min Dreng."

Han kyssede Pierre paa begge Kinder og skubbede Døren op.

Fru Roland bevægede sig ikke, men blev siddende meget bleg og med nedslaaede Øjne.

Hendes Mand rørte ved hendes Arm:

„Hører Du ikke? Vi maa skynde os, vi har ikke et Minut at tabe."

Hun rejste sig, gik et Skridt henimod Sønnen og rakte ham, den ene efter den anden, to hvide Vokskinder, som han kyssede uden at sige et Ord. Saa trykkede han Fru Rosémillys og sin Broders Haand og spurgte:

„Naar skal Brylluppet saa staa?"

„Det ved jeg endnu ikke rigtig. Vi skal nok sørge for, at det kommer til at passe med et af Mellemrummene mellem Dine Rejser."

Omsider slap de alle ud af Kahytten og kom op paa Dækket, der var overfyldt af Publikum, Dragere og Matroser.

Dampen prustede inde i Fartøjets mægtige Skrog, der syntes at dirre af Utaalmodighed.

„Farvel!“ sagde Roland, som stadig skyndede paa de andre.

„Farvel,“ sagde Pierre, der stod paa en af Landgangsbroerne, som satte *Lothringen* i Forbindelse med Landjorden.

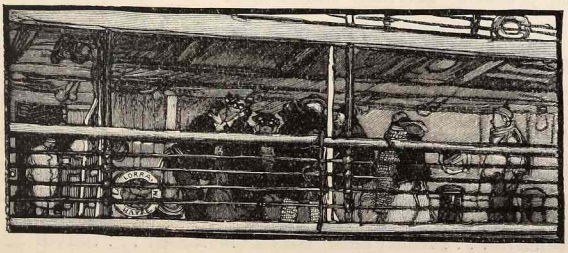
Han trykkede endnu en Gang alles Hænder og Familien fjernede sig.

„Hurtig, hurtig til Vogns!“ raabte Faderen.

En Droske, som holdt og ventede paa dem, kørte dem til Yderhavnen, hvor Papagris laa parat med *Perlen* lige til at sejle.

Ikke en Vind rørte sig; det var en af den Slags tørre og stille Efteraarsdage, hvor Havet ligger haardt og koldt som poleret Staal.

Jean greb en Aare, Matrosen tog den anden og de

gav sig til at ro. Paa Bølgebryderne, paa begge Molerne, lige op paa Granitbolværket var der sort af Mennesker, en talløs, mylrende og larmende Mængde, som ventede paa *Lothringen*.

Perlen gled imellem disse to Menneskebølger og var snart udenfor Havnen.

Kaptejn Beausire, der havde sat sig midt imellem de to Damer og styrede, sagde:

„De skal faa at se, vi skal nok saa nydelig komme til at ligge lige ved Siden af den."

Jean og Matrosen sled af al Kraft i Aarerne for at komme saa langt ud som muligt. Pludselig udbrød Roland:

„Der er den. Jeg kan se dens Master og dens to Skorstene. Nu kommer den ud af Bassinet."

„Hæng i, Gutter!" kommanderede Kaptejn Beausire.

Fru Roland trak sit Lommetørklæde op af Lommen og pressede det mod sine Øjne.

Roland, der stod op og klyngede sig fast til Masten, forkyndte:

„Saa, nu drejer den i Yderhavnen . . . nu rører den sig ikke mere . . . nu sejler den igen . . . det er nok Bugsérdamperen, der er kommen i Virksomhed . . . det gaar rask fremad . . . bravo! . . . Nu er den ude mellem Molerne! . . . Kan I høre, hvor Folk raaber . . . bravo! . . .

Det er *Neptun*, der trækker den . . . Nu kan jeg se Forstavnen . . . der er den . . . der er den . . . Hvilken Størrelse, det var som Satan! . . . se en Gang, det var som Satan! . . .“

Fru Rosémilly og Kaptejn Beausire vendte sig om, og de to Mænd hørte op med at ro; kun Fru Roland rørte sig ikke.

Den vældige Udvandrerbaad, som blev halet afsted af en kraftig Bugsérdamper, der foran den tog sig ud som en Orm, gled langsomt og majestætisk ud af Havnen. Og hele Havres Befolkning, der trængte sig sammen paa Molerne, paa Strandbredden og ved Vinduerne, blev pludselig revet med af patriotisk Begejstring og gav sig til at skrige: „Leve *Lothringen*,“ medens de vinkede

og klappede i Hænderne over denne stolte Afrejse, der var som en Fødsel, hvor en stor Havneby skænkede Havet sin skønneste Datter.

Saasnart *Lothringen* var naaet ud gennem det snævre mellem de to Granitmure indestængte Løb og endelig følte sig fri, gav den slip paa sin Bugsérdamper og sejlede videre alene som et kæmpemæssigt Uhyre, der skred henover Vandet.

„Der er den! . . . der er den! . . .“ skreg Roland stadig, „den staar lige ned imod os.“

Og Beausire gentog straalende:

„Naa, var det maaske ikke det, jeg lovede, hvad? Véd jeg saa ikke Besked?“

Jean hviskede ganske sagte til sin Moder:

„Nu maa Du se, Mo'r, den er lige herved.“

Fru Roland tog Lommetørklædet fra sine Øjne, som var blændede af Taarer.

Lothringen kom stedse nærmere. Saasnart den var kommen udenfor Havnen, havde den i det klare og rolige Vejr straks sat fuld Fart paa. Beausire, der stod med Kikkerten rettet imod den, raabte:

„Pas nu paa! Hr. Pierre staar oppe paa Agterdækket, ganske alene, han er let at se. Pas paa!“

Saa højt som et Bjærg og saa hurtig som et Tog gled Skibet lige forbi dem, saa tæt, at det næsten

rørte ved *Perlen*. Uden at vide hvad hun gjorde og ganske ude af sig selv strakte Fru Roland Armene op imod det, og hun saa' sin Søn, sin Søn, Pierre, som stod med en guldtresset Kasket paa Hovedet, og som med begge Hænder tilkastede hende et Afskedskys. Men han var hurtig borte, han udviskedes, forsvandt og var allerede bleven ganske lille, en næsten usynlig Prik paa den kæmpestore Damper. Hun anstrængte sig for at se ham endnu en Gang, men hun kunde ikke længere skelne ham.

Jean havde taget hendes Haand.

„Saa' Du det?" spurgte han.

„Ja, jeg saa' det. Hvor han er god!"

De vendte og roede ind imod Byen.

„Det gaar dog Pokkers hurtig!" erklærede Roland med begejstret Overbevisning.

Han havde Ret, fra Sekund til Sekund blev Skibet mindre, som om det smeltede bort i Oceanet. Fru Roland sad og stirrede ud imod det og saa' det bore sig ind i Horisonten i Retning mod et ukendt Land i den anden Ende af Verden. Ombord i denne Baad, som intet kunde standse, paa denne Baad, som hun om lidt ikke en Gang mere kunde se, var hendes Søn hendes stakkels Søn. Og det forekom hende, at Halvdelen af hendes Hjerte drog bort med ham, det forekom

hende, at hendes Liv var endt, og det forekom hende ogsaa, at hun aldrig mere vilde faa sit Barn at se.

„Hvorfor græder Du?“ spurgte hendes Mand, „vi har ham jo hjemme igen om en Maaned.“

Hun stammede:

„Det véd jeg ikke. Jeg græder, fordi det gør mig ondt.“

Da de var kommen i Land, sagde Beausire straks Farvel til dem, thi han skulde spise Frokost sammen med en Ven.

Jean gik i Forvejen med Fru Rosémilly, og Roland sagde til sin Kone:

„Jean har alligevel en flot Skikkelse, synes Du ikke?“

„Jo,“ svarede Moderen.

Og da hun var altfor forvirret til at tænke over, hvad hun sagde, tilføjede hun:

„Jeg er meget glad over, at han gifter sig med Fru Rosémilly.“

Den skikkelige Roland blev aldeles forbløffet:

„Hvad behager? Hvad er det, Du siger? Gifter han sig med Fru Rosémilly?“

„Ja, vist saa. Vi havde netop tænkt paa endnu i Dag at spørge Dig om Din Mening.“

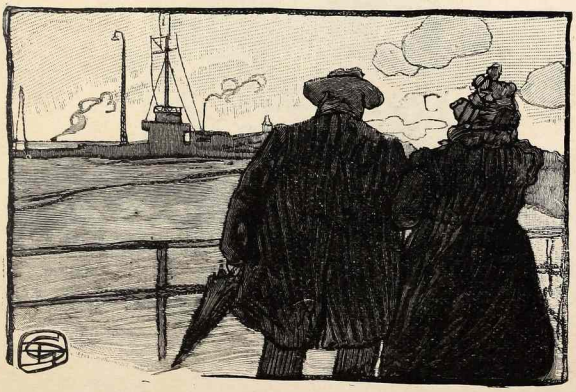
„Se, se! Har den Sag staaet længe paa, om jeg maa spørge?“

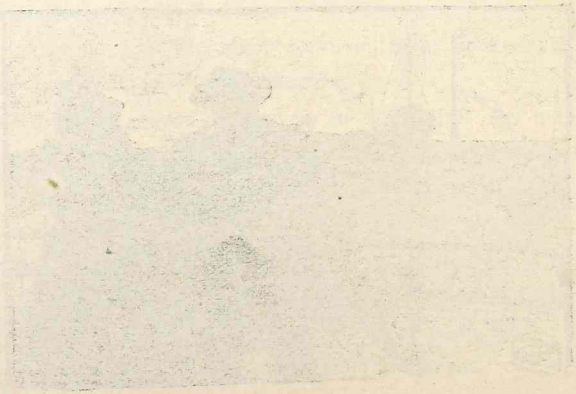
„Aa, nej. Kun et Par Dage. Jean vilde være sikker paa, at hun vilde have ham, førend han spurgte Dig til Raads.“

Roland gned sig i Hænderne:

„Det er godt, meget godt. Det er storartet. Jeg er fuldstændig enig med ham.“

Da de fra Kajen skulde dreje op ad Boulevard François Ier, vendte Fru Roland sig endnu en Gang om for at kaste et sidste Blik ud over Havet; men hun saa' intet mere uden en lille, graa Røg, saa fjern og saa let, at den lignede en Smule Taage.

F. A. Geisler & Sønners

Bogbinderi

Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.

Telf. 449 y.

Moderne Bind til alle Værker.
Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.
Største Udvalg i Forsatspapir.

Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i København.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ✧ ORIGINALE TEGNINGER ✧ PRIMA UDFØRELSE TIL ✧ MEGET MODERATE PRISER ✧

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg
af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af
Th. Johansens Antikvariat,
12-14 Fiolstræde 12-14
vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt.

V. Gigas' Vinlager
ved OTTO SANDBERG
Knabrostræde 1 a

anbefaler

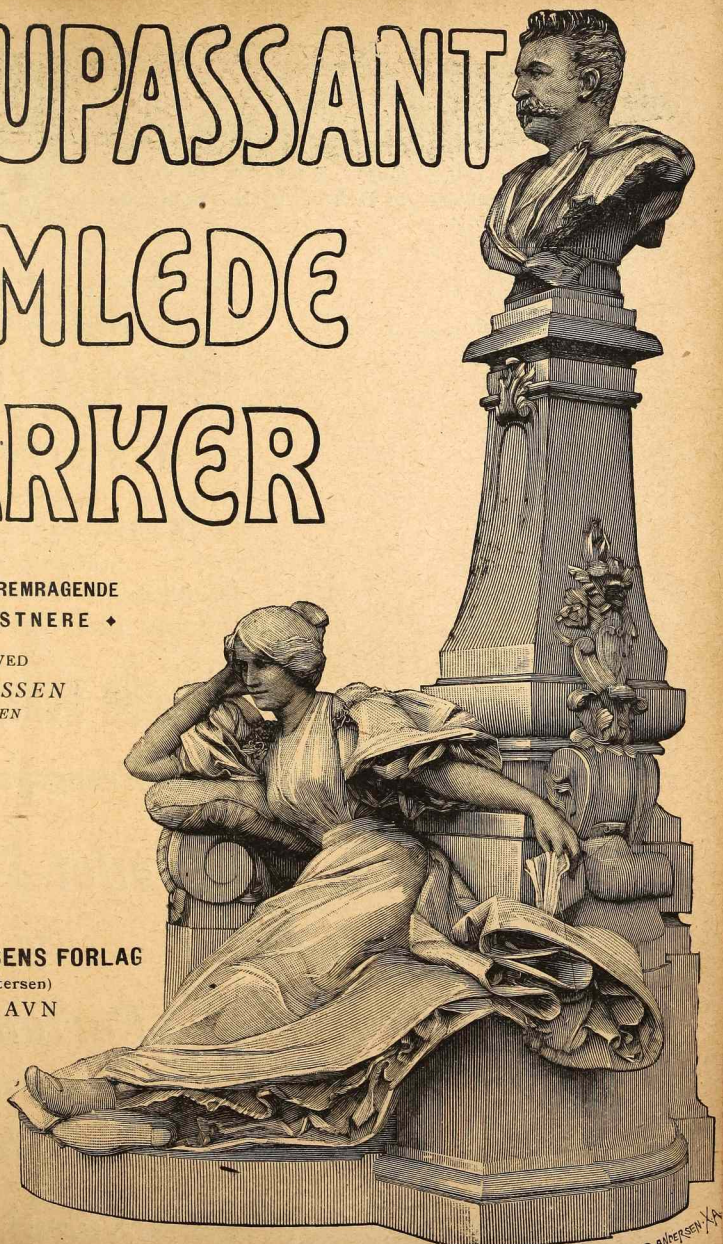
vellagrede Vine af alle Slags
til meget moderate Priser.

General-Agentur for Paul Jurgensen
BORDEAUX
Telefon 12 83.

MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTREREDE AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
f. MARCUSSEN

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris

hen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

173. HEFTE
30 ØRE

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)

Specialitet:
Richardts Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Toilet-Sæber
og
Parfumer
danske og udenlandske.
Stort Udvalg i
Svampe.

F. A. Geisler & Sønners

Bogbinderi

Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.

Telf. 449 y.

Moderne Bind til alle Værker.

Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.

Største Udvalg i Forsatspapir.

Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i København.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ✧ ORIGINALE TEGNINGER ✧ PRIMA UDFØRELSE TIL ✧ MEGET MODERATE PRISER ✧

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg
af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af
Th. Johansens Antikvariat,
12-14 Fiolstræde 12-14
vis à vis Universitetsbiblioteket.
Kataloger over brugte Bø-

V. Gigas' Vinlager
ved OTTO SANDBERG
Knabrostræde 1 a
anbefaler
vellagrede Vine af alle Slags
til meget moderate Priser.
General-Agentur for Paul Jurgensen BORDEAUX
Telefon 12 83

MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTREREDE AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
F. *MARCUSSEN*

hen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

174. HEFTE
30 ØRE

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)

Specialitet:
Richardts Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Toilet-Sæber
og
Parfumer
danske og udenlandske.

Stort Udvalg i
Svampe.

F. A. Geisler & Sønners

Bogbinderi

Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.

Telf. 449 y.

Moderne Bind til alle Værker.

Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.

Største Udvalg i Forsatspapir.

Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i København.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ✧ ORIGINALE TEGNINGER ✧ PRIMA UDFØRELSE TIL ✧ MEGET MODERATE PRISER ✧

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat,

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt

V. Gigas' Vinlager

ved OTTO SANDBERG

Knabrostræde 1 a

anbefaler

vellagrede Vine af alle Slags

til meget moderate Priser.

General-Agentur for Paul Jurgensen BORDEAUX

Telefon 12 83.

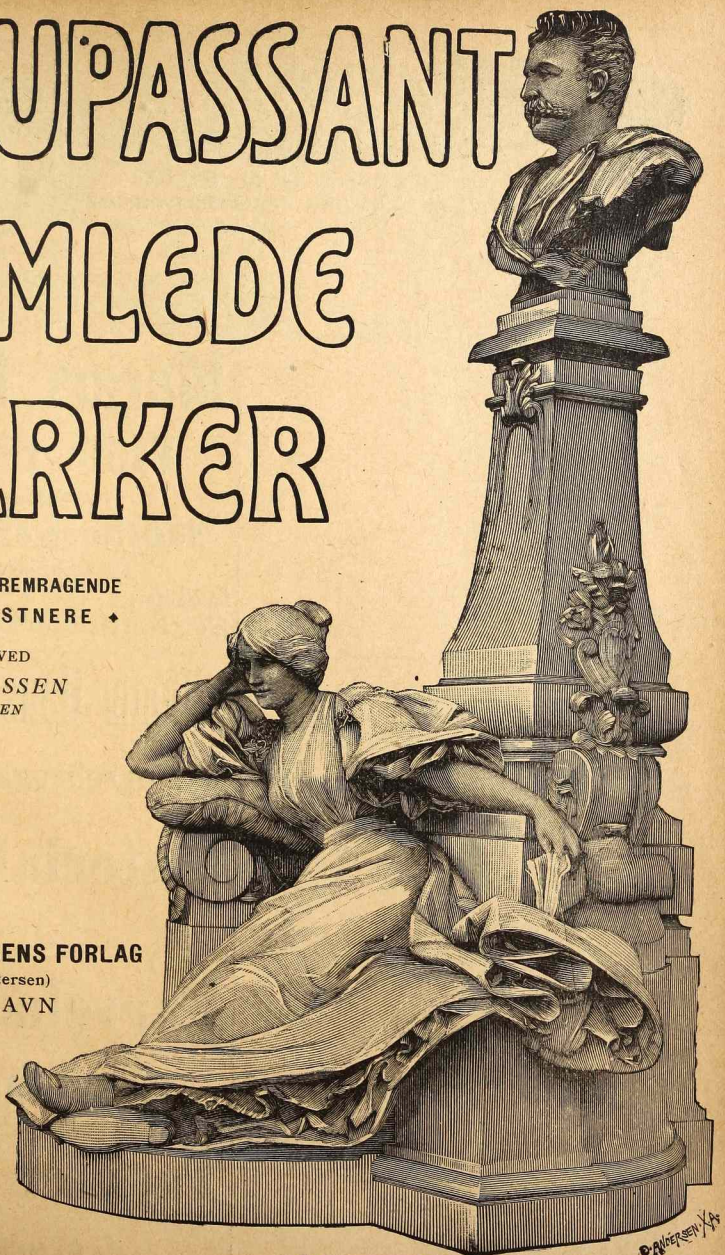
MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

LLUSTRERET AF FREMRAGENDE
FRANSKE KUNSTNERE

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
F. *MARCUSSEN*

en **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

175. HEFTE
30 ØRE

Guy de Maupassants Monument i Park Monceau i Paris

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)

Specialitet:
Reichardt Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Material-
og
Farvehandel.
Snedker-Artikler.
Tapeter
i stort Udvalg.

F. A. Geisler & Sønners

Bogbinderi

Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.

Telf. 449 y.

Moderne Bind til alle Værker.

Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.

Største Udvalg i Forsatspapir.

Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i Københavns.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ✠ ORIGINALE TEGNINGER ✠ PRIMA UDFØRELSE TIL ✠ MEGET MODERATE PRISER ✠

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat,

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt.

V. Gigas' Vinlager

ved OTTO SANDBERG

Knabrostræde 1 a

anbefaler

vellagrede Vine af alle Slags

til meget moderate Priser.

General-Agentur for Paul Jurgensen

BORDEAUX

Telefon 12 83.

MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTRERED AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
F. *MARCUSSEN*

forlhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

176. HEFTE
30 ØRE

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

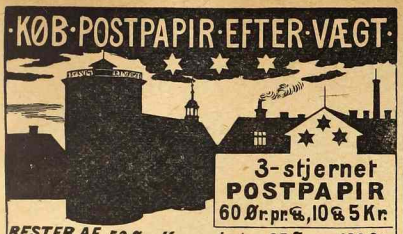
Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)

Specialitet:
Reichardt Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Material-
og
Farvehandel.
Snedker-Artikler.
Tapeter
i stort Udvalg.

·KØB·POSTPAPIR·EFTER·VÆGT·

RESTER AF POSTPAPIR 50 Øre. Konvoluter 25 Øre pr 100 St.

HAAGENSEN & Co. Købmagergade 52. ved Rundetaarn.

F. A. Geisler & Sønners

Bogbinderi

Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.

Telf. 449 y.

Moderne Bind til alle Værker.

Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.

Største Udvalg i Forsatspapir.

Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i Københavns.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ⁂ ORIGINALE TEGNINGER ⁂ PRIMA UDFØRELSE TIL ⁂ MEGET MODERATE PRISER ⁂

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat,

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt.

V. Gigas' Vinlager

ved OTTO SANDBERG

Knabrostræde 1 a

anbefaler

vellagrede Vine af alle Slags

til meget moderate Priser.

General-Agentur for Paul Jurgensen BORDEAUX

Telefon 12 83.

MAUPASSANT SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTREREDE AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
F. *MARCUSSEN*

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

177. HEFTE
30 ØRE

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)
Specialitet:
Reichardt Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Material-
og
Farvehandel.
Snedker-Artikler.
Tapeter
i stort Udvalg

·KØB·POSTPAPIR·EFTER·VÆGT·

3-stjernet
POSTPAPIR
60 Øre pr. ℔, 10 ℔ 5 Kr.

RESTER AF POSTPAPIR 50 Øre. Konvoluter 25 Øre pr 100 St.

HAAGENSEN & Co. Købmagergade 52. ved Rundetaarn.

F. A. Geisler & Sønners
Bogbinderi
Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.
Telf. 449 y.
Moderne Bind til alle Værker.
Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.
Største Udvalg i Forsatspapir.
Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i København.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ✻ ORIGINALE TEGNINGER ✻ PRIMA UDFØRELSE TIL ✻ MEGET MODERATE PRISER ✻

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat,

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bø-

V. Gigas' Vinlager

ved OTTO SANDBERG

Knabrostræde 1 a

anbefaler

vellagrede Vine af alle Slags

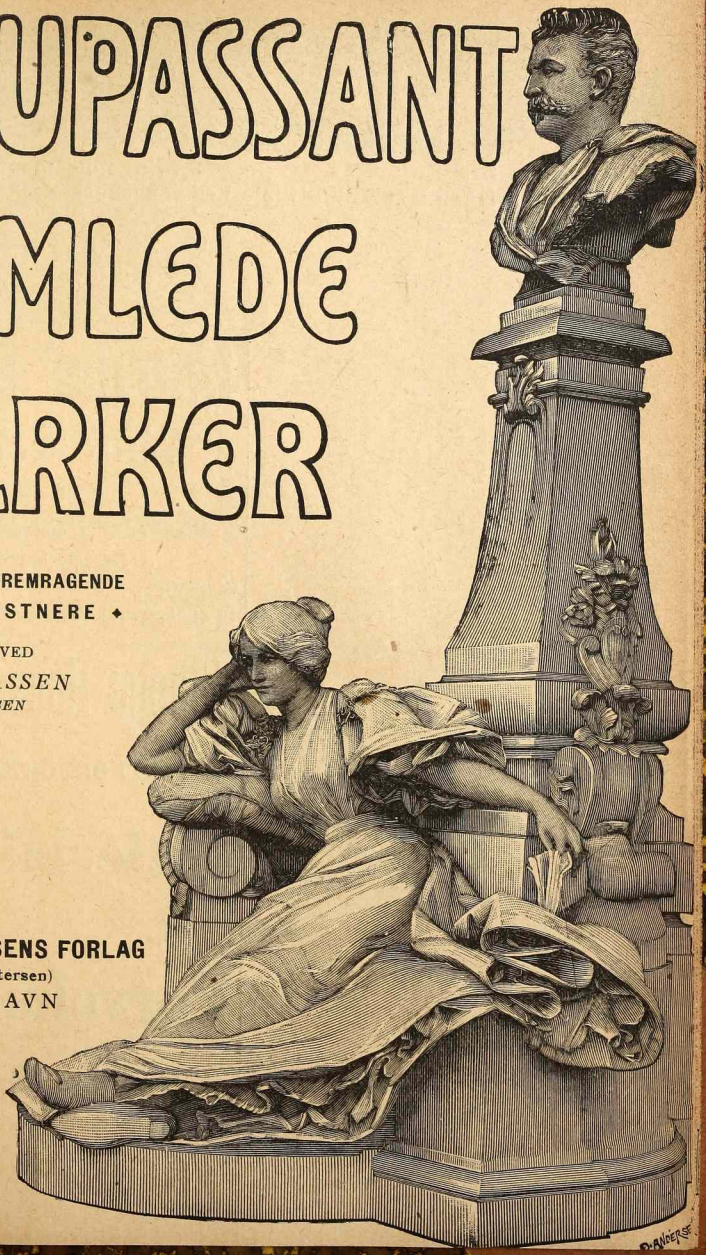
til meget moderate Priser.

General-Agentur for Paul Jurgensen
BORDEAUX

MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTREREDE AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
F. *MARCUSSEN*

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

178. HEFTE
30 ØRE

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)

Specialitet:
Reichardt Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Material-
og
Farvehandel.
Snedker-Artikler.
Tapeter
i stort Udvalg

·KØB·POSTPAPIR·EFTER·VÆGT·

3-stjernet
POSTPAPIR
60 Øre pr. ℔, 10 ℔ 5 Kr.

RESTER AF POSTPAPIR 50 Øre. Konvoluter 25 Øre pr. 100 St.

HAAGENSEN & Co. Købmagergade 52. ved Rundetaarn.

F. A. Geisler & Sønners
Bogbinderi
Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.
Telf. 449 y.
Moderne Bind til alle Værker.
Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.
Største Udvalg i Forsatspapir.
Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i København.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ✧ ORIGINALE TEGNINGER ✧ PRIMA UDFØRELSE TIL ✧ MEGET MODERATE PRISER ✧

Skal Kærlighed

Dem Lykke bringe,

Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat,

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bø-

V. Gigas' Vinlager

ved OTTO SANDBERG

Knabrostræde 1 a

anbefaler

vellagrede Vine af alle Slags

til meget moderate Priser.

General-Agentur for Paul Jurgensen BORDEAUX

MAUPASSANT
SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTRERET AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
F. *MARCUSSEN*

forlhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

179. HEFTE
30 ØRE

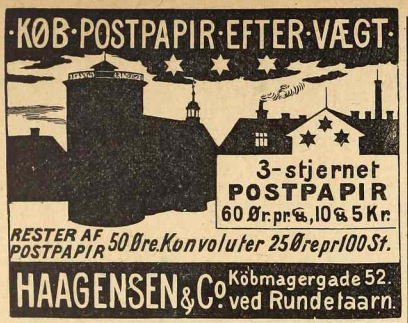

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)
Specialitet:
Reichardt Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Material-
og
Farvehandel.
Snedker-Artikler.
Tapeter
i stort Udvalg.

F. A. Geisler & Sønners

Bogbinderi

Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.

Telf. 449 y.

Moderne Bind til alle Værker.

Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.

Største Udvalg i Forsatspapir.

Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i København.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ❧ ORIGINALE TEGNINGER ❧ PRIMA UDFØRELSE TIL ❧ MEGET MODERATE PRISER ❧

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat,

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbiblioteket.

Kataloger over brugte Bøger sendes gratis overalt.

V. Gigas' Vinlager

ved OTTO SANDBERG

Knabrostræde 1 a

anbefaler

vellagrede Vine af alle Slags

til meget moderate Priser.

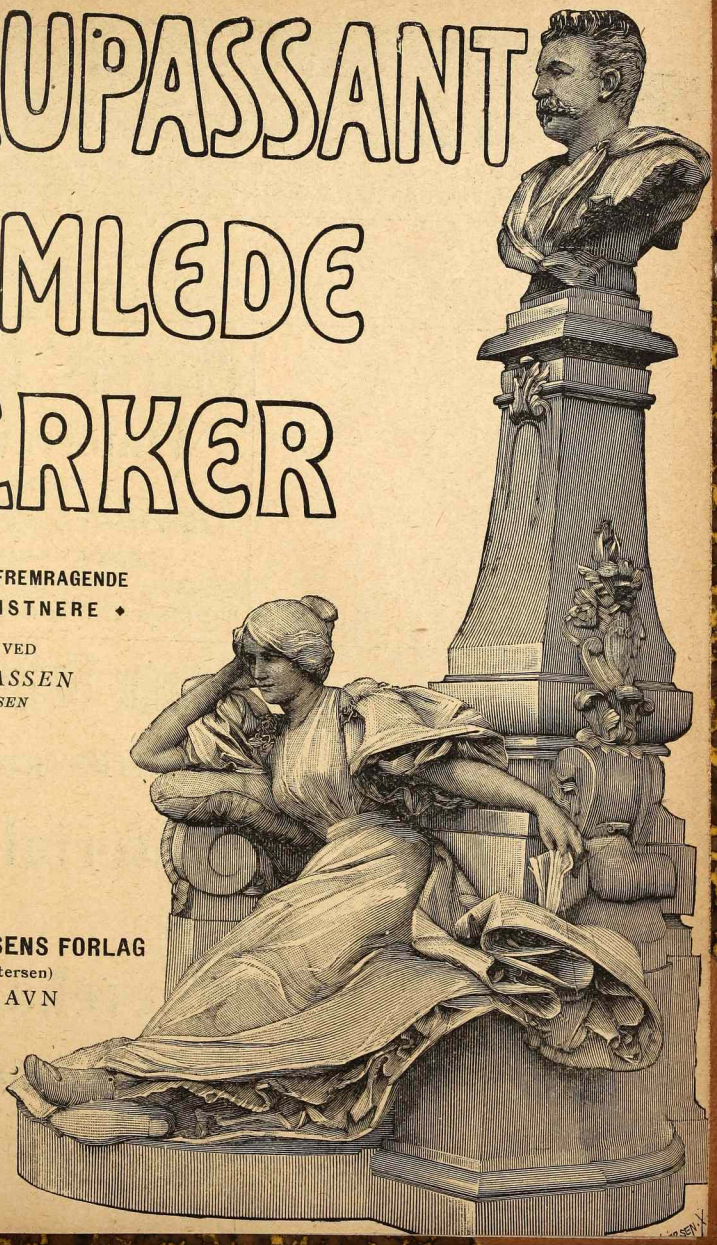
General-Agentur for Paul Jurgensen BORDEAUX

Telefon 12 83.

MAUPASSANT SAMLEDE VÆRKER

ILLUSTREREDE AF FREMRAGENDE
◆ FRANSKE KUNSTNERE ◆

PAA DANSK VED
LOULOU LASSEN
F. *MARCUSSEN*

forhen **A. CHRISTIANSENS FORLAG**
(Hermann-Petersen)
KØBENHAVN

180. HEFTE
30 ØRE

Haandrullet Brasil Cigar, **5 Kr. pr. 100 Stk.,** mild og mellemstærk.
Tobaksfabrikken DANMARK, Niels Hemmingsensgade 20, Telf. 5621.

Marius Lunds
Vinforretning
er flyttet til
Holbergsgade 1
(Studenterforeningen)

Specialitet:
Reichardt Bona Chokolade.

Vilhelm Hansen & Co.,
Nørrebrogade 30.

Material-
og
Farvehandel.
Snedker-Artikler.
Tapeter
i stort Udvalg

F. A. Geisler & Sønners

Bogbinderi

Gothersgade 14. 4. Mlb. 3. Sal.

Telf. 449 y.

Moderne Bind til alle Værker.

Bøger indbindes i Forlagenes originale Pragtbind.

Største Udvalg i Forsatspapir.

Billige Priser.

Kgl. Hof Møbelfabrikant

C. B. Hansen's

Eftf.

Ældste Møbelfirma

i Københavns.

Holmens Kanal 4.

SMUKKESTE UDVALG I MØBELUDSTYR ✧ ORIGINALE TEGNINGER ✧ PRIMA UDFØRELSE TIL ✧ MEGET MODERATE PRISER ✧

Skal Kærlighed
Dem Lykke bringe,
Køb Amandus Petersens Forlovelsesringe.

Køb og Salg

af brugte Bøger.

Størst Fordel bydes af

Th. Johansens Antikvariat,

12-14 Fiolstræde 12-14

vis à vis Universitetsbibliotheket.

Kataloger over brugte Bø-

V. Gigas' Vinlager

ved OTTO SANDBERG

Knabrostræde 1 a

anbefaler

vellagrede Vine af alle Slags

til meget moderate Priser.

General-Agentur for Paul Jurgensen

BORDEAUX